

**UCHWAŁA NR XXVIII/166/2017
RADY GMINY OJRZEŃ
z dnia 29 czerwca 2017 r.**

w sprawie przyjęcia i realizacji „Programu rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) uchwała się co następuje:

§ 1.

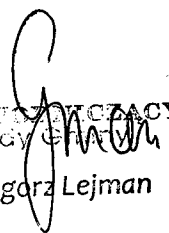
Przyjmuje się „Program rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ojrzeń.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY OJRZEŃ
Grzegorz Lejman

Program rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń

Opracowany przez Zespół

WGS84 Polska Sp. z o.o.
ul. Warszawska 14 lok. 5
05-822 Milanówek
www.wgs84.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	6
2.1. Spójność z gminnymi dokumentami programowymi	6
2.2. Spójność ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku ...	11
3. Diagnoza czynników zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	12
3.1. Analiza wskaźnikowa	14
3.2. Wykorzystane źródła danych	17
3.3. Porównywalne jednostki przestrzenne	17
3.4. Bezrobocie.....	22
3.5. Ubóstwo	27
3.6. Przystępczość	30
3.7. Edukacja	32
3.8. Aktywność społeczna	33
3.9. Identyfikacja obszarów gminy w stanie kryzysowym	37
4. Zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji	41
4.1. Sytuacja gospodarcza	42
4.2. Sytuacja środowiskowa	44
4.3. Sytuacja przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	46
4.4. Delimitacja obszarów zdegradowanych	51
4.5. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	55
5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	60
6. Cele rewitalizacji i kierunki działań	61
7. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych ...	64
8. Uzupełniające rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	83
9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji	86
10. Indykatywne ramy finansowe	92
11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów w proces rewitalizacji.....	97
12. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	108
13. System monitoringu skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu <i>Programu</i>	110
14. Ocena oddziaływana na środowisko.....	113
15. Wykorzystane źródła danych.....	114
16. Załączniki	116
17. Spis załączników, tabel, wykresów i map	132

1. Wprowadzenie

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.¹

Celem prowadzenia procesu rewitalizacji zdegradowanych i zmarginalizowanych obszarów wskazanych jako problemowe jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych, a także stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach. W swych założeniach działania naprawcze będą prowadziły do polepszenia jakości życia mieszkańców, w tym również zwiększenia ich szans na zatrudnienie. Ponadto umożliwią one trwałą odnowę obszaru, poprawę ładu przestrzennego, stanu środowiska i zabudowy poprzez zastosowanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych i urbanistycznych. Przyczynią się również do podnoszenia atrakcyjności stref rozwojowych w miastach i pozwolą na odnowienie lub wzmocnienie atutów rozwojowych obszarów wiejskich. Rezultatem prowadzonych działań powinna także być zmiana wizerunku obszaru poddanego rewitalizacji, a co za tym idzie zwiększenie zainteresowania inwestorów tym obszarem.²

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne.³

Program rewitalizacji to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn.zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.⁴

„Program rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń” obejmuje swym zakresem obszar administracyjny położony w granicach administracyjnych Gminy Ojrzeń i składa się z następujących części:

- opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy,
- diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb

¹ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Dz.U. 2015, poz. 1777, z późn. zm.

² Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego, dostępna:

https://funduszedlamazowska.eu/g2/oryginal/2015_12/b985dd226839bc6ef704699740c34dbf.pdf.

³ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, op. cit.

⁴ Wytoczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, dostępne: https://www.mr.gov.pl/media/23916/Wytoczne_dot_rewitalizacji_po_aktualizacji-zatwierdzone02082016clear.pdf

- rewitalizacyjnych,
- zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji,
  - wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji,
  - cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk,
  - lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
  - charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową,
  - mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji,
  - indykatywne ramy finansowe,
  - mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji,
  - system wdrażania programu rewitalizacji,
  - system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Prace nad programem przebiegały w kilku etapach:

1. Opracowanie diagnozy stanu, w wyniku której wyłonione zostały obszary gminy, znajdujące się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, a także występowania negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych.
2. Konsultacje społeczne w celu sformułowania diagnozy stanu Gminy Ojrzeń, wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także naboru propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
3. Wyznaczenie celów strategicznych i kierunków działań.
4. Opracowanie „Programu rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń” na podstawie przeprowadzonych analiz i wniosków zebranych w trakcie partycypacji społecznej, a także zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
5. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

Program został sporządzony z uwzględnieniem zasad planowania rewitalizacji, wskazanych w Wytycznych Ministra Rozwoju i dotyczących komplementarności w wymiarze przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania.

Podstawa prawna

„**Program rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń**” (w dalszej części dokumentu zwany także *Programem*) został opracowany na podstawie umowy zawartej 20 marca 2017 r. pomiędzy Gminą Ojrzeń a WGS84 Polska Sp. z o.o.

Program został opracowany zgodnie z wymogami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r., poz. 446) oraz z kierunkami i wytycznymi zawartymi w następujących dokumentach:

- ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U.2015 r., poz. 1777, z późn. zm.), zwana także w dalszej części dokumentu „ustawą”,
- Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020⁵, zwane także w dalszej części dokumentu „Wytycznymi”,
- Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego,⁶ zwana w dalszej części niniejszego dokumentu „Instrukcją”.

⁵ Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, op. cit.

⁶ Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego, op. cit.

2. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

„Program rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń” stanowi instrument zarządzania rozwojem w obszarach kryzysowych oraz stanowi uzupełnienie dotychczas realizowanych programów na szczeblu gminnym. Program i zawarte w nim działania są spójne z kierunkami wyznaczonymi w dokumentach wyższego rzędu, opisanymi w niniejszym rozdziale.

2.1. Spójność z gminnymi dokumentami programowymi

Działania wyznaczone w „Programie Rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń” są spójne z celami, kierunkami i działaniami gminnych dokumentów programowych, tj. „Strategią Rozwoju Gminy Ojrzeń na lata 2007-2015”, „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ojrzeń na lata 2016-2020”, „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ojrzeń” oraz „Planem Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Ojrzeń”.

Strategia Rozwoju Gminy Ojrzeń na lata 2007-2015⁷

Misją rozwoju gminy zawartą w „Strategii Rozwoju Gminy Ojrzeń na lata 2007-2015” jest **dążenie do rozwoju infrastruktury technicznej, tworzenie korzystnych warunków dla aktywności gospodarczej zwłaszcza w sektorze rolniczym, podejmowanie różnorodnych działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa, oświaty, ochrony zdrowia, kultury oraz sportu i rekreacji**. Natomiast wizja rozwoju Gminy Ojrzeń jest stanem docelowym, który zostanie osiągnięty z wykorzystaniem możliwości i zasobów gminy. Zdefiniowana wizja stawia do realizacji cele i wyznacza kierunki działania, obszary interwencji, które wygenerują wzrost poziomu jakości życia obecnych mieszkańców, a także zachęci do osiedlania się nowych. Spowoduje tym samym wzrost atrakcyjności turystycznej, inwestycyjnej, a także atrakcyjności gminy jako inkubatora działalności rolniczej i przedsiębiorczości. Dbłość o tradycję i zasoby dziedzictwa kulturowego, a także podnoszenie poziomu życia w zakresie ochrony zdrowia, oświaty i bezpieczeństwa, zapewni zrównoważony i sprawny rozwój dzięki tworzeniu otwartej, konkurencyjnej społeczności, włączonej w życie społeczno-gospodarcze. Działania podejmowane dla zachowania ładu przestrzennego i estetycznego, a także poprawa systemu infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz rozwój agroturystyki przyczynią się do dalszej poprawy warunków życia mieszkańców.

W Strategii wyznaczony został cel główny (nadrzędny), który w znaczący sposób wpływa na rozwój gospodarczy, społeczny, ekologiczny i przestrzenny gminy⁸. Cel główny został określony jako **Trwały, bezpieczny dla środowiska i przyrody rozwój pozwalający dorównać europejskim standardom życia i produkcji rolnej, przy pełnym wykorzystaniu**

⁷ „Strategia Rozwoju Gminy Ojrzeń na lata 2007-2015”, przyjęta uchwałą nr XIII/59/2007 Rady Gminy Ojrzeń z dnia 2 października 2008 r.

⁸ Tamże, rozdział 4.2 Cel główny - nadrzędny Strategii, s. 82.

zasobów ludzkich, kapitałowych oraz walorów położenia gminy, akceptowany i współtworzony przez lokalne społeczeństwo oraz zapewnienie mieszkańcom wysokiego poziomu życia poprzez wpływ na rozwój przedsiębiorczości, przeciwdziałanie bezrobociu, tworzenie przyjaznych warunków zamieszkania, ochronę zdrowia i bezpieczeństwa oraz zwiększenie dostępu do kultury i sportu.

Cel główny stanowi podstawę do wyznaczenia celów strategicznych. Z perspektywy realizacji „Programu Rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń”, istotne znaczenie mają oba cele strategiczne:

- Cel strategiczny I. Rozwój obszarów wiejskich i ochrony środowiska.
- Cel strategiczny II. Budowa społeczeństwa obywatelskiego.⁹

Celom strategicznym zostały przypisane cele pośrednie, znajdujące swoje odzwierciedlenie we wdrażaniu programu rewitalizacji. Z punktu widzenia aspektów społecznych wśród istotnych należy wymienić następujące¹⁰:

1. **Rozwój kapitału społecznego**, w którym jako kierunki podejmowanych działań wskazano m.in.
  - podnoszenie jakości usług związanych z ochroną zdrowia, oświatą, kulturą, sportem i rekreacją,
  - poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego,
  - rozwój edukacji poprzez szkolenia,
  - aktywizacja osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
  - podnoszenie standardów zamieszkiwania,
  - rozwój bazy teleinformatycznej.

Działania zaplanowane w „Strategii Rozwoju Gminy Ojrzeń na lata 2007-2015” dotyczą także sfer gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej, gdzie jako cele pośrednie wskazane zostały:

1. **Poprawa warunków do rozwoju rolnictwa i działalności gospodarczej**, w którym jako kierunki podejmowanych działań wskazano m.in.
  - tworzenie lepszych warunków dla rozwoju rolnictwa w tym rolnictwa ekologicznego,
  - promocja przedsiębiorczości poprzez wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz tworzenie grup producenckich i spółdzielczych,
  - zwiększenie ilości terenów pod inwestycje i zabudowę,
  - tworzenie nowych miejsc pracy,
2. **Wzrost konkurencyjności gminy poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej oraz ochronę środowiska**, w którym jako kierunki podejmowanych działań wskazano:
  - poprawa bezpieczeństwa ciągów komunikacyjnych,
  - rozbudowa infrastruktury komunalnej,
  - rozbudowa infrastruktury mieszkaniowej,
  - rozbudowa bazy sportowej i rekreacyjnej,

⁹ Tamże

¹⁰ Tamże, rozdział 4.3 Cele pośrednie służące realizacji głównych kierunków rozwoju, s. 83-84.

- rozbudowa bazy turystycznej i agroturystycznej,
- budowa i rozwój infrastruktury społecznej,
- poprawa stanu środowiska naturalnego,
- zwiększenie lesistości poprzez adaptację gruntów o niskiej bonitacji.

Cele rewitalizacji zdefiniowane w „Programie Rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń”, tj. **poprawa jakości życia, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury**, są spójne z celem głównym, celami strategicznymi, pośrednimi i kierunkami działań „Strategii Rozwoju Gminy Ojrzeń na lata 2007-2015”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ojrzeń na lata 2016-2020¹¹

Celem strategicznym określonym w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ojrzeń na lata 2016-2020” jest **zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy Ojrzeń godnych warunków życia poprzez wyrównanie szans osób i ich rodzin, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wspieranie wszelkich inicjatyw społecznych dotyczących kultury, oświaty, sportu, bezpieczeństwa i tradycji lokalnych**, poprzez wdrażanie celów operacyjnych:

- **skuteczne wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej**, poprzez wspieranie rodzin z dziećmi w prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku, organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych pozbawieniem lub ograniczeniem władzy rodzicielskiej poprzez wprowadzenie pracy asystenta rodziny, usługi dla rodzin (doradztwo, rozwiązywanie problemów)
- **działania zmierzające do wzrostu poczucia bezpieczeństwa oraz minimalizowania występowania zjawiska przemocy domowej i jej skutków na rzecz mieszkańców gminy Ojrzeń**, poprzez rozbudowę systemu monitoringu obiektów i przestrzeni publicznych o szczególnie wysokim stopniu realnego zagrożenia bezpieczeństwa publicznego i/lub zakłócenia porządku publicznego, realizację działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia zagrożenia bezpieczeństwa publicznego, współpracę międzyinstytucjonalną prowadzącą do zapobiegania i powstrzymywania zjawiska przemocy domowej, minimalizowanie potencjalnych przyczyn występowania przemocy w rodzinie poprzez zaspokojenie jej podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia rodzinne, świadczenie pracy socjalnej), realizację działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia występowania zjawiska przemocy domowej.
- **wspieranie osób bezrobotnych w zwiększaniu szans na rynku pracy**, poprzez wsparcie osób bezrobotnych w przekwalifikowaniu się oraz znalezieniu pracy,

¹¹ „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ojrzeń na lata 2016-2020”, przyjęta uchwałą Nr XIII/66/2015 Rady Gminy Ojrzeń z dnia 21 grudnia 2015 r.

wspieranie działań związanych z aktywnością na rynku pracy, tworzenie nowych miejsc pracy, organizowanie subsydiowanego zatrudnienia (prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, staże i przygotowanie zawodowe),

- **wspieranie osób starszych, niepełnosprawnych i ich rodzin w integracji i funkcjonowaniu w środowisku lokalnym**, poprzez wzrost aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych poprzez zwiększenie dostępności do dziennych placówek wsparcia, klubów, grup wsparcia oraz imprez kulturalnych; szkolenie pracowników socjalnych w kierunku przybliżenia problematyki dotyczącej potrzeb i oczekiwań osób starszych, niepełnosprawnych i samotnych, stałe poradnictwo dla osób niepełnosprawnych o formach pomocy; rozwijanie usług opiekuńczych w tym usług specjalistycznych i usług sąsiedzkich dla osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych; diagnozowanie potrzeb i wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych i samotnych w celu poprawy ich warunków życia codziennego; pomoc w przełamywaniu barier architektonicznych oraz zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny i ortopedyczny.
- **działania profilaktyczno-edukacyjne zmierzające do poprawy stanu zdrowia mieszkańców gminy Ojrzeń oraz system przeciwdziałania uzależnieniom, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożonych tym zjawiskiem dzieci i młodzieży**, poprzez ochronę i promocję zdrowia - działalność w zakresie profilaktyki zdrowotnej; prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży w szkołach w formie spotkań i pogadarek z przedstawicielami, m.in. służby zdrowia, szkoły, propagujących zdrowy styl życia; wyrównywanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych poprzez wsparcie edukacyjne oraz dofinansowanie zajęć dodatkowych i wyrównawczych; monitorowanie sieci punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim; podejmowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych na rzecz używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych przez dzieci, młodzież i dorosłych; zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych i członków ich rodzin poprzez pomoc psychologiczną (prowadzenie terapii indywidualnej, grupowej, rodzinnej), pomoc prawną.¹²

Cel rewitalizacji, tj. **poprawa jakości życia**, uwzględni najbardziej istotne obszary życia społecznego, a dzięki realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oczekiwane jest przyspieszenie procesu wyprowadzania z kryzysowej sytuacji obszaru wsparcia.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ojrzeń¹³

¹² Tamże, rozdział VI Cele strategii rozwiązywania problemów społecznych, s. 78.

¹³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ojrzeń, przyjęte uchwałą nr XXIX/14/2001 Rady Gminy Ojrzeń z dnia 15 listopada 2001 r.

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ojrzeń” przyjęto jednostki urbanistyczne, które, dla zachowania spójności funkcjonalno-przestrzennej, stanowiły podstawę opracowania programu rewitalizacji. Główny cel strategiczny rozwoju gminy Ojrzeń zakłada „**pełne zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej, przy jednoczesnym zrównoważonym zagospodarowaniu terenów**”. Przyjmując zasadę zrównoważonego rozwoju, przyjęto następujące cele rozwoju dla gminy:

1. Wzrost aktywizacji gospodarczej gminy.
2. Poprawa jakości życia mieszkańców,
3. Ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego,
4. Rozwój i usprawnienie systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.¹⁴

W polityce przestrzennej gminy przyjęto następujące zadania priorytetowe, mające istotny wpływ na realizację celów rewitalizacji na terenie Gminy:

- tworzenie warunków dla lokalizacji zakładów przetwarzających produkty rolne oraz punktów zbytu surowców rolnych,
- rozwój zorganizowanej bazy ogólnodostępnej dla obsługi funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych,
- intensyfikacja użytkowania terenów przy równoczesnym likwidowaniu konfliktów funkcjonalno-przestrzennych,
- rozbudowa systemów infrastruktury technicznej w celu podniesienia standardu istniejącej zabudowy oraz zapewnienia odpowiedniego wyposażenia infrastrukturalnego terenów rozwojowych,
- tworzenie warunków (podnoszenie standardu wyposażenia mieszkań) dla rozwoju agroturystyki,
- poprawa stanu czystości wód powierzchniowych jako podstawowy warunek racjonalnego rozwoju tego rejonu w zakresie funkcji: ochronnej, rekreacyjnej i gospodarczej,
- zwiększenie walorów przyrodniczych terenu,
- wprowadzanie funkcji uzupełniających względem rolnictwa, np. agroturystyki.

Cele strategiczne i zadania priorytetowe wskazane w *Studium* są bezpośrednio powiązane z celami strategicznymi i kierunkami działań rewitalizacyjnych ujętych w niniejszym *Programie*, tj. **zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury**. W zapisach obydwu dokumentów znalazły się dążenia do realizacji przestrzennych procesów rozwojowych w sposób kompleksowy i wszechstronny w obszarach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym, funkcjonalno-przestrzennym i technicznym, determinując w ten sposób przekształcenia związane z poprawą sytuacji społecznej i jakości życia mieszkańców.

¹⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ojrzeń. Kierunki zagospodarowania przestrzennego, rozdział III. Cele rozwoju, s. 64.

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Ojrzeń¹⁵

W „Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Ojrzeń” zidentyfikowano priorytetowe obszary działań w gminie w zakresie dążenia do gospodarki efektywnej energetycznie. Należą do nich:

- niska emisja pochodząca z gospodarstw domowych oraz obiektów użyteczności publicznej,
- ruch drogowy.¹⁶

Zapisy „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Ojrzeń” mają istotny wpływ na realizację działań rewitalizacyjnych w gminie, w szczególności w zakresie **efektywności energetycznej i termomodernizacji**, tj. realizacji celu rewitalizacji, jakim jest poprawa jakości życia, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury. W dokumencie podkreślono, iż zużycie energii w dużej mierze zależne jest od planowania przestrzennego, a decydujące są przede wszystkim postanowienia dotyczące transportu i sektora budowlanego. Zaplanowane zadania obejmują termomodernizację budynków, w tym użyteczności publicznej, modernizację obiektów kultury oraz zmianę systemu źródeł ogrzewania w budynkach mieszkalnych, w tym na energooszczędne źródła odnawialne. Tym samym *Program* pozostaje zgodny z założeniami planu gospodarki niskoemisyjnej, a także stanowi istotny wkład w osiągnięcie zdefiniowanych w Planie gospodarki niskoemisyjnej wskaźników monitorowania realizacji planu.

2.2. Spójność ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku

Zgodnie z zapisami Strategii „Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r.”¹⁷, Mazowsze to region spójny terytorialnie, konkurencyjny, innowacyjny z wysokim wzrostem gospodarczym i bardzo dobrymi warunkami życia jego mieszkańców. Niniejszy Program jest spójny z kierunkami działań wyznaczonymi w wyznaczonymi w „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku”, a z punktu widzenia realizacji zamierzeń rewitalizacyjnych w Gminie Ojrzeń istotne są zapisy, dotyczące celów i kierunków działań, wśród których wskazano:

- wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
- poprawę dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
- poprawę jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia

¹⁵ Uchwała Nr XIII/64/2015 Rady Gminy Ojrzeń z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie uchwalenia "Planu gospodarki niskoemisyjnej Gminy Ojrzeń".

¹⁶ Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Ojrzeń, rozdział 5.3. Identyfikacja obszarów problemowych, s. 62-64.

¹⁷ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku, przyjęta uchwałą nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r

- nowoczesnej gospodarki,
- wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.

W Strategii zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji, które cechują się najniższym poziomem dostępu mieszkańców do dóbr i usług, wymagające interwencji z poziomu regionalnego lub krajowego. Są to obszary, na których występuje nadmierna kumulacja negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych, konflikty przestrzenne oraz dysfunkcje rozwojowe. Interwencje podejmowane na tych obszarach będą skierowane na przeciwdziałanie trwałej marginalizacji, utracie znaczenia gospodarczego oraz koncentracji patologicznych problemów społecznych. Należy do nich **płocko-ciechanowski obszar strategicznej interwencji**, gdzie głównymi ośrodkami życia społeczno-gospodarczego są Płock, Ciechanów oraz Mława. Strukturę funkcjonalno-przemysłową osadnictwa tworzy sieć jednostek osadniczych o stosunkowo dużym zróżnicowaniu pod względem liczby mieszkańców. Wśród działań kierowanych do płocko-ciechanowskiego obszaru strategicznej interwencji na tle strategicznych kierunków rozwoju województwa, wymienić należy poprawę dostępności obszaru, rozwój specjalizacji przemysłowych obszaru, wykorzystanie potencjału energetyki odnawialnej oraz wsparcie kompleksowych programów rewitalizacyjnych w celu przywrócenia właściwych funkcji miast lub ich dzielnic, a także zmiany funkcji zdegradowanych terenów.

Istotne z punktu widzenia realizacji zamierzeń rewitalizacyjnych są działania wpisujące się w cele wyznaczone w dokumencie nadrzędnym, tj. wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich (działanie 11), poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich do ośrodków lokalnych (działanie 14.2), zwiększenie udziału ruchu pieszego i rowerowego (działanie 15.2), tworzenie spójnej, harmonijnej oraz uporządkowanej przestrzennie i urbanistycznie sieci osadniczej (działanie 16.1), poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki, w tym w szczególności rozwój kapitału ludzkiego i społecznego (działanie 19), aktywizacja rezerwy rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej (działanie 20), przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna (działanie 22), wyrównanie szans edukacyjnych (działanie 23). Ponadto w ramach zapewnienia gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska przewidziano podnoszenie efektywności energetycznej i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich, co jest spójne z działaniami wynikającymi z niniejszego *Programu*.

3. Diagnoza czynników zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Gmina Ojrzeń położona jest w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego. Jest jedną z dziewięciu gmin powiatu ciechanowskiego, zlokalizowaną na południe od miasta Ciechanów, przy granicy z powiatem płońskim. Administracyjnie Gmina

Ojrzeń zajmuje obszar 120 km² i składa się z 27 sołectw. Gmina sąsiaduje od północy z gminą Ciechanów, od wschodu z gminą Sońsk, od zachodu z gminą Głinojeck, natomiast od południa z gminą Sochocin (powiat płoński).

Gmina Ojrzeń jest gminą o charakterze typowo rolniczym. Grunty rolne zajmują ok. 8.360 ha, w tym grunty orne to ok. 6.680 ha. Wśród gospodarstw rolnych gminy dominują gospodarstwa małe i średnie. Obszary zabudowane i zurbanizowane zajmują obszar 239 ha, co stanowi ok. 2% powierzchni gminy. Lesistość Gminy Ojrzeń na koniec 2015 r. wyniosła 28,9%.¹⁸

Metodyka prac

Zarys metodyki prac przedstawiono na poniższym schemacie.

¹⁸ Bank Danych Lokalnych GUS (bdl.stat.gov.pl).

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym

Zgodnie z zapisami art. 9 ustawy jako **obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym** można uznać taki, w którym nastąpiła koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

3.1. Analiza wskaźnikowa

Zgodnie z *Instrukcją* wybór wskaźników powinien uwzględniać możliwość pozyskania informacji, a jednocześnie porównania otrzymanych wartości z danymi dla powiatu, województwa, czy kraju. Ponadto podstawą decyzji o wyborze konkretnych danych powinna być ocena potrzebnej szczegółowości diagnozy i potwierdzenia intensywności negatywnych zjawisk w różnych materiałach.

Zgodnie z zapisami *ustawy*, analizy w ramach diagnozy stanu Gminy Ojrzeń i wytypowania obszarów w stanie kryzysowym zostały wykonane z wykorzystaniem obiektywnych i weryfikowalnych mierników i metod badawczych dostosowanych do lokalnych uwarunkowań. Pierwszym etapem w przeprowadzonej analizie było wytypowanie zmiennych, które zostały wykorzystane do diagnozy stanu Gminy Ojrzeń. Przy formułowaniu diagnozy, wykorzystano rekomendowane wskaźniki podstawowe do wyznaczania obszarów kryzysowych w poszczególnych sferach, tj.: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej (tabela nr 1).

Tabela nr 1 Zestawienie wykorzystanych wskaźników

Sytuacja	Obszar	Wskaźniki
Społeczna	Bezrobocie	udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców, odsetek długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych, odsetek bezrobotnych według poziomu wykształcenia w populacji mieszkańców
	Ubóstwo	udział osób korzystających z pomocy społecznej, udział osób korzystających z zasiłków stałych, udział osób zameldowanych w lokalach komunalnych
	Przestępczość	liczba popełnionych przestępstw, liczba osób podlegających procedurze „Niebieskiej Karty” w przeliczeniu na liczbę mieszkańców
	Edukacja	wyniki egzaminu gimnazjalnego w odniesieniu do szkół, współczynnik komputeryzacji

Sytuacja	Obszar	Wskaźniki
	Aktywność społeczna	liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, liczba uczestników wyborów parlamentarnych w 2015 r. w stosunku do liczby osób uprawnionych do głosowania, liczba osób zapisanych do biblioteki w stosunku do liczby mieszkańców
Gospodarcza	Przedsiębiorczość	liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców, udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych
Środowiskowa	Odpady	ilość wyrobów zawierających azbest w przeliczeniu na powierzchnię jednostki urbanistycznej
	Tereny zielone	udział powierzchni zielonych w powierzchni jednostek urbanistycznych
Przestrzenno-funkcjonalna	Gminna infrastruktura techniczna	liczba przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych w odniesieniu do liczby budynków mieszkalnych
	Gminna infrastruktura społeczna	liczba placówek oświatowych i gminnych obiektów kulturalnych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców
	Gminne obszary przestrzeni publicznej	powierzchnia parków gminnych [km ²], liczba placów zabaw
	Obiekty w rejestrze zabytków	Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków

Wyniki analizy wskaźnikowej zostały zaprezentowane z wykorzystaniem oprogramowania geoinformatycznego w odniesieniu do poszczególnych jednostek urbanistycznych oraz wyników analiz ilościowych w formie zestawień tabelarycznych oraz wykresów. Zastosowano następujące metody prezentacji kartograficznej:

1. kartogram do ilościowego przedstawienia na mapie średniej intensywności określonego zjawiska w granicach przyjętych pól odniesienia, przedziały klasowe wybrano metodą odchylenia standardowego lub metodą naturalnych granic,
2. kartodiagram do ilościowego przedstawienia na mapie bezwzględnej wartości określonego zjawiska w granicach przyjętych pól odniesienia,
3. punktowa do jakościowego przedstawienia na mapie zjawisk niekwantyfikowanych.

Kolejnym etapem prac nad zmiennymi w celu wykonania diagnozy stanu była normalizacja danych, która pozwoliła na przekształcenie wartości zmiennych wyrażonych w różnych jednostkach do postaci porównywalnej. Normalizacji cech dokonano przez ich standaryzację zgodnie z następującymi wzorami: $z = \frac{(x-\bar{x})}{\sigma}$ dla stymulant oraz $z = -\frac{(x-\bar{x})}{\sigma}$ dla destymulant, gdzie poszczególne symbole oznaczają:

- z - zestandaryzowana wartość zmiennej,
- x - wartość cechy,
- $\bar{x}$ - średnią arytmetyczną,
- σ - odchylenie standardowe.

W badanym obszarze jako stymulanty¹⁹ uznano następujące zmienne:

- a) w sferze społecznej - liczbę organizacji pozarządowych oraz liczbę osób zapisanych do biblioteki,
- b) w sferze gospodarczej - liczbę firm prowadzących działalność gospodarczą,
- c) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej - liczbę przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych w poszczególnych jednostkach urbanistycznych, liczbę obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Pozostałe badane zmienne to destymulanty.

Do wyznaczenia obszaru w sytuacji kryzysowej i obszaru zdegradowanego wykorzystaną metodę wskaźnika syntetycznego Perkala. Wskaźnik Perkala umożliwia uporządkowanie obiektów wielowymiarowych według syntetycznego kryterium, które jest funkcją zmiennych wejściowych²⁰. Wykorzystanie tej metody pozwoliło na uszeregowanie poszczególnych jednostek urbanistycznych ze względu na określony zestaw cech w wybranych sferach. Wyższa wartość wskaźnika syntetycznego oznacza korzystniejszą sytuację jednostki urbanistycznej pod względem poziomu potencjału.²¹ Wskaźnik syntetyczny dla każdej jednostki urbanistycznej został wyliczony zgodnie ze wzorem:

$$Wp = \frac{1}{k} * \sum_{j=1}^k z_j$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

Wp - wskaźnik syntetyczny dla poszczególnych jednostek urbanistycznych,

k - liczba uwzględnionych cech,

j - 1,2, ..., k,

z- zestandaryzowane wartości zmiennej.

Wskaźnik Perkala może przyjmować wartości w przedziale od -3 do 3.²² W celu klasyfikacji jednostek urbanistycznych wykorzystano średnią arytmetyczną wskaźnika syntetycznego Wp. Wyodrębniono 2 klasy²³:

1. wskaźnik Wp przyjął wartość większą niż wartość średniej arytmetycznej,
2. wskaźnik Wp przekracza wartość średniej arytmetycznej.

Spośród wytypowanych obszarów zdegradowanych dokonano wyboru obszaru rewitalizacji. Proces ten został wsparty procesem partycypacji społecznej, tj. ankietyzacji wśród wszystkich zainteresowanych interesariuszy, a także wnioskami ze spotkań z mieszkańcami i wywiadami z przedstawicielami lokalnych organizacji. Celem prowadzonego

¹⁹ Stymulanty to zmienne, których rosnące wartości są oceniane pozytywnie z punktu widzenia danego zjawiska, natomiast destymulanty - zmienne, których malejące wartości są oceniane pozytywnie z punktu widzenia danego zjawiska.

²⁰ Parysek, J. J., Wojtasiewicz L., 1979. Metody analizy regionalnej i metody planowania regionalnego, Studia KPZK PAN, t. 69, Państwowe Wydawn. Nauk.

²¹ Wpływ potencjału demograficznego i gospodarczego miast wojewódzkich na kondycję województw, 2013, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych, Warszawa.

²² Szymła Z., 2000. Determinanty rozwoju regionalnego. Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, Wrocław.

²³ Pluta W., 1986. Wielowymiarowa analiza porównawcza w modelowaniu ekonometrycznym, PWN, Warszawa.

badania było zgromadzenie informacji i pozyskanie opinii zainteresowanych stron odnośnie do obszarów gminy szczególnie wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych.

3.2. Wykorzystane źródła danych

Do opracowania diagnozy stanu Gminy Ojrzeń, mającej na celu identyfikację potencjalnych obszarów gminy znajdujących się w stanie kryzysowym, wykorzystane zostały dane pozyskane z następujących źródeł:

- Urząd Gminy Ojrzeń,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie,
- Komenda Powiatowa Policji w Ciechanowie,
- Krajowy Rejestr Sądowy,
- Narodowy Instytut Dziedzictwa,
- Dane Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- Państwowa Komisja Wyborcza,
- Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego,
- Wyniki partycypacji społecznej.

3.3. Porównywalne jednostki przestrzenne

Uzyskanie porównywalności wyników diagnozy wymaga przetwarzania danych w ramach możliwie podobnych do siebie jednostek przestrzennych. **jednostki pomocnicze Gminy Ojrzeń** wyznaczone w uchwale nr III/17/2002 Rady Gminy Ojrzeń z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie Statutu Gminy Ojrzeń. Wyznaczone **jednostki urbanistyczne** to obszary, które stanowią pewne całości pod względem funkcjonalnym oraz charakteryzują się pewną spójnością społeczną i przestrzenną.

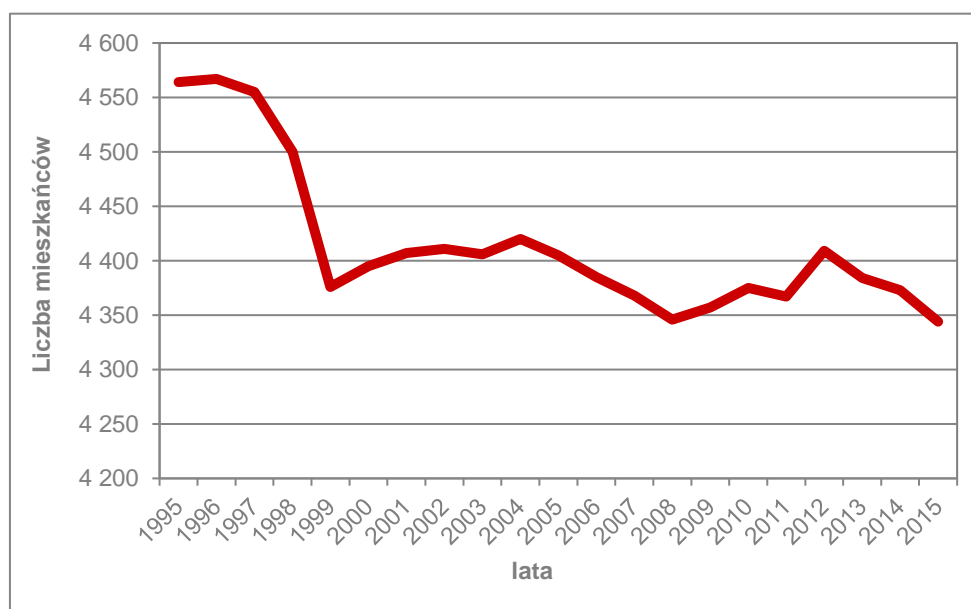
Dla prowadzenia analiz przyjęto następujące jednostki urbanistyczne, obejmujące sołectwa:

1. Baraniec,	10. Kownaty-Borowe,	19. Ojrzeń,
2. Brodzięcín,	11. Kraszewo,	20. Przyrowa,
3. Bronisławie,	12. Luberadź,	21. Radziwie,
4. Dąbrowa,	13. Luberadzyk,	22. Rzeszotko,
5. Gostomin,	14. Łębki Wielkie,	23. Skarżynek,
6. Grabówiec,	15. Młock,	24. Wojtkowa Wieś,
7. Halinin,	16. Młock-Kopacze,	25. Wola Wodzyńska,
8. Kałki,	17. Nowa Wieś,	26. Zielona,
9. Kicin,	18. Obrąb,	27. Żochy,

Na mocy uchwały Nr III/17/2002 Rady Gminy Ojrzeń z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie Statutu Gminy Ojrzeń, teren gminy podzielony został na 27 sołectw, w których organem uchwałodawczym jest Zebranie Wiejskie, a organem wykonawczym Sołtys. Działalność sołtysa wspierana jest przez radę sołecką, która nie jest organem sołectwa. Zasady działania sołectw jako jednostek pomocniczych, zakres przekazywania im składników mienia do korzystania oraz zasady przekazywania środków finansowych na realizację zadań tych jednostek określone zostały przez radę gminy w statucie sołectwa. W statucie jednostki pomocniczej określone zostały następujące kwestie: nazwa i obszar jednostki, zasady i tryb wyborów organów, organizacja i zasady działania tychże organów, zakres zadań przekazywanych jednostce przez gminę oraz sposób ich realizacji, a także zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością jednostki pomocniczej.

W Gminie Ojrzeń według stanu na 30.06.2016 r. zameldowanych jest 4.361 osób. W latach 1995-2015 liczba osób zameldowanych w gminie zmniejszała się (wykres nr 1). Jednocześnie dla mieszkańców gminy istotnym problemem jest odpływ młodych ludzi poza granice gminy przyczyniające się również do powstania problemu starzejącego się społeczeństwa. Czynniki te zostały wskazane jako negatywne podczas partycypacji społecznej, jednocześnie mieszkańcy wskazywali na potrzebę podjęcia działań naprawczych, obejmujących m.in. zmniejszenie bezrobocia, zwiększenie poziomu samozatrudnienia, a także rozbudowę infrastruktury drogowej oraz wodno-kanalizacyjnej w celu zwiększenia atrakcyjności tego obszaru.

Wykres nr 1 Liczba ludności Gminy Ojrzeń w latach 1995-2015

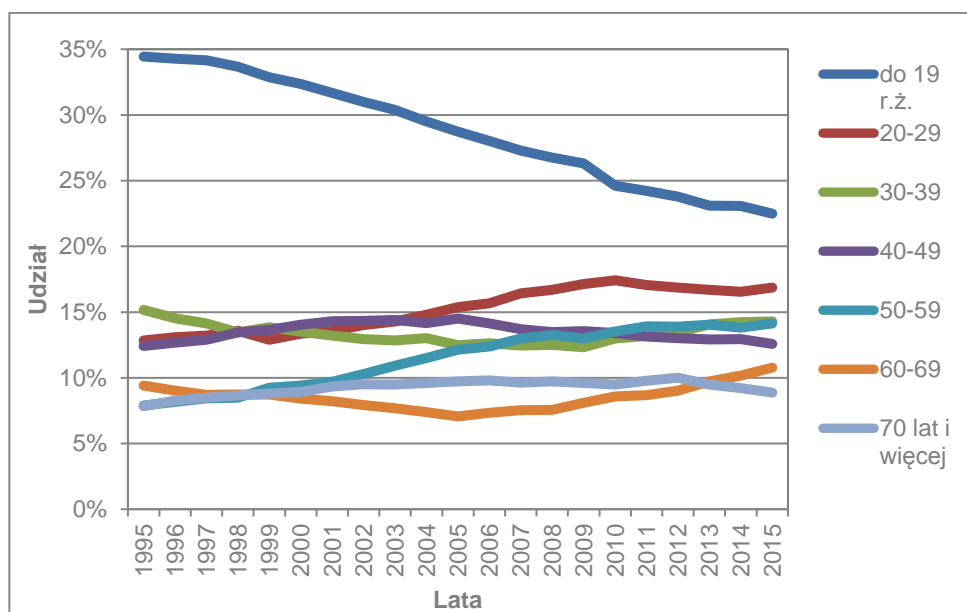
Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przyrost naturalny w gminie Ojrzeń w 2010 r. wynosił +18 osób, w kolejnym roku spadł do (-8), a w 2012 osiągnął wartość +42. W kolejnych latach obserwowany jest systematyczny ujemny przyrost, wynoszący w latach 2013-2015 kolejno (-25), (-11) i (-29).

Dodatnie saldo migracji wewnętrznych wystąpiło tylko w roku 2012. W pozostałych latach saldo migracji wewnętrznych było ujemne i przyjmowało wartości od (-23) osób w 2010 roku do (-8) osób w roku 2011. W roku 2015 wskaźnik ten wyniósł (-14) osób.

Istotnym z punktu widzenia diagnozy stanu gminy jest udział poszczególnych grup wiekowych w populacji mieszkańców (wykres nr 2).

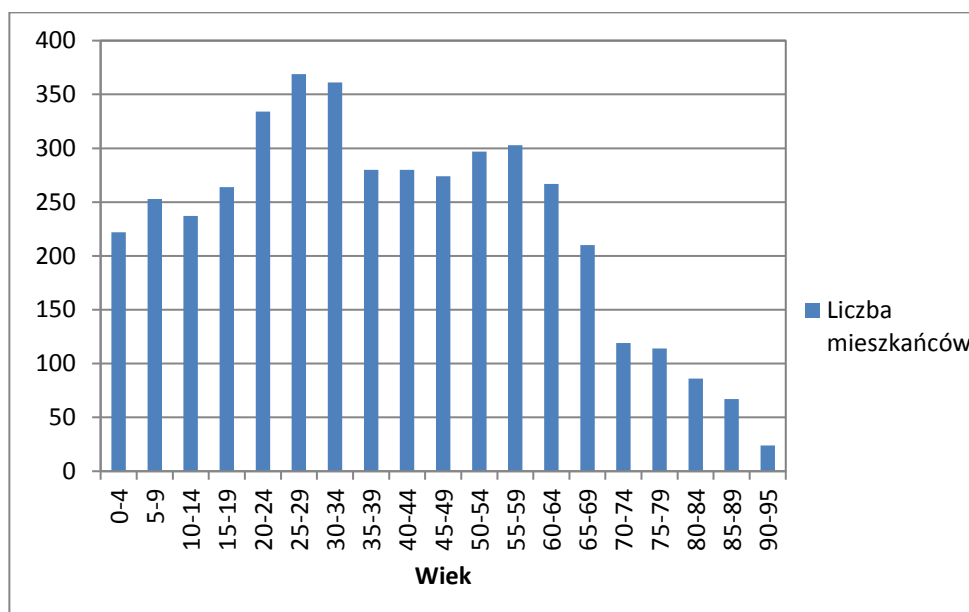
Wykres nr 2 Struktura wiekowa mieszkańców gminy

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

22% mieszkańców gminy Ojrzeń to ludzie do 19. roku życia, 31% ma pomiędzy 20 a 40 lat, kolejne 27% nie ukończyło 60 lat, a 20% osób ma więcej niż 60 lat. Obserwowana jest tendencja zmniejszającego się udziału w ogólnej liczbie ludności osób młodych poniżej 19 roku życia. Jednocześnie zwiększa się udział osób powyżej 60 roku życia, co może stanowić symptom starzejącego się społeczeństwa gminy Ojrzeń. Problem ten został wskazany również w ramach partycypacji społecznej.

Wykres nr 3 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Ojrzeń (wg stanu na 31.12.2016 r.)

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Populację i powierzchnię poszczególnych jednostek urbanistycznych poddanych analizie zestawiono w tabeli nr 2.

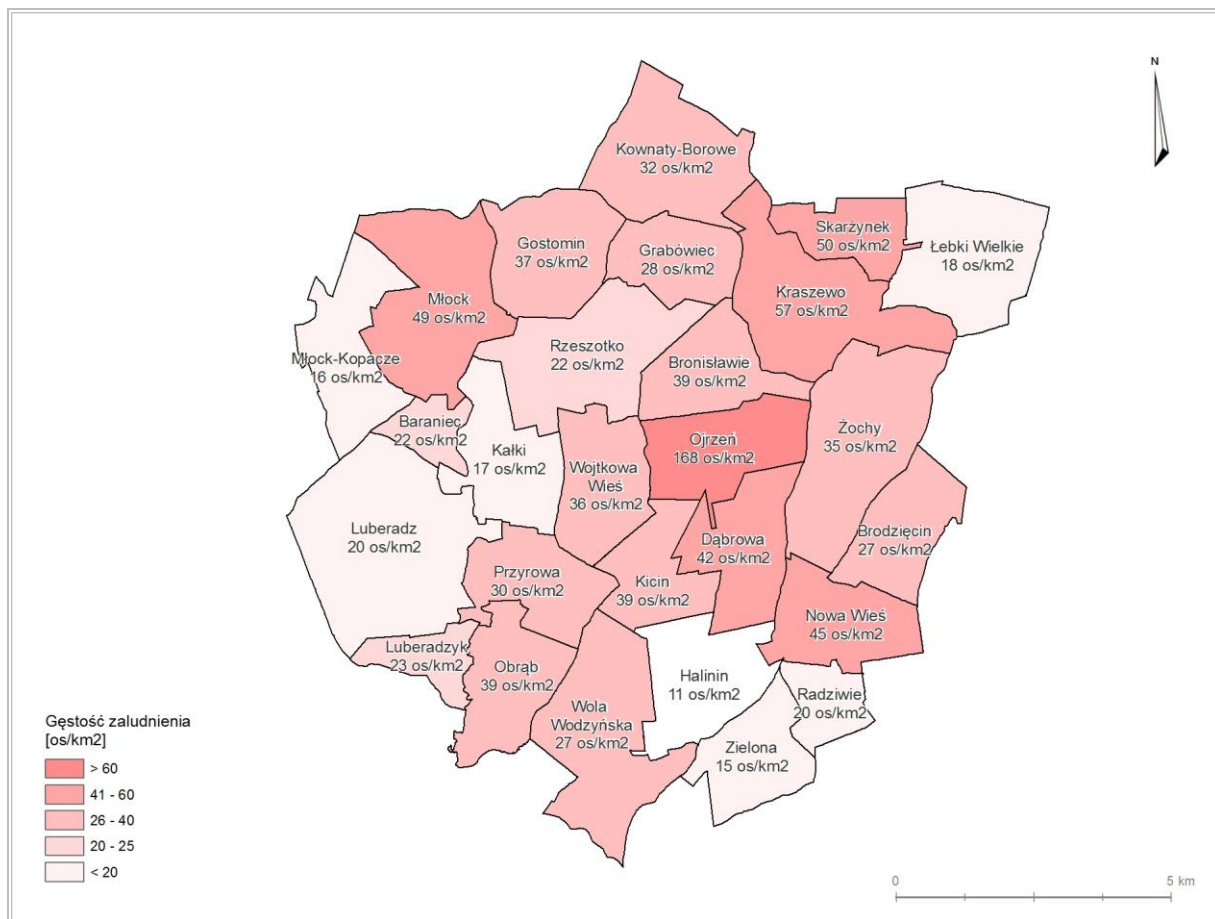
Tabela nr 2 Jednostki urbanistyczne Gminy Ojrzeń

Lp.	Symbol	Nazwa jednostki urbanistycznej	Powierzchnia [ha]	Liczba mieszkańców [os.]
1	I	Baraniec	141,87	32
2	II	Brodzięcín	358,13	99
3	III	Bronisławie	359,08	142
4	IV	Dąbrowa	412,32	176
5	V	Gostomin	455,65	170
6	VI	Grabówiec	316,10	90
7	VII	Halinin	439,03	51
8	VIII	Kałki	414,23	73
9	IX	Kicin	311,28	122
10	X	Kownaty-Borowe	570,81	183
11	XI	Kraszewo	673,85	389
12	XII	Luberadz	955,36	194
13	XIII	Luberadzyk	175,31	42
14	XIV	Łebki Wielkie	573,07	104

15	XV	Młock	667,27	328
16	XVI	Młock-Kopacze	440,22	74
17	XVII	Nowa Wieś	393,94	179
18	XVIII	Obrąb	385,79	152
19	XIX	Ojrzeń	420,87	710
20	XX	Przyrowa	376,01	114
21	XXI	Radziwie	182,42	38
22	XXII	Rzeszotko	619,56	141
23	XXIII	Skarzynek	248,22	126
24	XXIV	Wojtkowa Wieś	392,24	144
25	XXV	Wola Wodzyńska	680,32	187
26	XXVI	Zielona	343,61	54
27	XXVII	Żochy	703,79	247

Zasięg wytypowanych jednostek urbanistycznych wraz z gęstością zaludnienia poszczególnych obszarów przedstawiono na mapie nr 1.

Mapa nr 1 Gęstość zaludnienia w jednostkach urbanistycznych Gminy Ojrzeń

3.4. Bezrobocie

Brak zatrudnienia albo wykonywania pracy zarobkowej, zwłaszcza w perspektywie długoterminowej może być przyczyną problemów na płaszczyźnie ekonomicznej, ale także prowadzić do szeregu negatywnych zjawisk prowadzących do degradacji społecznej. Do tego rodzaju zjawisk można zaliczyć utrwalanie niekorzystnych wzorców postaw społecznych, tj. bierność, bezczynność czy bezradność i dziedziczenie ich przez kolejne pokolenia. Brak pracy może także prowadzić do wzrostu przestępczości na danym terenie, albo rodzić innego negatywne czy patologiczne zachowania, tj. niewywiązywanie się z obowiązków rodzicielskich, zaniedbanie kwestii edukacji dzieci i młodzieży.²⁴

W statystyce urzędów pracy **osobą bezrobotną** jest osoba niezatrudniona i niewykonywująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, natomiast **stopa bezrobocia** jest to procentowy udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).²⁵

Udział osób bezrobotnych w populacji mieszkańców Gminy Ojrzeń

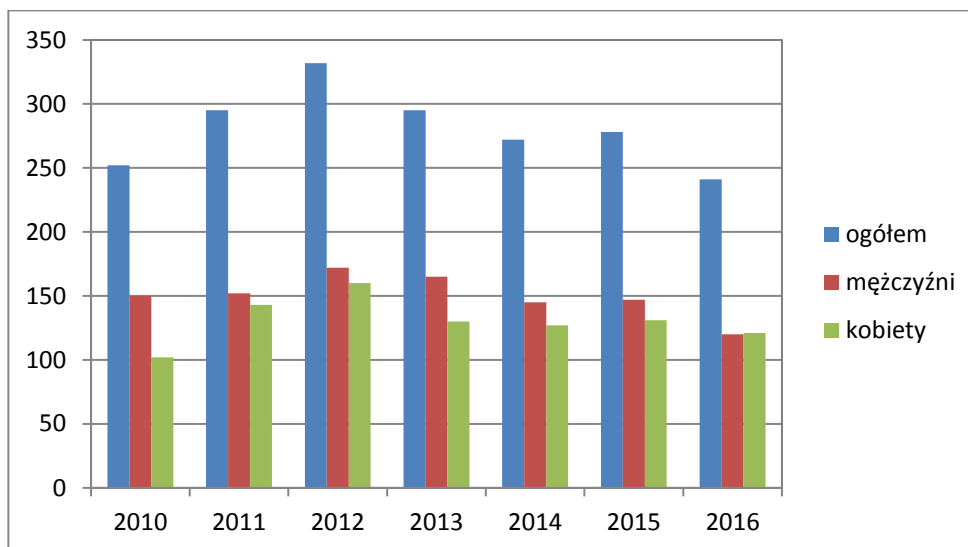
Na koniec czerwca 2016 r. liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Ojrzeń zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ciechanowie wynosiła 254 osoby.²⁶ Według danych Głównego Urzędu Statystycznego udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r. dla Gminy Ojrzeń wynosił 10%, dla powiatu ciechanowskiego – 9%, podczas gdy dla województwa mazowieckiego wskaźnik ten wynosił 6,6%. Analiza danych dotyczących bezrobocia z lat 2010-2016 pokazuje tendencję spadkową liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy. Tym niemniej mieszkańcy widzą potrzebę podejmowania działań w celu utrzymania tego spadkowego, a nawet przyspieszenia tempa spadku bezrobocia w gminie. Dotyczy to zarówno bezrobocia wśród kobiet jak i mężczyzn.

²⁴ Demograficzne i społeczne uwarunkowania rewitalizacji miast w Polsce, praca pod red. Andrzeja Zborowskiego, Instytut Rozwoju Miast, tom 5, Kraków, 2009.

²⁵ Zasady metodyczne statystyki rynku pracy i wynagrodzeń, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2008 [dostępne: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/zasady-metodyczne-rocznik-pracy/zasady-metodyczne-statystyki-rynku-pracy-i-wynagrodzen,1,1.html>]

²⁶ Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ciechanowie.

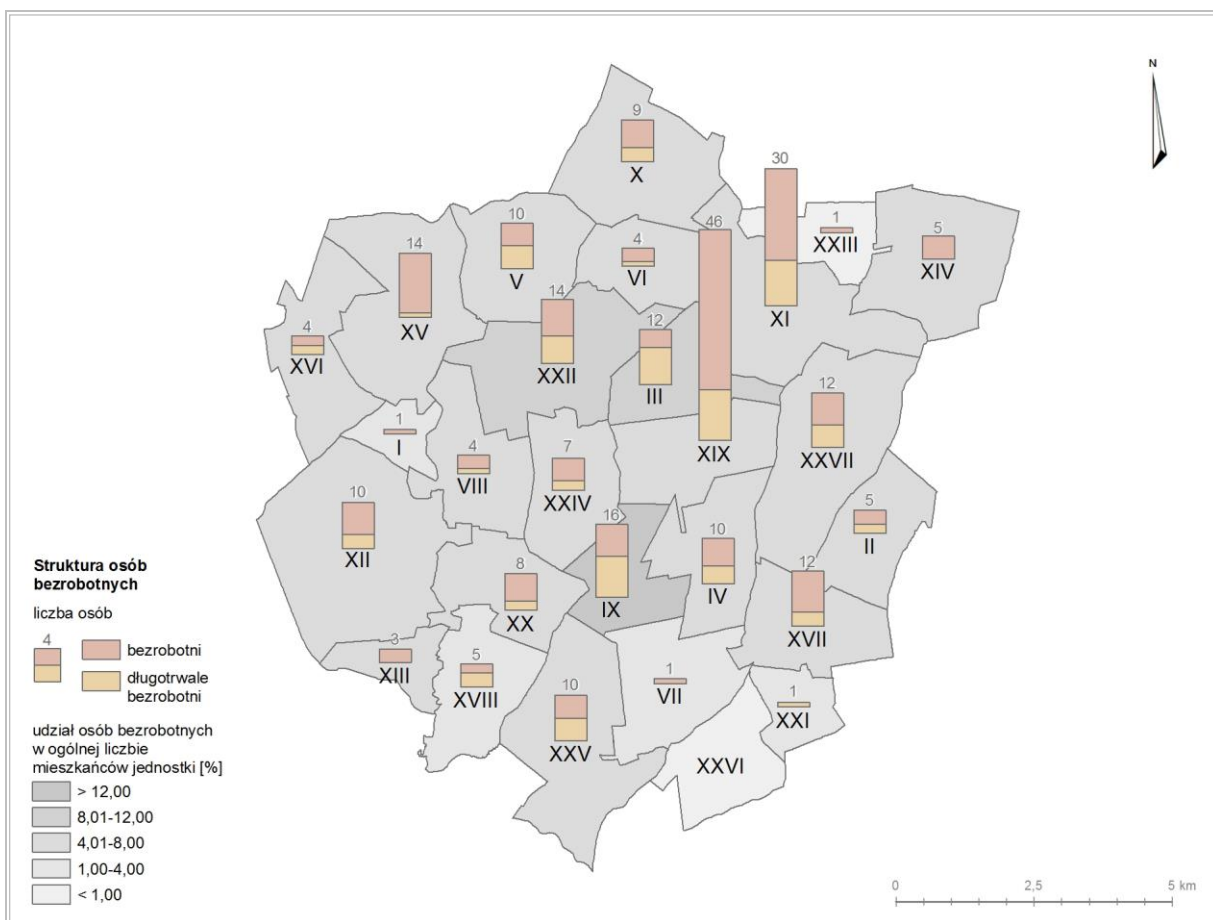
Wykres nr 4 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w latach 2010-2016

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnikiem opisującym zjawisko bezrobocia na terenie Gminy Ojrzeń jest udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców (mapa nr 2).

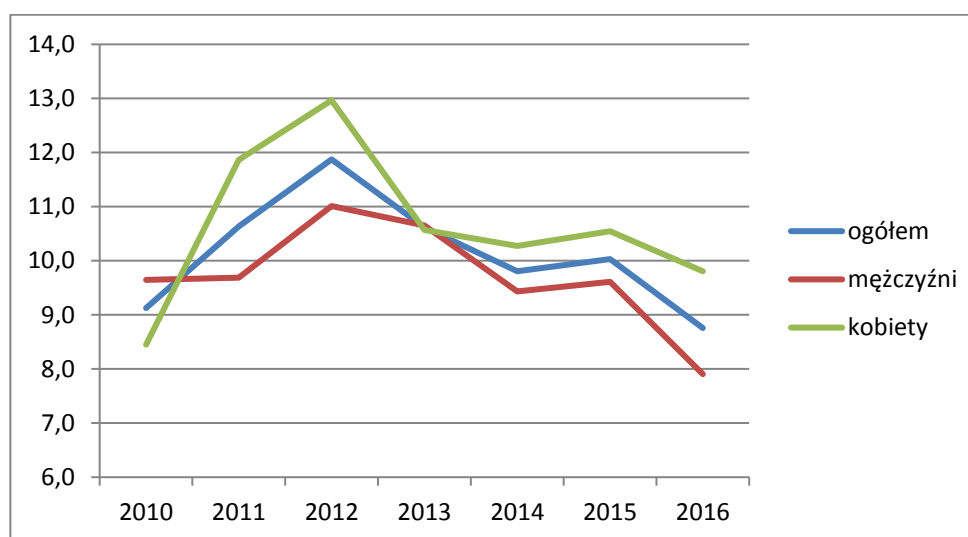
Mapa nr 2 Udział osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców jednostek urbanistycznych

Największy udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców poszczególnych jednostek urbanistycznych został odnotowany w sołectwie Kicin (13,11%). Około 9,9% udziałem osób bezrobotnych charakteryzuje się sołectwo Rzeszotko, a 8,45% - sołectwo Bronisławie. Średnia wartość wskaźnika dla całej gminy wynosi 5,35%. Obserwowany jest wyższy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wśród kobiet niż wśród mężczyzn, średnio o 0,9 punktu procentowego. Dodatkowo należy zauważyć, że kobiety stanowią 48% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. Pomimo zauważonej tendencji spadkowej udziału bezrobotnych w liczbie ludności, nadal należy podejmować działania naprawcze oraz działania profilaktyczne, których celem jest poprawa sytuacji na rynku pracy.

Wykres nr 5 Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mieszkańcy gminy Ojrzeń w ramach partycypacji społecznej wskazali na bezrobocie jako jeden z istotnych problemów wymagających podjęcia działań naprawczych. Pomimo nieznacznego spadku liczby zarejestrowanych osób bez pracy, problem ten ciągle jest kluczowym problemem w gminie.

Odsetek długotrwale bezrobotnych w populacji mieszkańców Gminy Ojrzeń

Istotne znaczenie w diagnozie społecznej sytuacji gminy posiada poziom natężenia i przestrzennej koncentracji wskaźnika, ukazującego odsetek osób długotrwale pozostających bez pracy. **Długotrwale bezrobotny** to bezrobotny, pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.²⁷

²⁷ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz.U. 2004 r., Nr 99, poz.

Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych wymaga podjęcia szeregu działań i jest przedsięwzięciem bardzo skomplikowanym, gdyż brak doświadczenia zawodowego stanowi istotny czynnik utrudniający znalezienie zatrudnienia bądź podjęcia pracy zarobkowej. Wśród ogółu bezrobotnych mieszkańców Gminy Ojrzeń, aż 34% stanowią mieszkańcy długotrwale pozostający bez pracy (mapa nr 2).

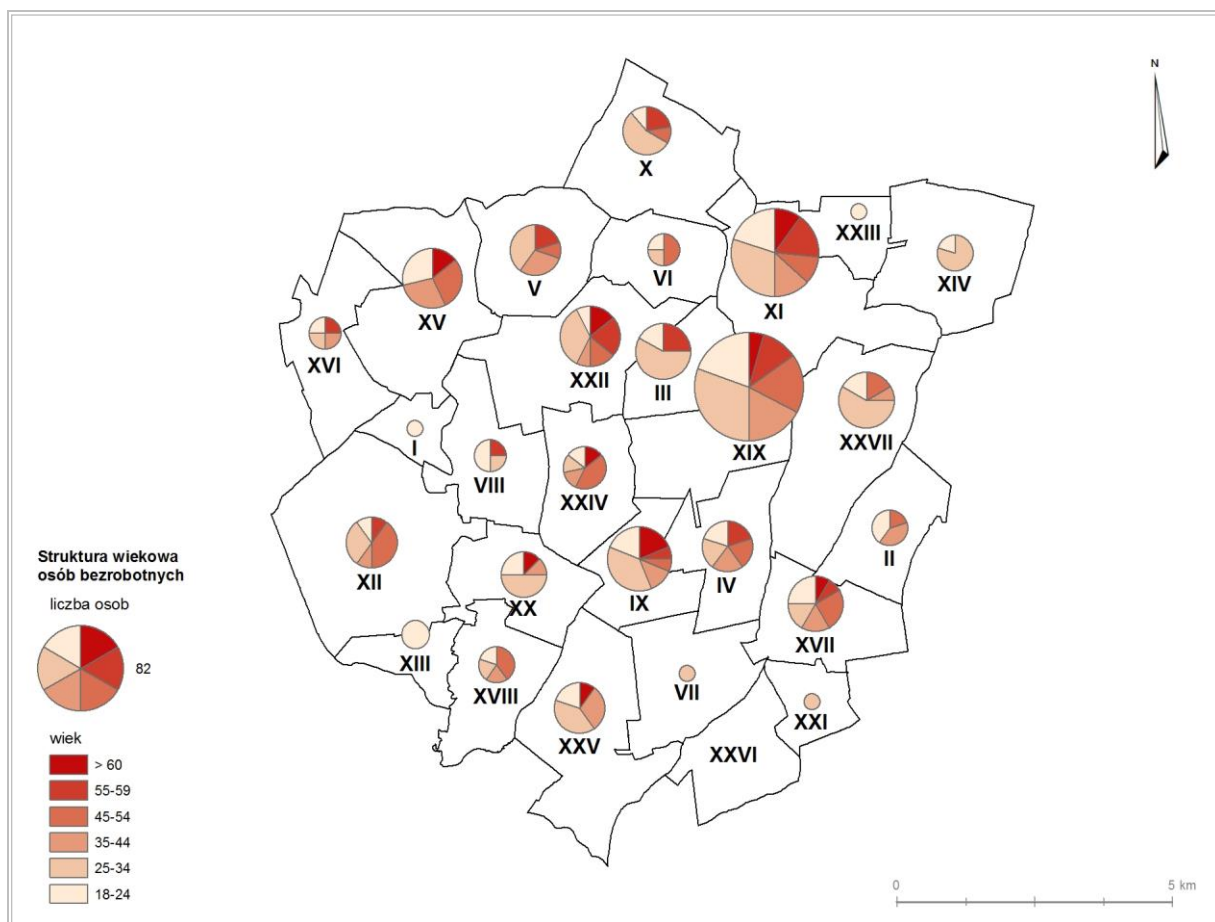
Najwyższy odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców w poszczególnych jednostkach urbanistycznych odnotowano w sołectwie Radziwie (100%), następnie w sołectwie Bronisławie (66,67%) oraz Obrąb (60%). W sołectwach Baraniec, Halinin, Luberadzyk, Łebki Wielkie, Skarżynek i Zielona żaden bezrobotny nie jest zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy jako długotrwale bezrobotny.

Struktura wiekowa bezrobotnych mieszkańców Gminy Ojrzeń

Jednym z problemów społecznych na terenie Gminy Ojrzeń jest bezrobocie wśród osób młodych do 34 roku życia. Ponad 53% wszystkich osób pozostających bez pracy stanowią osoby, które nie ukończyły 35 lat. Ponadto 17% wśród bezrobotnych to osoby, które ukończyły 55 lat. Zjawisko to jest szczególnie niekorzystne ze względu na spadek aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz konieczność wsparcia z tytułu pomocy społecznej. Diagnoza stanu w odniesieniu do struktury wiekowej bezrobotnych w każdej jednostce urbanistycznej została przedstawiona na mapie nr 3.

Wśród osób do 34. roku życia najwięcej osób bezrobotnych zamieszkuje sołectwo Ojrzeń (23), sołectwo Kraszewo (15) oraz sołectwa Bronisławie, Kicin i Żochy (po 9 osób), natomiast pomiędzy 35 a 44 rokiem życia – sołectwo Ojrzeń (8) oraz sołectwa Kraszewo i Młock (po 4 osoby). Wśród osób bezrobotnych pomiędzy 45. a 54. rokiem życia najwięcej mieszka w sołectwie Ojrzeń (8). W sołectwach Kraszewo i Ojrzeń po 5 osób jest w przedziale wiekowym 55-59 lat, a z ogólnej liczby 16 osób bezrobotnych w wieku 60 lat i więcej zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ciechanowie – po 3 osoby mieszkają w sołectwach Kicin i Kraszewo, po 2 osoby w sołectwach Młock, Ojrzeń i Rzeszotko, po 1 osobie w sołectwach Nowa Wieś, Przyrowa, Wojtkowa Wieś i Wola Wodzyńska.

Mapa nr 3 Struktura wiekowa osób bezrobotnych

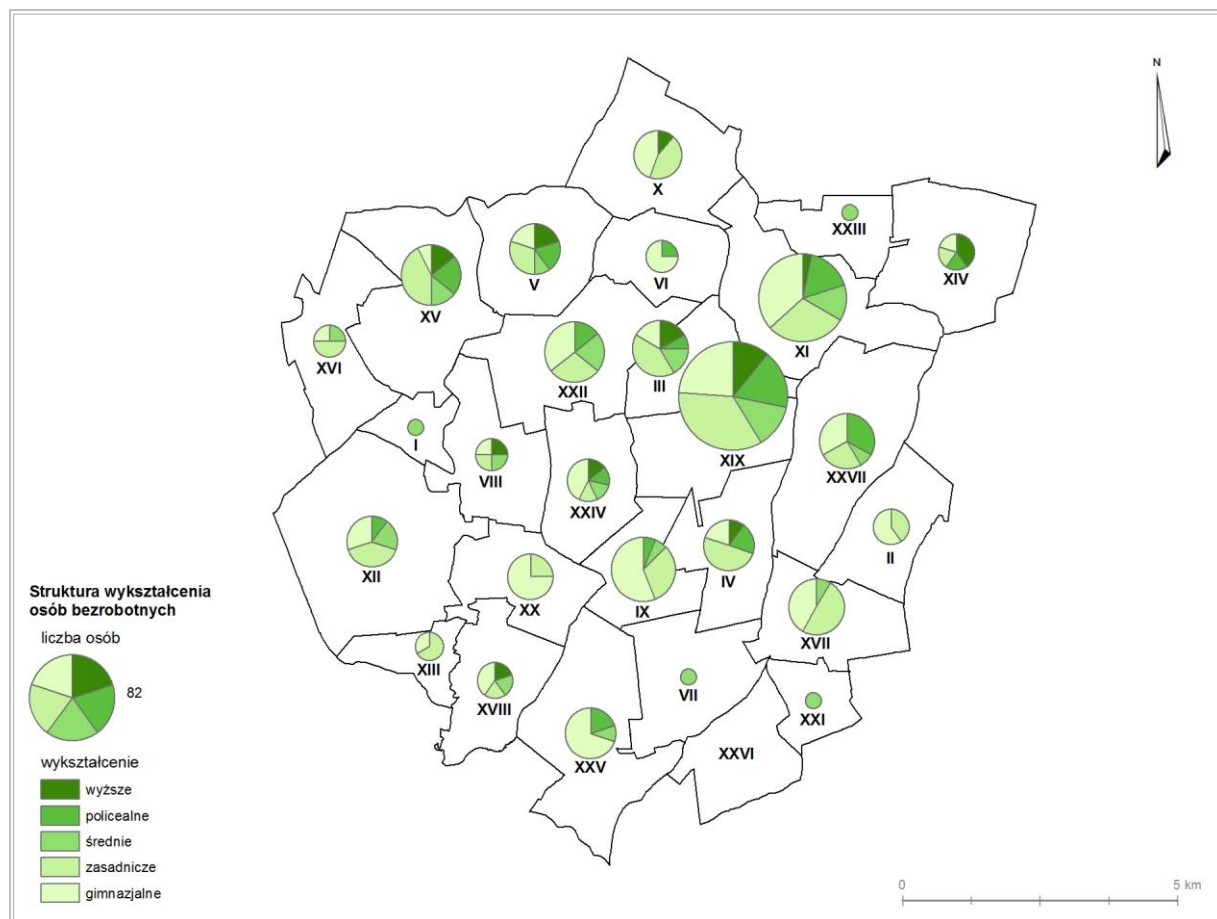

Odsetek bezrobotnych według poziomu wykształcenia w populacji mieszkańców Gminy Ojrzeń

Z analizy struktury osób bezrobotnych według poziomu wykształcenia wynika, iż najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym, tj. 34% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Utrudnia to podjęcie zatrudnienia przez te osoby z uwagi na brak odpowiednich kwalifikacji zawodowych oraz brak doświadczenia zawodowego. Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowią 32% bezrobotnych. 13% stanowią osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Osoby z wykształceniem wyższym to kolejne 8% bezrobotnych – stanowią oni najmniej liczną grupę osób wśród bezrobotnych, natomiast grupa osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym to 13%. (mapa nr 4). Mieszkańcy gminy w ramach partycypacji społecznej wskazali na potrzebę realizowania działań ukierunkowanych na wsparcie w zdobywaniu niezbędnego doświadczenia zawodowego oraz kwalifikacji do podjęcia pracy. Jest to bezpośrednio związane z jakością systemu kształcenia osób, w tym przygotowania ich do wykonywania zawodu, m.in. poprzez organizację kursów doszkalających. Interesariusze w ramach partycypacji społecznej wskazywali na istotną rolę, jaką stanowi praca zarobkowa

w wychodzeniu z sytuacji kryzysowych, jednocześnie byli świadomi, iż niski poziom wykształcenia stanowi trudność w podejmowaniu zatrudnienia.

Mapa nr 4 Poziom wykształcenia osób bezrobotnych

3.5. Ubóstwo

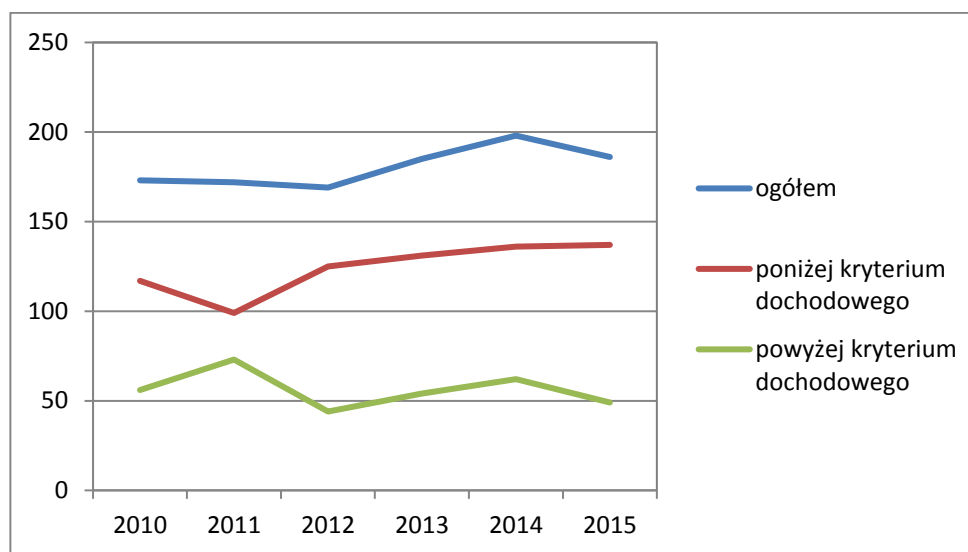
Ubóstwo to pojęcie, które z jednej strony określa warunki życia jednostki, a z drugiej strony wskazuje na nierówności i sprzeczności występujące w społeczeństwie. Jest zjawiskiem wielowymiarowym, a dla polityki społecznej podstawowe znaczenie mają informacje dotyczące zasięgu ubóstwa ekonomicznego.²⁸ Czynnikiem istotnie decydującym o sytuacji materialnej jednostki i jej rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy. Ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych.

Zasięg ubóstwa jest zróżnicowany w zależności od grupy społeczno-ekonomicznej, określanej na podstawie przeważającego źródła dochodów. W najtrudniejszej sytuacji

²⁸ Ubóstwo w Polsce w latach 2013 i 2014, 2015, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa [dostępne: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/ubostwo-pomoc-spoleczna/ubostwo-w-polsce-w-latach-2013-i-2014,1,6.html>]

znajdowały się osoby żyjące w gospodarstwach domowych utrzymujących się z tzw. innych niezarobkowych źródeł, w tym przede wszystkim w gospodarstwach, których podstawę utrzymania stanowiły świadczenia społeczne inne niż renty i emerytury. Pauperyzacji sprzyja także wykonywanie nisko płatnej pracy, a dotyczy to głównie osób o niskim poziomie wykształcenia, pracujących na stanowiskach robotniczych. Wykształcenie jest jednym z najważniejszych czynników różnicujących zagrożenie ubóstwem.²⁹

Wykres nr 6 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium w latach 2010-2015

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2010-2015 obserwowane są wahania w liczbie gospodarstw domowych, korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, choć zaobserwować można ogólną tendencję zwyżkową. Najniższą wartość odnotowano dla roku 2012, w 2013 r. i 2014 r. nastąpił wzrost, a w 2015 r. tendencja ponownie jest spadkowa. Należy zauważyć, iż nieznacznie wzrasta liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej ze względu na niskie dochody. Pokazuje to pośrednio również sytuację dochodową ludności i jej związek z realizowaną w gminie pomocą społeczną. Mieszkańcy w ramach partycypacji społecznej wskazali na potrzebę realizowania działań zmierzających do poprawy sytuacji w zakresie sytuacji finansowej.

Do analizy poziomu ubóstwa na terenie Gminy Ojrzeń przyjęto następujące wskaźniki:

1. udział osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na liczbę mieszkańców danej jednostki,
2. udział osób korzystających z zasiłków stałych w rozumieniu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2004, nr 64, poz. 593 z późn. zm.) w przeliczeniu na liczbę mieszkańców korzystających z pomocy społecznej.

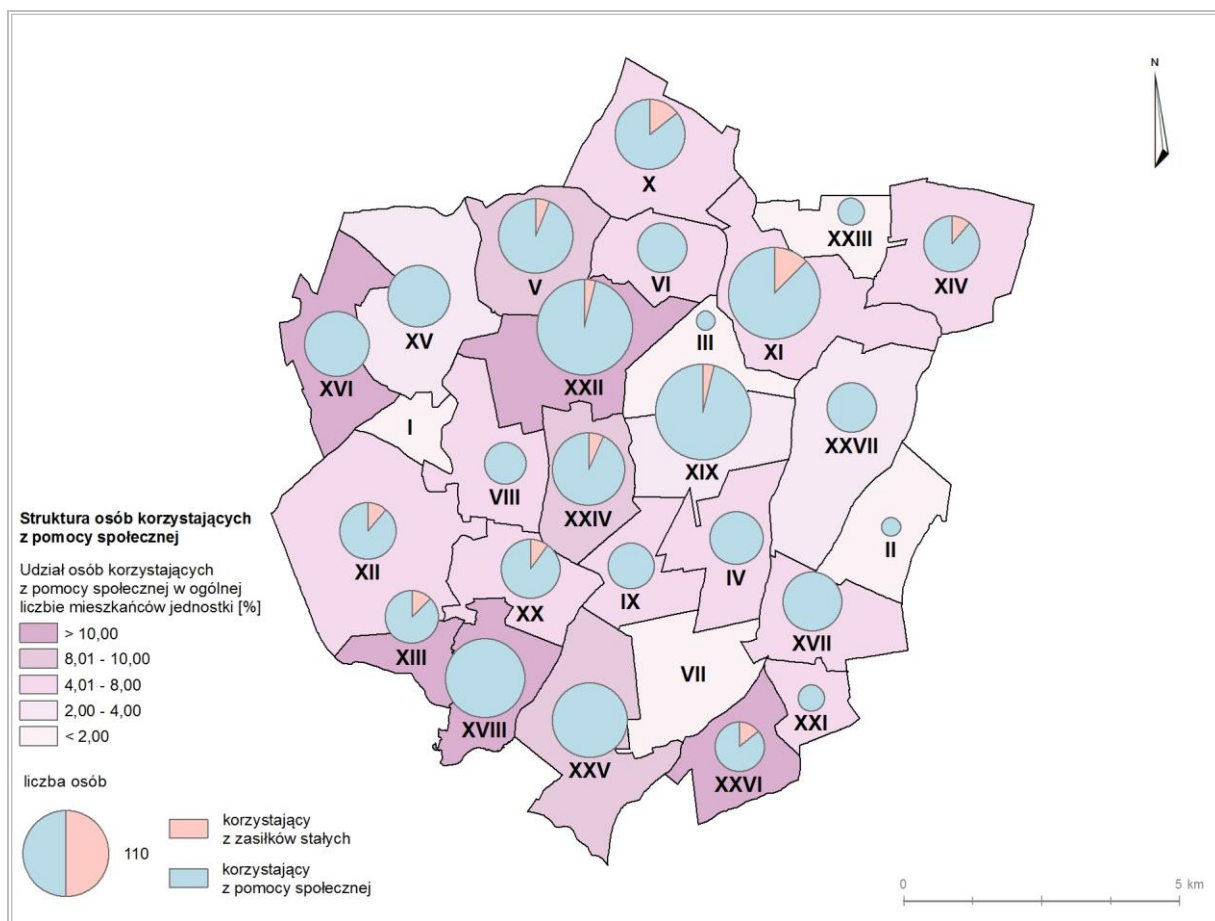
²⁹ Tamże

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeniu 256 osób korzysta z pomocy świadczonej przez ośrodek.

Najwyższy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w populacji mieszkańców zanotowano dla sołectw Rzeszotko (17,73%), Luberadzyk (16,67%) i Młock-Kopacze (16,22%). 11,84% mieszkańców sołectwa Obręb i 11,11% mieszkańców sołectwa Zielona stanowi beneficjentów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeniu, a w sołectwie Wojtkowa Wieś 9,72% mieszkańców jest wspierane zasiłkami (mapa nr 5).

Mapa nr 5 Udział osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie mieszkańców jednostek urbanistycznych

Liczba osób korzystających z zasiłków stałych

Zasiłki stałe otrzymuje 14 osób zamieszkałych w gminie. Najwięcej osób otrzymujących zasiłki stałe mieszka w sołectwie Kraszewo (3) oraz sołectwie Kownaty-Borowe (2) (mapa nr 5).

3.6. Przestępczość

Kolejnym zjawiskiem umożliwiającym zdefiniowanie obszaru w stanie kryzysowym jest przestępczość. Często jest powiązana z innymi problemami społecznymi, tj. bezrobocie czy ubóstwo. Do analizy poziomu przestępczości na terenie Gminy Ojrzeń przyjęto następujące wskaźniki:

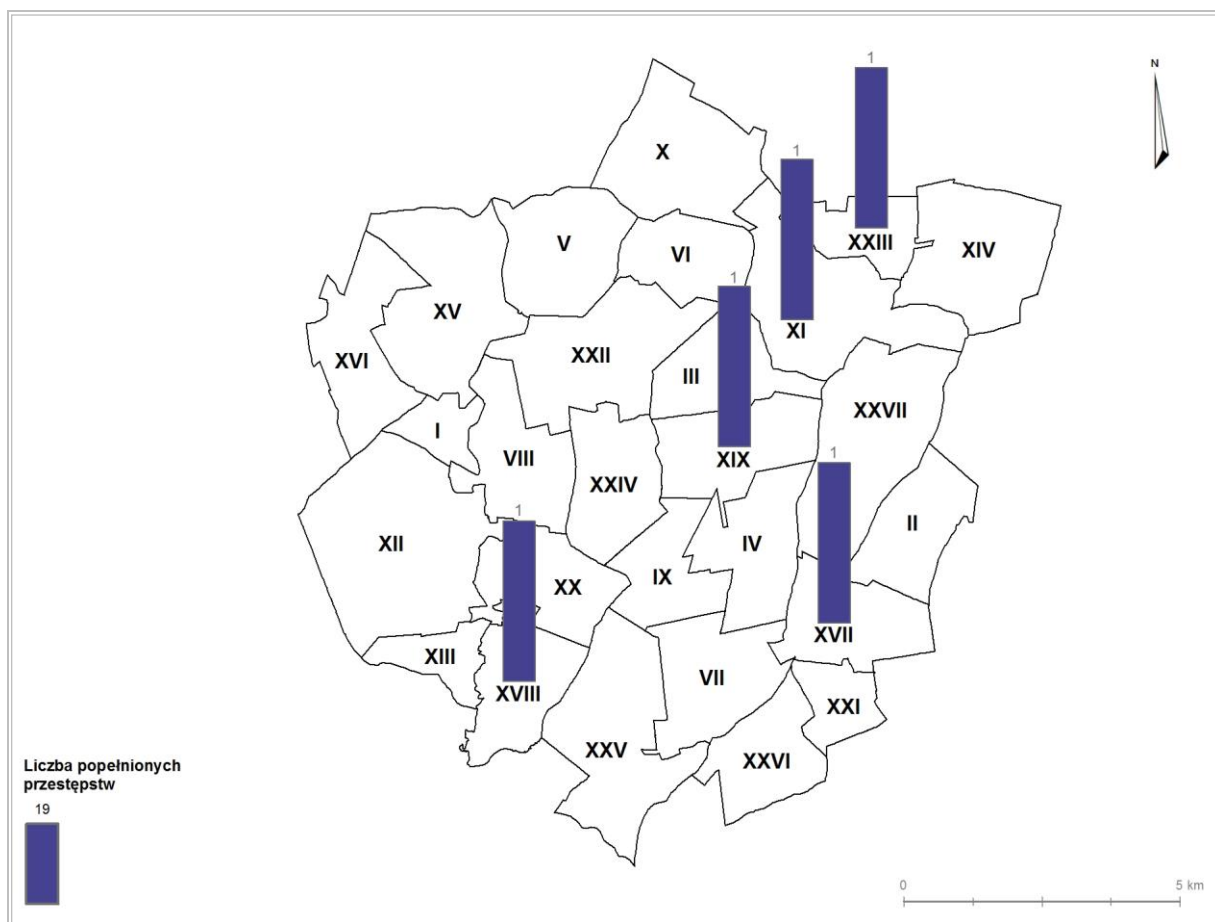
1. liczba popełnionych przestępstw w przeliczeniu na liczbę mieszkańców danej jednostki,
2. udział osób z niebieską kartą w populacji mieszkańców.

Liczba popełnionych przestępstw

Do analizy zjawiska przestępczości w gminie wykorzystano dane Komendy Powiatowej Policji w Ciechanowie dotyczące liczby popełnionych przestępstw na obszarze Gminy Ojrzeń. Od 1 stycznia do końca czerwca 2016 r. na terenie Gminy Ojrzeń popełniono 5 przestępstw. Cztery spośród nich dotyczyło kradzieży, a jedno - uszkodzenia mienia.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Ciechanowie po jednym przestępstwie zostało popełnione w sołectwach Kraszewo, Nowa Wieś, Obręb, Ojrzeń i Skarżynek (mapa nr 6). W sferze bezpieczeństwa w gminie mieszkańcy zgłaszali najczęściej uwag odnoszących się do bezpieczeństwa na drodze. W szczególności dotyczy to konieczności budowy ścieżek rowerowych oraz chodników, które pozwolą na rozdzielenie ruchu pieszego i rowerowego od ruchu samochodowego, wpływając w ten sposób pozytywnie na bezpieczeństwo drogowe, a pośrednio również na jakość życia. Interesariusze w ramach partycypacji społecznej wskazywali również na konieczność poprawy jakości dróg, które bardzo często wymagają wymiany nawierzchni na utwardzoną lub renowacji już istniejącej nawierzchni.

Mapa nr 6 Liczba popełnionych przestępstw w jednostkach urbanistycznych gminy

Przemoc w rodzinie

Spółecznie istotnym problemem jest przemoc w rodzinie. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2005 nr 180 poz. 1493 z późn. zm.) podniesiono, iż przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnienia wszystkim obywatelom równego traktowania i poszanowania ich praw i wolności. Na potrzeby niniejszej diagnozy jako wskaźnik przestępczości przyjęto liczbę osób podlegających procedurze „Niebieskiej Karty”³⁰ w poszczególnych jednostkach urbanistycznych gminy. Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeniu wynika, iż procedurą „Niebieskiej Karty” objętych jest 23 mieszkańców gminy, przy czym w jednostce XIX jest 6 takich osób, w jednostce XXVII jest 5 osób, w jednostce V - 4 osoby, w jednostkach IV, X i XX - po 2 osoby, a w jednostkach X i XXVI - po 1 osobie.

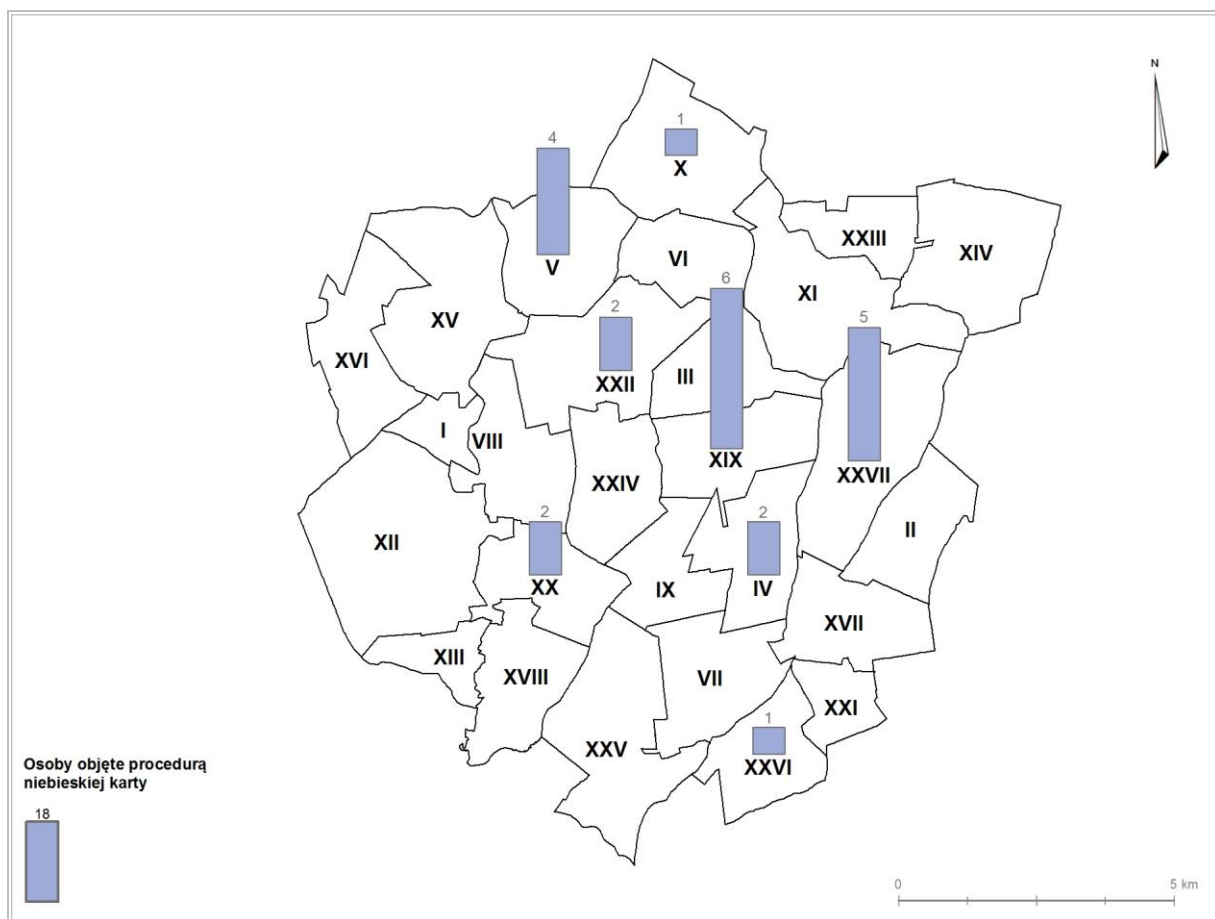
Postulaty w zakresie bezpieczeństwa w rodzinie, zgłaszane w ramach partycypacji

³⁰ Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, Dz.U 2011, nr 209, poz. 1245.

społecznej, dotyczą podjęcia działań mających na celu integrację społeczną rodzin, a także edukację w zakresie świadomości społecznej. Konieczne jest również promowanie dobrych wzorców zachowań, szczególnie wśród młodzieży. Ponieważ zjawisko to wiąże się także z problemem bezrobocia i współwystępującego z nim ubóstwa, również w tym zakresie konieczne jest podjęcie odpowiednich działań.

Mapa nr 7 Liczba osób podlegających procedurze niebieskiej karty w jednostkach urbanistycznych gminy

3.7. Edukacja

Edukacja jest istotnym elementem, determinującym rozwój osobisty jednostek, a jednocześnie wpływającym istotnie na późniejsze zachowania i możliwości na rynku pracy, decyduje o statusie społecznym, a brak wykształcenia może być przyczyną marginalizacji na różnych płaszczyznach społecznych. Jako wskaźnik jakości edukacji przyjęto wyniki egzaminu gimnazjalnego.³¹ W diagnozie sytuacji wykorzystano dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie za rok 2016.³²

³¹ Dla ujednoczenia informacji przyjęto wskaźnik opisujący średni wynik z wykorzystaniem średniej ważonej, obejmujący część humanistyczną, matematyczno-przyrodniczą i język nowożytny.

³² Dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie, http://bip.oke.waw.pl/bip/bip_534GIMNAZJUM_Wstepne%20informacje%20o%20wynikach_OKE.pdf.pdf.

W Gminie Ojrzeń funkcjonują: Gimnazjum im. Marii Konopnickiej w Młocku, Gimnazjum w Kraszewie, a także Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Młocku, Szkoła Podstawowa im. Wacława Kozińskiego w Kraszewie oraz Szkoła Podstawowa w Ojrzeniu. Średnie wyniki uzyskane w Gimnazjum w Młocku to 54,2%, a w Gimnazjum w Kraszewie 61,3%. Dla porównania średnia dla powiatu ciechanowskiego wynosi 50,8%.

Jako jedną ze słabych strony gminy mieszkańcy w ramach partycypacji społecznej wskazali niewystarczający poziom kwalifikacji zawodowych. Prawie 35% bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy to osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Mieszkańcy wskazali w związku z tym na konieczność prowadzenia dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Biorąc pod uwagę strukturę osób bezrobotnych według poziomu wykształcenia, istotne jest realizowanie działań, które będą stanowiły wsparcie w zdobywaniu niezbędnego doświadczenia zawodowego oraz kwalifikacji do podjęcia pracy. Jest to bezpośrednio związane z jakością systemu kształcenia osób i przygotowania ich do wykonywania zawodu.

3.8. Aktywność społeczna

Aktywność społeczna to wszystkie unormowane społecznie działania jednostek, wykonywane w ramach określonych ról społecznych.³³ Dla zdiagnozowania aktywności społecznej mieszkańców gminy przyjęto następujące wskaźniki:

1. liczbę zarejestrowanych organizacji pozarządowych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w poszczególnych jednostkach urbanistycznych,
2. liczbę uczestników wyborów parlamentarnych w 2015 r. w stosunku do liczby osób uprawnionych do głosowania,
3. liczbę osób zapisanych do biblioteki w stosunku do liczby mieszkańców w poszczególnych jednostkach urbanistycznych.

Organizacje pozarządowe

Współpraca władz Gminy z organizacjami pozarządowymi została określona w „Programie współpracy gminy Ojrzeń z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2017”. Do zadań priorytetowych zaliczone zostały:

1. organizacja imprez kulturalnych,
2. organizacja zimowisk, kolonii, obozów, rajdów i wycieczek,
3. organizacja półkolonii, zajęć i warsztatów zainteresowań, imprez sportowo-rekreacyjnych,
4. organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych,

³³ Definicja za encyklopedią PWN.

5. organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych i zawodów sportowych,
6. organizowanie zajęć i obozów sportowych,
7. organizacja rajdów, wędrówek, zlotów, wycieczek oraz konkursów promujących turystykę aktywną, agroturystykę i krajoznawstwo,
8. profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii,
9. wspieranie działań podejmowanych na rzecz profilaktyki zdrowotnej,
10. organizowanie imprez mających na celu integrację osób niepełnosprawnych ze środowiskiem,
wspieranie działań podejmowanych na rzecz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.³⁴

Następujące organizacje, działające na terenie gminy, zostały wpisane do rejestru stowarzyszeń Krajowego Rejestru Sądowego:

- Gminny Związek Rolników Kólek i Organizacji Rolniczych w Ojrzeniu (KRS 0000155165),
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kraszewie (KRS 0000168037),
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ojrzeniu (KRS 0000262698),
- Ochotnicza Straż Pożarna w Luberadzu (KRS 0000264954),
- Ochotnicza Straż Pożarna w Młocku (KRS 0000276547),
- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Ojrzeń "Uparty Mazur" (KRS 0000336759),
- Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Młocku (KRS 0000364447),
- Stowarzyszenie Rozwoju Obszarów Wiejskich Ojrzeń (KRS 0000556867),
- Stowarzyszenie Sympatyków Halinina Stop Wykluczeniu Społecznemu "Pod Dębami" (KRS 0000556912).

Działalność organizacji pozarządowych jest tym elementem w gminie, który może stanowić istotne wsparcie działań samorządu w zakresie integracji społecznej i podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców. Również zdaniem mieszkańców pełnią one w społeczeństwie bardzo ważną i potrzebną rolę, między innymi poprzez dbałość o integrację społeczną i rozwój życia społecznego. Dlatego też mieszkańcy w ramach partycypacji społecznej wskazywali na potrzebę wspierania działalności organizacji pozarządowych w tym zakresie. Jednocześnie interesariusze wskazali na potrzebę zachowania dziedzictwa kulturowego gminy, w czym także ważną rolę mogą odegrać prężnie działające organizacje pozarządowe, dając jednocześnie przykład edukacji poprzez dobre działanie dla lokalnej społeczności.

³⁴ Program współpracy gminy Ojrzeń z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2017, przyjęty Uchwałą Nr XXIII/136/2016 Rady Gminy Ojrzeń z dnia 29 grudnia 2016 r.

Mapa nr 8 Działalność organizacji pozarządowych

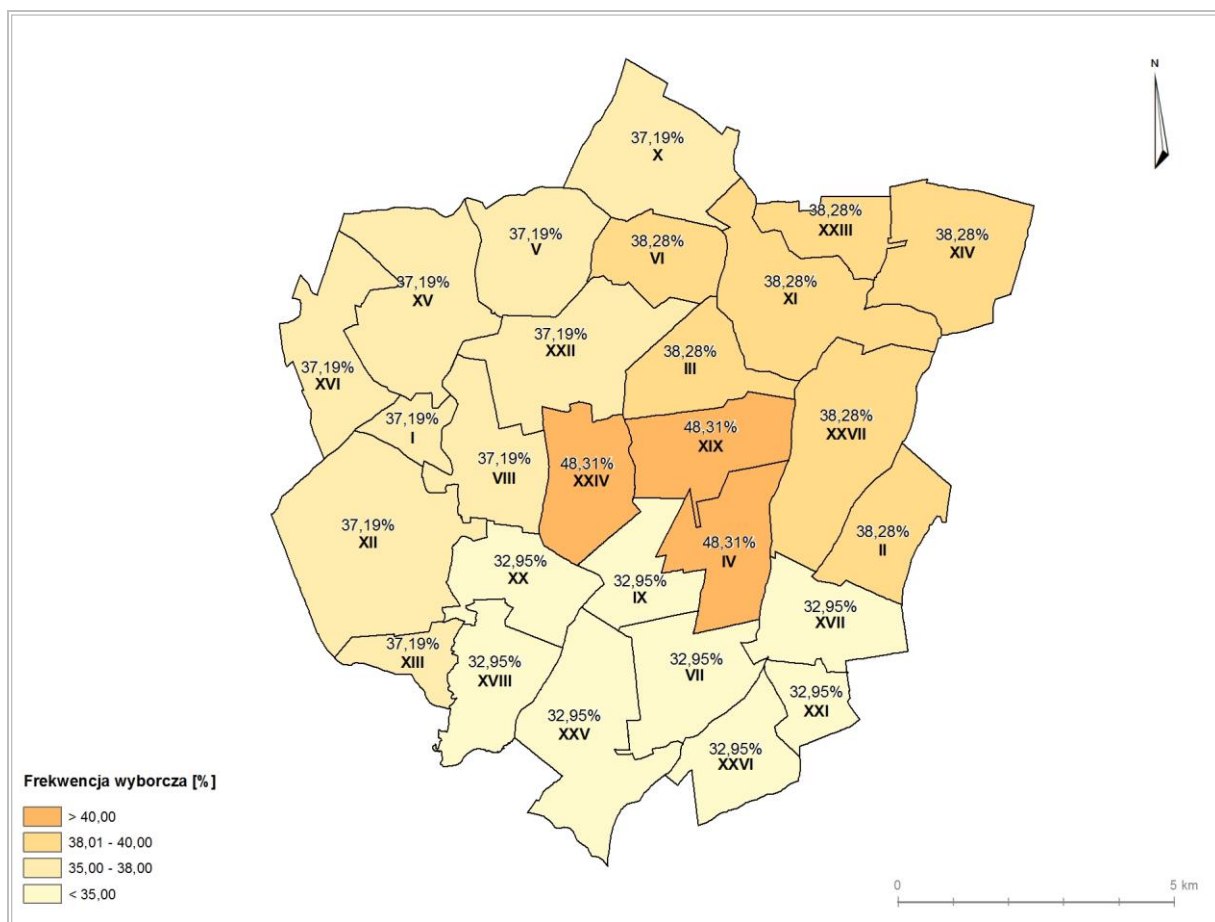
W trakcie partycypacji społecznej mieszkańcy gminy zwracali uwagę na możliwość organizacji większej liczby imprez o charakterze kulturalnym i sportowym, a także podjęcie działań w zakresie pielęgnowania lokalnych tradycji i rozwoju turystyki. Zdaniem mieszkańców wiązać się to powinno z organizacją, uporządkowaniem i zagospodarowaniem terenów znajdujących się w centrach miejscowości i mających potencjał dla celów integracji mieszkańców, a także udostępnieniem nowych obiektów przeznaczonych do organizacji wolnego czasu, takich jak boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne.

Frekwencja wyborcza

Według danych Państwowej Komisji Wyborczej w 2015 r. frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych wyniosła 50,92% dla całego kraju, 58,71% dla województwa mazowieckiego, a w powiecie ciechanowskim – 44,89%.³⁵ Dla gminy Ojrzeń frekwencja ta kształtowała się na poziomie 32,95% w jednostkach VII, IX, XVI, XVII, XVIII, XX, XXI i XXV do 48,31% w jednostkach IV, XIX i XXIV (mapa nr 9).

³⁵ Dane Państwowej Komisji Wyborczej dostępne: <http://parlament2015.pkw.gov.pl>.

Mapa nr 9 Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych w 2015 r.

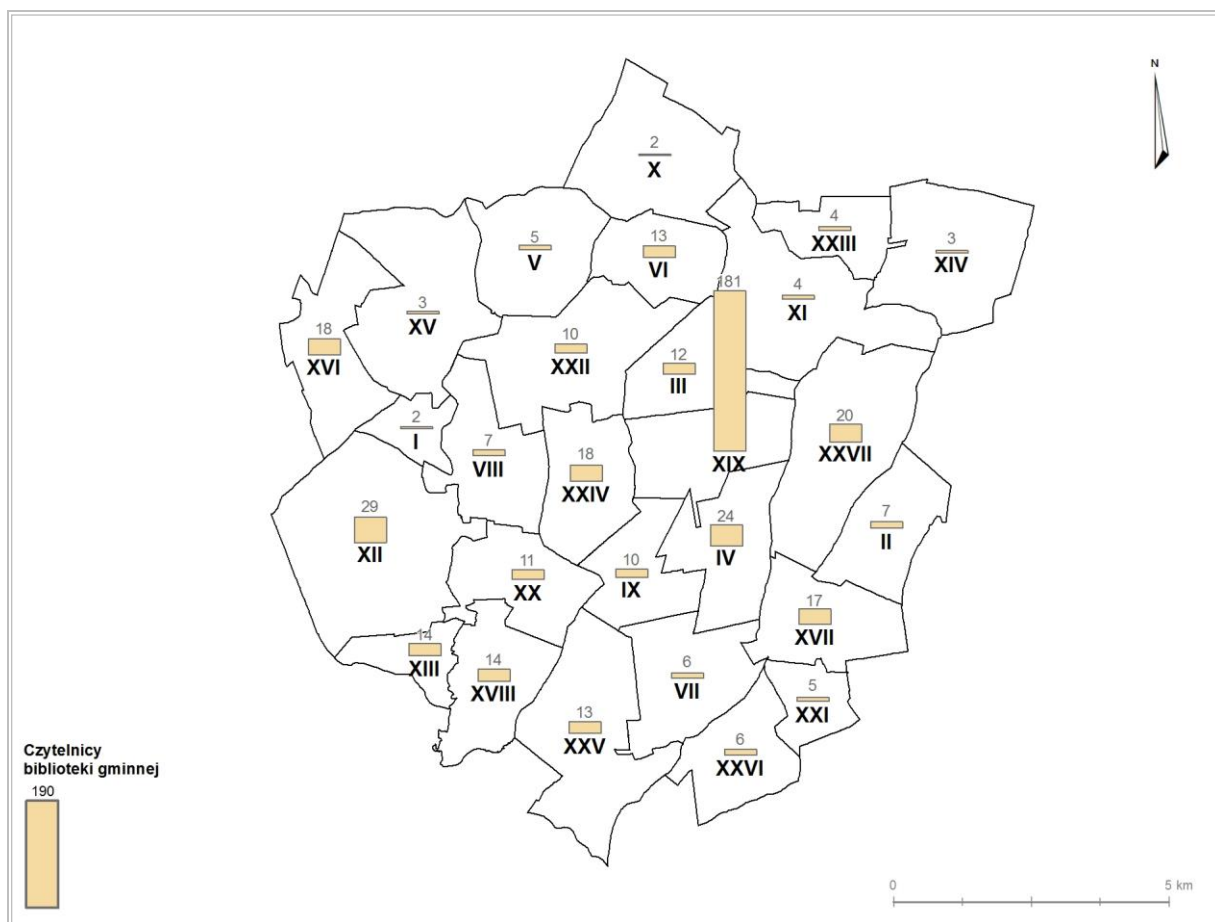

W aspekcie wzrostu zainteresowania mieszkańców sprawami lokalnymi, mierzonego frekwencją wyborczą, ważne jest zarówno podnoszenie poziomu integracji mieszkańców przez wspólne działanie, jak też wspólne dążenie do poprawy jakości życia na obszarze Gminy. Elementy te były poruszane w trakcie spotkań z mieszkańcami.

Korzystający z biblioteki

W Gminie Ojrzeń funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Ojrzeniu. Łączna liczba osób zapisanych według stanu na 30.06.2016 r. wynosi 458 osób. Największy odsetek mieszkańców zapisanych do biblioteki zanotowano dla sołectwa Luberadzyk (33,33%), a następnie dla sołectwa Ojrzeń (25,49%) oraz Młock-Kopacze (34,32%). Powyżej 10% udział osób zapisanych do biblioteki występuje również w sołectwach Dąbrowa (13,64%), Grabówiec (14,44%), Halinin (11,76%), Luberadź (14,95%), Radziwie (13,16%), Wojtkowa Wieś (12,50%) oraz Zielona (11,11%). W pozostałych jednostkach gminy udział ten kształtuje się poniżej 10%. Liczba osób zapisanych do biblioteki jest wskaźnikiem pozwalającym na diagnozę sytuacji społecznej (mapa nr 10).

Mapa nr 10 Liczba osób zapisanych do biblioteki gminnej

3.9. Identyfikacja obszarów gminy w stanie kryzysowym

Jako **obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym** można uznać taki, w którym nastąpiła koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Do oceny sytuacji społecznej przyjęto wartości następujących wskaźników:

- WS1** - Udział osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców [%]
- WS2** - Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]
- WS3** - Udział osób korzystających z pomocy społecznej w populacji mieszkańców [%]
- WS4** - Udział osób zameldowanych w lokalach komunalnych w populacji mieszkańców [%]
- WS5** - Liczba popełnionych przestępstw w przeliczeniu na liczbę mieszkańców [%]
- WS6** - Udział osób z niebieską kartą w populacji mieszkańców [%]
- WS7** - Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 r. [%]
- WS8** - Udział osób zapisanych do biblioteki w populacji mieszkańców z uwzględnieniem

odległości do biblioteki [%]

WS9 - Współczynnik komputeryzacji szkół [%]

Wartości wybranych wskaźników, charakteryzujących sferę społeczną Gminy Ojrzeń, zostały zestawione w Załączniku nr 1. W celu wykonania diagnozy stanu w sferze społecznej wykorzystano wskaźnik syntetyczny Perkala, pozwalający na porównanie poszczególnych mierników i wyliczenie jednego syntetycznego wskaźnika. Proces ten przebiegał dwuetapowo:

1. normalizacja poszczególnych mierników przyjętych do opracowania diagnozy stanu, w wyniku której wszystkie mierniki wyrażone w jednostkach standaryzowanych są porównywalne i można je sumować.
2. obliczenie syntetycznych wskaźników (Wp) dla każdej jednostki urbanistycznej.

Dla każdej jednostki urbanistycznej wyliczono wskaźnik syntetyczny Wp (tabela nr 3). Do klasyfikacji jednostek urbanistycznych wykorzystano średnią arytmetyczną. Kolorem zielonym wyróżniono obszary, dla których wskaźnik syntetyczny Wp przyjął wartość większą niż wartość średniej arytmetycznej. Kolorem czerwonym oznaczono te jednostki urbanistyczne, dla których wartość wskaźnika syntetycznego Wp przyjmuje wartości niższe niż średnia arytmetyczna. Dodatkowo wartości wskaźnika syntetycznego wyróżniono pogrubioną czcionką.

Tabela nr 3 Wartości wskaźników syntetycznych Wp dla poszczególnych jednostek urbanistycznych

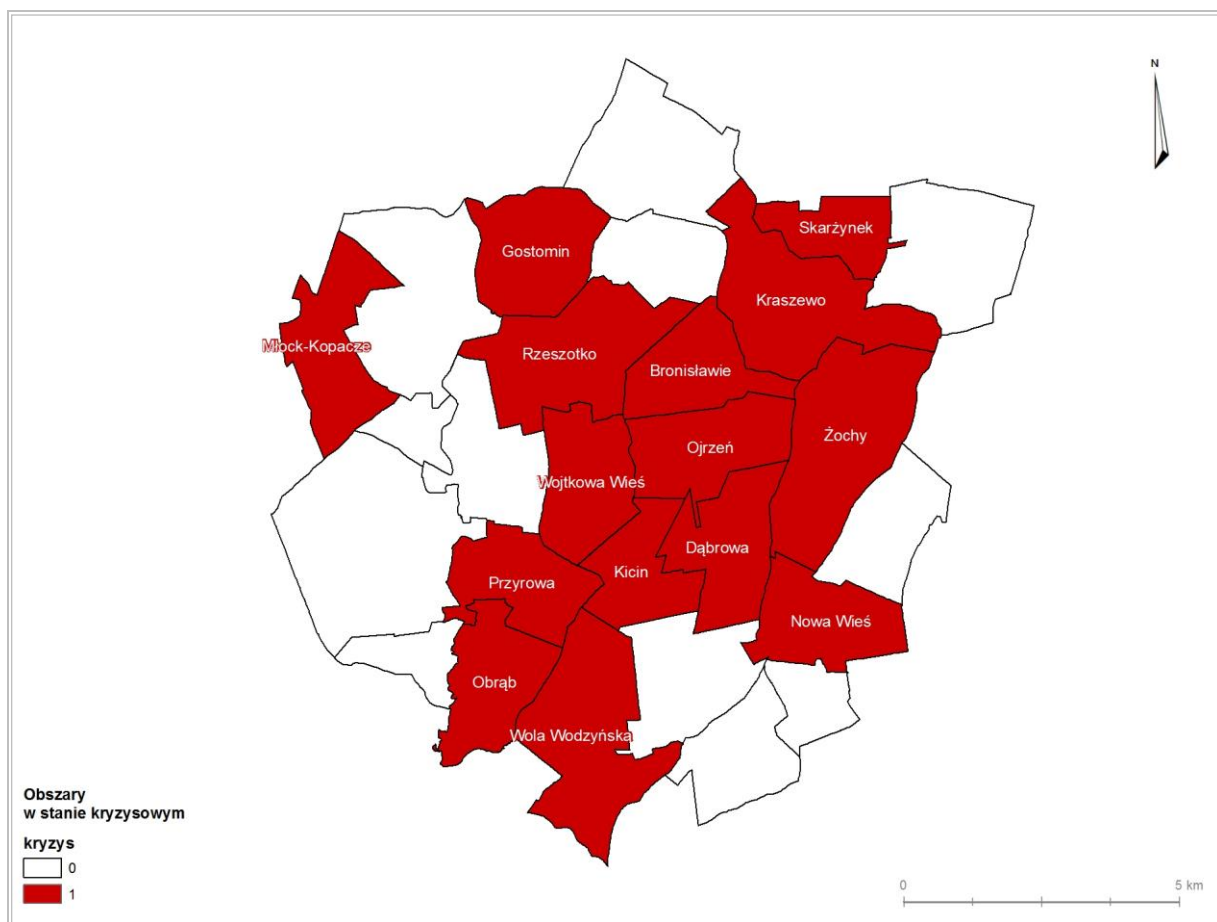
Lp.	Zasięg przestrzenny jednostki	Symbol	Wskaźnik syntetyczny Wp
1	Baraniec	I	0,67
2	Brodziewicz	II	0,21
3	Bronisławie	III	-0,20
4	Dąbrowa	IV	-0,28
5	Gostomin	V	-0,53
6	Grabówiec	VI	0,17
7	Halinin	VII	1,07
8	Kałki	VIII	0,14
9	Kicin	IX	-0,42
10	Kownaty-Borowe	X	0,06
11	Kraszewo	XI	-0,37
12	Luberadz	XII	0,36
13	Luberadzyk	XIII	0,76
14	Łebki Wielkie	XIV	0,13
15	Młock	XV	0,14
16	Młock-Kopacze	XVI	-0,02
17	Nowa Wieś	XVII	-0,23

Lp.	Zasięg przestrzenny jednostki	Symbol	Wskaźnik syntetyczny Wp
18	Obręb	XVIII	-0,25
19	Ojrzeń	XIX	-0,23
20	Przyrowa	XX	-0,19
21	Radziwie	XXI	0,04
22	Rzeszotko	XXII	-0,69
23	Skarżynek	XXIII	-0,09
24	Wojtkowa Wieś	XXIV	-0,14
25	Wola Wodzyńska	XXV	-0,06
26	Zielona	XXVI	0,15
27	Żochy	XXVII	-0,21

Ujemne wartości wskaźnika syntetycznego Wp odzwierciedlają sytuację kryzysową w sferze społecznej. Im wyższa wartość ujemna, tym większe natężenie problemów społecznych w jednostkach urbanistycznych gminy. Obszary Gminy, w których wartości wskaźnika Wp są niższe niż suma średniej arytmetycznej, tj. obszary, w których zdiagnozowano sytuację kryzysową, zostały przedstawione w tabeli nr 3 kolorem czerwonym oraz zaprezentowane na mapie nr 11.

Mapa nr 11 Obszary w stanie kryzysowym na terenie Gminy Ojrzeń

Spółeczny aspekt rewitalizacji dotyczy działań nakierowanych na zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz ponownej integracji grup zamieszkałych na danym obszarze z innymi częściami gminy. Czynnikiem stanowiącym przyczynę wykluczenia są także wysoka stopa bezrobocia, a zwłaszcza bezrobocia długotrwałego, jak również niski poziom wykształcenia, oraz stosunkowo wysoki poziom przestępczości, będącej często wynikiem złej sytuacji materialnej.

4. Zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji

Diagnoza stanu została przeprowadzona w trzech etapach. Pierwszym z nich była ankietyzacja interesariuszy połączona z analizą wskaźnikową zjawisk społecznych na terenie Gminy Ojrzeń, prowadząca do wskazania obszarów gminy znajdujących się w stanie kryzysowym. Istotnym było rozpoznanie potrzeb mieszkańców w zakresie podejmowania działań, prowadzących do zmniejszenia poziomu sytuacji kryzysowych w każdej ze sfer życia gminy. Celem prac w drugim etapie było wyznaczenie obszarów zdegradowanych. Przeprowadzono analizę wskaźnikową zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych, pozwalających na diagnozę stanu i delimitację obszarów zdegradowanych z wykorzystaniem metod statystycznych i prezentacji kartograficznej. W ostatnim etapie skoncentrowano się na wskazaniu obszaru rewitalizacji. Obszar zidentyfikowany w wyniku przeprowadzonej analizy stanowi najbardziej problemową część gminy, w granicach której podejmowane będą przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Obszar zdegradowany

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym można wyznaczyć jako **obszar zdegradowany** w przypadku wystąpienia na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz przynajmniej jednego negatywnego zjawiska z obszaru gospodarczego, środowiskowego, przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego.

4.1. Sytuacja gospodarcza

Niski poziom przedsiębiorczości na danym terenie może stanowić jedną z przyczyn stanu kryzysowego. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej jest związana z potencjałem kapitału ludzkiego w zakresie podejmowania ryzyka działalności na własny rachunek, ale także jest wypadkową takich zmiennych jak lokalizacja czy wsparcie władz Gminy Ojrzeń w sferze rozwoju przedsiębiorczości lokalnej.

W celu zdiagnozowania stopnia przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Ojrzeń przyjęto wskaźnik liczby podmiotów wpisanych do rejestru Regon na 1000 ludności. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na 31.12.2015 r. wskaźnik ten dla województwa mazowieckiego wynosi 143 podmiotów, dla powiatu ciechanowskiego przyjmuje wartość 81. Dla Gminy Ojrzeń wskaźnik jest niższy niż dla powiatu i osiąga wartość 60. Do analizy przyjęto dane Urzędu Gminy Ojrzeń w zakresie ewidencji działalności gospodarczej oraz dane z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Z analizy wyłączono podmioty w likwidacji bądź upadłości. Łącznie na terenie gminy do ewidencji działalności gospodarczej wpisane są 173 podmioty, a do Krajowego Rejestru Sądowego – 9 podmiotów.

Najwięcej firm prowadzi działalność na terenie sołectwa Ojrzeń (65). W sołectwach: Kraszewo i Młock działalność prowadzi łącznie 36 firm (odpowiednio 17 i 19). W sołectwach Kałki, Luberadzyk i Zielona nie funkcjonują żadne przedsiębiorstwa.

W ramach partycypacji społecznej mieszkańcy oraz pozostali interesariusze zgłaszali potrzebę podjęcia działań zmierzających do zwiększenia poziomu przedsiębiorczości mieszkańców. Wśród proponowanych działań znalazły się: promowanie form samozatrudnienia oraz organizacja szkoleń i zajęć doradczych. Poprawa sytuacji w dziedzinie przedsiębiorczości pozytywnie wpłynie również na atrakcyjność gminy dla młodych osób i ograniczy ich odpływ z gminy, co z kolei poprawi sytuację związaną ze strukturą wiekową mieszkańców.

Diagnoza stanu w odniesieniu do udziału liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na liczbę mieszkańców (WG1) w jednostkach urbanistycznych, będących w stanie kryzysowym została przedstawiona w tabeli nr 4.

Tabela nr 4 Udział podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w jednostkach urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym

Lp.	Symbol	Nazwa	Udział podmiotów prowadzących działalność gospodarczą [%]
3	III	Bronisławie	2,82
4	IV	Dąbrowa	2,84
5	V	Gostomin	2,35
9	IX	Kicin	2,46
11	XI	Kraszewo	4,37

Lp.	Symbol	Nazwa	Udział podmiotów prowadzących działalność gospodarczą [%]
16	XVI	Młock-Kopacze	1,35
17	XVII	Nowa Wieś	5,03
18	XVIII	Obręb	1,97
19	XIX	Ojrzeń	9,15
20	XX	Przyrowa	1,75
22	XXII	Rzeszotko	0,71
23	XXIII	Skarżynek	4,76
24	XXIV	Wojtkowa Wieś	3,47
25	XXV	Wola Wodzyńska	3,74
27	XXVII	Żochy	2,02

W celu diagnozy sytuacji w sferze gospodarczej przyjęto także wskaźniki uzupełniające, tj. udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców jednostek urbanistycznych, znajdujących się w sferze kryzysowej (WG2) oraz udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych (WG3), odzwierciedlające potencjalne możliwości mieszkańców gminy w zakresie podejmowania działań z zakresu przedsiębiorczości i podejmowania ryzyka działalności gospodarczej.

Tabela nr 5 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców oraz udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych w jednostkach urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym

Lp.	Symbol	Nazwa	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców [%]	Udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]
3	III	Bronisławie	15,49	16,67
4	IV	Dąbrowa	19,32	20,00
5	V	Gostomin	12,94	20,00
9	IX	Kicin	13,11	56,25
11	XI	Kraszewo	12,60	36,67
16	XVI	Młock-Kopacze	18,92	25,00
17	XVII	Nowa Wieś	16,76	41,67
18	XVIII	Obręb	17,76	40,00
19	XIX	Ojrzeń	11,69	23,91
20	XX	Przyrowa	16,67	75,00
22	XXII	Rzeszotko	10,64	35,71

Lp.	Symbol	Nazwa	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców [%]	Udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]
23	XXIII	Skarżynek	19,84	0,00
24	XXIV	Wojtkowa Wieś	13,89	42,86
25	XXV	Wola Wodzyńska	12,30	70,00
27	XXVII	Żochy	14,57	33,33

4.2. Sytuacja środowiskowa

Stan środowiska przyrodniczego jest istotnym czynnikiem, mającym wpływ na jakość życia mieszkańców. Diagnoza sytuacji środowiskowej na terenie Gminy Ojrzeń powiązana jest ze standardami jakości środowiska, w tym gospodarką odpadami stanowiącymi zagrożenie dla życia, zdrowia lub stanu środowiska. W celu zdiagnozowania sytuacji środowiskowej na terenie Gminy Ojrzeń przyjęto wskaźnik ilości wyrobów zawierających azbest w przeliczeniu na powierzchnię jednostki. Na mocy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.) azbest jest substancją stwarzającą szczególne zagrożenie dla środowiska. Po demontażu wyrobów zawierających azbest, powstałe odpady są traktowane jako odpady niebezpieczne.³⁶ Diagnoza stanu w odniesieniu do ilości wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest w jednostkach urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym (WŚ1) została przedstawiona w tabeli nr 6.

Tabela nr 6 Ilość wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest w jednostkach urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym [Mg]

Lp.	Symbol	Nazwa	Ilość wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest [Mg]
3	III	Bronisławie	117,51
4	IV	Dąbrowa	110,76
5	V	Gostomin	119,68
9	IX	Kicin	88,00
11	XI	Kraszewo	181,42
16	XVI	Młock-Kopacze	74,54
17	XVII	Nowa Wieś	177,23
18	XVIII	Obrąb	207,61
19	XIX	Ojrzeń	272,01

³⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów, Dz. U. z 2014 r., poz. 1923.

Lp.	Symbol	Nazwa	Ilość wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest [Mg]
20	XX	Przyrowa	104,23
22	XXII	Rzeszotko	154,45
23	XXIII	Skarżynek	173,79
24	XXIV	Wojtkowa Wieś	123,15
25	XXV	Wola Wodzyńska	191,08
27	XXVII	Żochy	208,11

Najwięcej wyrobów zawierających azbest wykorzystywanych jest w jednostce XIX (272,01 Mg). Stanowią one pokrycia dachowe obiektów budowlanych, zarówno mieszkalnych, jak i gospodarczych. W jednostce XXVII udział ten kształtuje się na poziomie 208,11 Mg, w jednostce XVIII - 207,61 Mg. W pozostałych jednostkach wartości te nie przekraczają 200 Mg.

Obiektami prawnie chronionymi na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 r., Nr 92, poz. 880 z późn. zm.), na terenie Gminy Ojrzeń są Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu, 1 użytek ekologiczny oraz pomniki przyrody.³⁷

Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu w części znajdującej się na terenie gminy Ojrzeń zajmuje 31,8% ogólnej powierzchni gminy (na powierzchni 3918,56 ha). Obejmuje zachodnią i południową część gminy. W jego obrębie występują systemy naturalnych powiązań przyrodniczych, obejmujące ekosystemy łąkowe, bagienne, wodne i leśne, które mają zasadniczy wpływ na utrzymanie równowagi w środowisku przyrodniczym tego obszaru.³⁸

Użytek ekologiczny znajdujący się na terenie gminy Ojrzeń ustanowiony został w 1996 roku. Zajmuje powierzchnię 4,02 ha i położony jest w sołectwie Luberadź. Jest to obszar cenny zarówno przyrodniczo, jak i krajobrazowo.

Na terenie Gminy Ojrzeń znajduje się 40 pomników przyrody, w tym jedna aleja składająca się z 50 sztuk świerków pospolitych. Wśród pozostałych wyróżnić należy:

- ✓ dęby szypułkowe (w tym dąb "Uparty Mazur"),
- ✓ lipy drobnolistne,
- ✓ klon pospolity,

Wskaźnikiem uzupełniającym diagnozę w sferze środowiskowej jest udział powierzchni zielonych w powierzchni jednostek urbanistycznych, będących w stanie kryzysowym (WŚ2) (tabela nr 7).

³⁷ Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, <http://geoserwis.gdos.gov.pl>

³⁸ Strategia rozwoju gminy Ojrzeń na lata 2007-2015, przyjęta uchwałą Nr XIII/59/2007 Rady Gminy Ojrzeń z dnia 2 października 2007 r.

Tabela nr 7 Udział powierzchni zielonych w powierzchni jednostek urbanistycznych, będących w stanie kryzysowym

Lp.	Symbol	Nazwa	Udział powierzchni zielonych w powierzchni jednostek urbanistycznych [%]
3	III	Bronisławie	20,30
4	IV	Dąbrowa	58,47
5	V	Gostomin	41,25
9	IX	Kicin	31,59
11	XI	Kraszewo	57,46
16	XVI	Młock-Kopacze	46,03
17	XVII	Nowa Wieś	34,69
18	XVIII	Obrąb	10,92
19	XIX	Ojrzeń	13,78
20	XX	Przyrowa	32,04
22	XXII	Rzeszotko	49,08
23	XXIII	Skarżynek	11,64
24	XXIV	Wojtkowa Wieś	38,11
25	XXV	Wola Wodzyńska	33,86
27	XXVII	Żochy	22,35

Mieszkańcy w trakcie partycypacji społecznej zwracali uwagę na kwestię niewystarczającego zagospodarowania terenów publicznych, w tym zielonych, a także na niską estetykę przestrzeni publicznych i konieczność ich zagospodarowania (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne). W istotny sposób wpłynęłoby to na poziom integracji społecznej i umożliwiłoby mieszkańcom wspólne spędzanie wolnego czasu. Wśród aspektów, które wymagają poprawy bądź zmiany mieszkańcy wskazywali na brak miejsc do rekreacji i spędzania wolnego czasu. Mieszkańcy podnosili także konieczność tworzenia przestrzeni wspólnych, miejsc do spotkań (m.in. świetlic) oraz potrzebę większej liczby organizowanych imprez sportowych i kulturalnych, umożliwiających integrację mieszkańców i wzmacnianie spójności społecznej.

4.3. Sytuacja przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna odgrywa istotną rolę w ocenie komfortu jakości życia mieszkańców danego obszaru. W celu oceny sytuacji przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej Gminy Ojrzeń diagnozie poddano następujące obszary:

- gminna infrastruktura techniczna,

- gminna infrastruktura społeczna,
- stan techniczny obiektów budowlanych,
- gminne obszary przestrzeni publicznej,
- obiekty zabytkowe.

Gminna infrastruktura techniczna

Na obszarze Gminy Ojrzeń nie funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy. Zapotrzebowanie ludności Gminy Ojrzeń w zakresie ciepłownictwa w przeważającej części jest pokrywane w indywidualny sposób przez samych użytkowników. Stosują oni różne rozwiązania, jednak z przewagą wykorzystania węgla, używany jest również olej opałowy oraz gaz płynny. Gmina nie jest podłączona do systemu dystrybucji gazu ziemnego. W kotłowniach wykorzystywane są różnego rodzaju nośniki energii, z przewagą węgla kamiennego. Powoduje to zwłaszcza w okresie grzewczym zwiększenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery, co z kolei skutkuje podwyższonym poziomem zanieczyszczenia powietrza. Według mieszkańców istotne jest podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców, szczególnie w odniesieniu do stosowanych źródeł ciepła i paliw do ogrzewania gospodarstw domowych i przygotowania ciepłej wody użytkowej.

Operatorem systemu dystrybucyjnego energii elektrycznej na terenie Gminy Ojrzeń jest ENERGA-OPERATOR S.A. Zasilanie Gminy Ojrzeń energią elektryczną odbywa się za pośrednictwem stacji energetycznej w Ciechanowie. Zespoły elektroenergetyczne SN15kV/NN0,4kV tworzą lokalne sieci elektroenergetyczne zaopatrujące w energię elektryczną niskiego napięcia podmioty przyłączone do poszczególnych stref stacji transformatorowych.³⁹

Obszar gminy jest w znacznej części zwodociągowany. Ogółem z instalacji wodociągowej korzysta 98% mieszkańców. Całkowita długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi niemal 138 km i obsługuje ona 1.103 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Głównym problemem Gminy Ojrzeń są występujące dysproporcje pomiędzy rozwiniętą siecią wodociągową a rozwojem sieci kanalizacyjnej. Według stanu na 2015 r. brak jest czynnej sieci kanalizacyjnej. Na terenie gminy funkcjonuje natomiast 10 lokalnych oczyszczalni ścieków oraz ponad 1000 przydomowych zbiorników bezodpływowych.⁴⁰

W celu oceny sytuacji w zakresie dostępności do miejskiej infrastruktury technicznej przyjęto wskaźnik liczby przyłączy wodociągowych (WF1) i kanalizacyjnych (WF2) w odniesieniu do liczby budynków w jednostkach urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym (tabela nr 8). Mieszkańcy w ramach partycypacji społecznej wskazywali przede wszystkim na konieczność utworzenia sieci kanalizacji sanitarnej. Niewystarczający dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej jest według interesariuszy czynnikiem wpływającym na jakość życia.

³⁹ Na podstawie: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Ojrzeń.

⁴⁰ Tamże.

Tabela nr 8 Liczba przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych w jednostkach urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym

Lp.	Symbol	Nazwa	Liczba przyłączy wodociągowych [szt.]	Liczba przyłączy kanalizacyjnych [szt.]
3	III	Bronisławie	36	0
4	IV	Dąbrowa	52	0
5	V	Gostomin	42	0
9	IX	Kicin	39	0
11	XI	Kraszewo	108	0
16	XVI	Młock-Kopacze	20	0
17	XVII	Nowa Wieś	46	0
18	XVIII	Obrąb	36	0
19	XIX	Ojrzeń	232	0
20	XX	Przyrowa	20	0
22	XXII	Rzeszotko	26	0
23	XXIII	Skarżynek	35	0
24	XXIV	Wojtkowa Wieś	33	0
25	XXV	Wola Wodzyńska	48	0
27	XXVII	Żochy	57	0

Sieć drogową Gminy Ojrzeń tworzą drogi krajowe, powiatowe i gminne. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 50 o długości ok. 13 km. Drogi powiatowe mają łączną długość ok. 62 km, natomiast drogi gminne - ok. 111 km. Drogi krajowe i powiatowe posiadają nawierzchnię utwardzoną bitumiczną, jednak wymagają prowadzenia robót konserwacyjnych i utrzymaniowych, w szczególności dotyczy to dróg powiatowych. Drogi gminne to w większości drogi nieutwardzone (żwirowe i gruntowe). Dopiero ok. 40% tych dróg zostało w ostatnich latach utwardzonych. Wskaźnik gęstości dróg o nawierzchni utwardzonej na terenie gminy Ojrzeń wynosi ok. 48 km/100km². Wnioski z partycypacji społecznej wskazują na konieczność podjęcia prac zmierzających do poprawy złego stanu infrastruktury drogowej. Mieszkańcy zgłaszali potrzeby przede wszystkim związane z utwardzeniem nawierzchni lub renowacją i modernizacją tej nawierzchni. Ważnym elementem jest dla nich też zapewnienie dostępu do ścieżek rowerowych i chodników, w celu zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców i jakości życia w gminie.

Gminna infrastruktura społeczna

Jednym z zadań samorządu gminy jest zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności.

Rozwój gminy zależy także od umiejętności gospodarowania zasobami i od tego, jak władze gminy będą wykorzystywały swoje mocne strony w tym zakresie. Infrastruktura społeczna obejmuje zadania z zakresu oświaty, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury i sportu, niezbędne do funkcjonowania lokalnej społeczności.

W Gminie Ojrzeń funkcjonują: Zespół Szkół im. Marii Konopnickiej w Młocku, obejmujący Gimnazjum oraz Szkołę Podstawową, Zespół Szkół w Kraszewie obejmujący Gimnazjum oraz Szkołę Podstawową im. Wacława Kozińskiego w Kraszewie, a także Szkoła Podstawowa w Ojrzeniu. Dodatkowo funkcjonuje Gminne Przedszkole w Ojrzeniu.

Dostęp do placówek służby zdrowia jest zapewniony przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Sanalex w Ojrzeniu.

Zadania z zakresu kultury realizowane są przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Ojrzeniu. oraz świetlice wiejskie w sołectwach: Kałki, Kownaty-Borowe, Kraszewo, Luberadź, Młock, Nowa Wieś, Ojrzeń, Przyrowa oraz Żochy.

Na terenie gminy znajdują się także obiekty sportowe i rekreacyjne. W sołectwie Ojrzeń są to: boisko szkolne, kompleks sportowy "Orlik" i plac zabaw, w sołectwie Kraszewo: boisko szkolne, kompleks sportowy "Orlik", plac zabaw oraz siłownia zewnętrzna. Boiska znajdują się również w sołectwach: Gostomin, Kownaty-Borowe i Młock. W Młocku znajduje się również plac zabaw.

W ramach partycypacji społecznej mieszkańcy wskazywali na niewystarczającą liczbę boisk, placów zabaw oraz innych miejsc przeznaczonych do aktywnego spędzania wolnego czasu. Interesariusze wskazywali na możliwości zagospodarowania przestrzeni publicznych znajdujących się w centrach miejscowości gminnych, a także na potrzebę budowy hali sportowej w Ojrzeniu, która pozwoli na zwiększenie liczby organizowanych imprez sportowych.

Ze względu na istotność kwestii zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie oświaty i kultury, na potrzeby diagnozy w odniesieniu do infrastruktury społecznej, przyjęto wskaźnik dostępności placówek oświatowych i miejskich obiektów kulturalnych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców danej jednostki urbanistycznej (WF3).

Stan techniczny obiektów budowlanych

Stan techniczny budynków jest związany z datą budowy budynków, obowiązujących wówczas norm i przepisów, a także z prowadzonymi pracami remontowymi czy termomodernizacyjnymi. Prawie 55% budynków w Gminie Ojrzeń zostało wybudowanych przed 1970 r., kolejne 34% budynków ma więcej niż 28 lat, a pozostałe 11% zostało wzniesione po 1989 r.⁴¹ Istnieje wobec tego konieczność przeglądu technicznego stanu budynków i bieżących

⁴¹ Dane Banku Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

remontów, konserwacji i prowadzenia procesów kompleksowej termomodernizacji. W trakcie spotkań mieszkańcy podkreślali konieczność poprawy stanu technicznego budynków na terenie Gminy, w szczególności budynków mieszkalnych.

Zużycie energii na potrzeby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej w budynkach jest istotną częścią łącznego zużycia energii finalnej w gminie. W związku z powyższym istnieje znaczny potencjał zaoszczędzenia energii cieplnej w budownictwie poprzez zastosowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. Jednym z możliwych działań do podjęcia jest termomodernizacja, prowadząca do zwiększenia efektywności wykorzystania energii finalnej, a co za tym idzie do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych. Przedsięwzięcia termomodernizacyjne obejmują:

- ulepszenia, w wyniku których następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej oraz ogrzewania do budynków,
- ulepszenia, w wyniku których następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła,
- wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynków,
- całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji.⁴²

Na terenie Gminy Ojrzeń sukcesywnie realizowane są zadania z zakresu termomodernizacji gminnych obiektów użyteczności publicznej.

Gminne obszary przestrzeni publicznej

Obszary przestrzeni publicznej to obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne.⁴³ Urządzenia sportowe oraz place zabaw znajdują się głównie przy budynkach szkół. W gminie funkcjonują kompleks sportowe "Orlik" oraz boiska i place zabaw, z których mogą korzystać mieszkańcy. Właścicielem obiektów jest Gmina Ojrzeń. Na potrzeby diagnozy przyjęto dostępność terenów zielonych i rekreacyjnych znajdujących się w gminnej przestrzeni publicznej.

Mieszkańcy w ramach partycypacji społecznej wskazywali na brak miejsc wspólnego spędzania wolnego czasu, brak uporządkowania i zagospodarowania przestrzeni publicznych

⁴² Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów, Dz.U. 2008, nr 223, poz. 1549 z późn. zm.

⁴³ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz.U. 2012 r., poz. 647 z późn. zm.

oraz niewystarczający poziom bezpieczeństwa na drogach. Interesariusze wskazywali na możliwość zagospodarowania terenów w centrach miejscowości, które mogłyby stanowić miejsce lokalnych spotkań. Proponowali również wybudowanie hali sportowej w Ojrzeniu, co przyczyniłoby się do zwiększenia popularności wydarzeń organizowanych w skali gminy i regionu.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Na terenie Gminy Ojrzeń znajduje się sporo cennych obiektów dziedzictwa kulturowego. Większość z nich stanowią budynki mieszkalne i gospodarskie, które są wypierane przez nową zabudowę.

W gminie Ojrzeń znajdują się 3 parki zabytkowe: w Młocku (park podworski z XIX wieku), w Żochach (park podworski z XIX wieku) i w Luberadzu (park pałacowy z XVIII/XIX wieku). Parki te wymagają stałej ochrony konserwatorskiej oraz działań rewaloryzacyjnych. Dodatkowo w sołectwie Ojrzeń znajduje się park podworski z XIX wieku, który jednak uległ znacznej degradacji.

Do rejestru zabytków nieruchomości prowadzonego przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Warszawie wpisanych zostało łącznie sześć obiektów z terenu gminy:

1. Kraszewo - Kościół parafialny p.w.św. Trójcy i najbliższe otoczenie w promieniu 100 m, nr rej. A-64 z dnia 29.08.1957 r.,
2. Kraszewo - Dzwonnica, nr rej. A-64 z dnia 19.12.1961 r.,
3. Luberadz - Pałac, park, nr rej. A-88 z dnia 26.03.1960 r.,
4. Młock - Park podworski, nr rej. A-198 z dnia 01.06.1980 r.,
5. Ojrzeń - Park podworski, nr rej. A-224 z dnia 30.08.1980 r.,
6. Żochy - Zespół podworski: dwór mur. i park, nr rej. A-199 z dnia 01.06.1980 r.

Zachowanie zabytków w dobrym stanie oraz dbałość o dziedzictwo kulturowe jest istotnym elementem budowania tożsamości lokalnej, a także przekazania tradycji młodym mieszkańcom gminy, zwłaszcza w perspektywie starzejącego się społeczeństwa.

4.4. Delimitacja obszarów zdegradowanych

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym pod względem występowania negatywnych zjawisk społecznych, można wyznaczyć jako **obszar zdegradowany** w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Do uznania obszaru gminy jako zdegradowanego konieczna jest diagnoza stanu w zakresie sytuacji

gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Przyjęto następujące wskaźniki delimitacyjne:

WG1 - liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na liczbę mieszkańców [szt./os.],

WG2 - udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców [%],

WG3 - udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych [%],

WS1 - ilość wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest w przeliczeniu na powierzchnię jednostek urbanistycznych [Mg/ha],

WS2 - udział terenów zielonych w powierzchni jednostek urbanistycznych [%],

WF1 - liczba przyłączy wodociągowych w odniesieniu do liczby budynków mieszkalnych w danej jednostce urbanistycznej [%],

WF2 - liczba przyłączy kanalizacyjnych w odniesieniu do liczby budynków mieszkalnych w danej jednostce urbanistycznej [%],

WF3 - liczba placówek oświatowych i gminnych obiektów kulturalnych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców danej jednostki urbanistycznej [szt./os.],

WF4 - liczba obiektów zabytkowych [szt.].

Wartości wybranych wskaźników, charakteryzujących sferę gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną dla jednostek urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym zostały zestawione w Załączniku nr 2.

Wyliczone wartości wskaźników syntetycznych dla poszczególnych sfer: gospodarczej (Wp1), środowiskowej (Wp2) i przestrzenno-funkcjonalnej (Wp3) dla jednostek urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym, zostały przedstawione w tabeli nr 9. Analogicznie jak przy diagnozie sytuacji społecznej, do klasyfikacji jednostek urbanistycznych wykorzystano średnią arytmetyczną. Kolorem zielonym wyróżniono obszary, dla których wskaźnik przyjął wartość większą niż wartość średniej arytmetycznej. Kolorem czerwonym oznaczono te jednostki urbanistyczne, dla których wskaźnik przyjął wartość mniejszą od średniej arytmetycznej. Wartości wskaźnika syntetycznego wyróżniono pogrubioną czcionką.

Tabela nr 9 Wartości wskaźników syntetycznych w sferze gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej dla jednostek urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym

Lp.	Nazwa jednostki urbanistycznej	Symbol	Sfera gospodarcza (Wp1)	Sfera środowiskowa (Wp2)	Sfera funkcjonalno-przestrzenna (Wp3)
3	Bronisławie	III	0,30	-0,35	-0,18
4	Dąbrowa	IV	0,69	1,13	-0,06
5	Gostomin	V	-0,13	0,57	0,11
9	Kicin	IX	-0,72	0,18	0,09

Lp.	Nazwa jednostki urbanistycznej	Symbol	Sfera gospodarcza (Wp1)	Sfera środowiskowa (Wp2)	Sfera funkcjonalno-przestrzenna (Wp3)
11	Kraszewo	XI	-0,12	1,09	1,38
16	Młock-Kopacze	XVI	0,31	1,04	-0,31
17	Nowa Wieś	XVII	0,39	-0,27	-0,27
18	Obrąb	XVIII	0,02	-1,36	-0,30
19	Ojrzeń	XIX	0,80	-1,62	0,83
20	Przyrowa	XX	-0,74	0,21	-0,15
22	Rzeszotko	XXII	-0,94	0,88	-0,67
23	Skarżynek	XXIII	1,42	-1,88	-0,06
24	Wojtkowa Wieś	XXIV	-0,23	0,29	-0,28
25	Wola Wodzyńska	XXV	-0,83	0,26	-0,28
27	Żochy	XXVII	-0,23	-0,17	0,14

Na podstawie przeprowadzonych analiz wyznaczono **obszary zdegradowane** na terenie Gminy Ojrzeń, w których oprócz negatywnych zjawisk społecznych, zdiagnozowano występowanie negatywnych zjawisk w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Wartości wskaźników syntetycznych w sferze społecznej (Wp) gospodarczej (Wp1), środowiskowej (Wp2), funkcjonalno-przestrzennej i technicznej (Wp3) dla jednostek urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym zostały zestawione w tabeli nr 10.

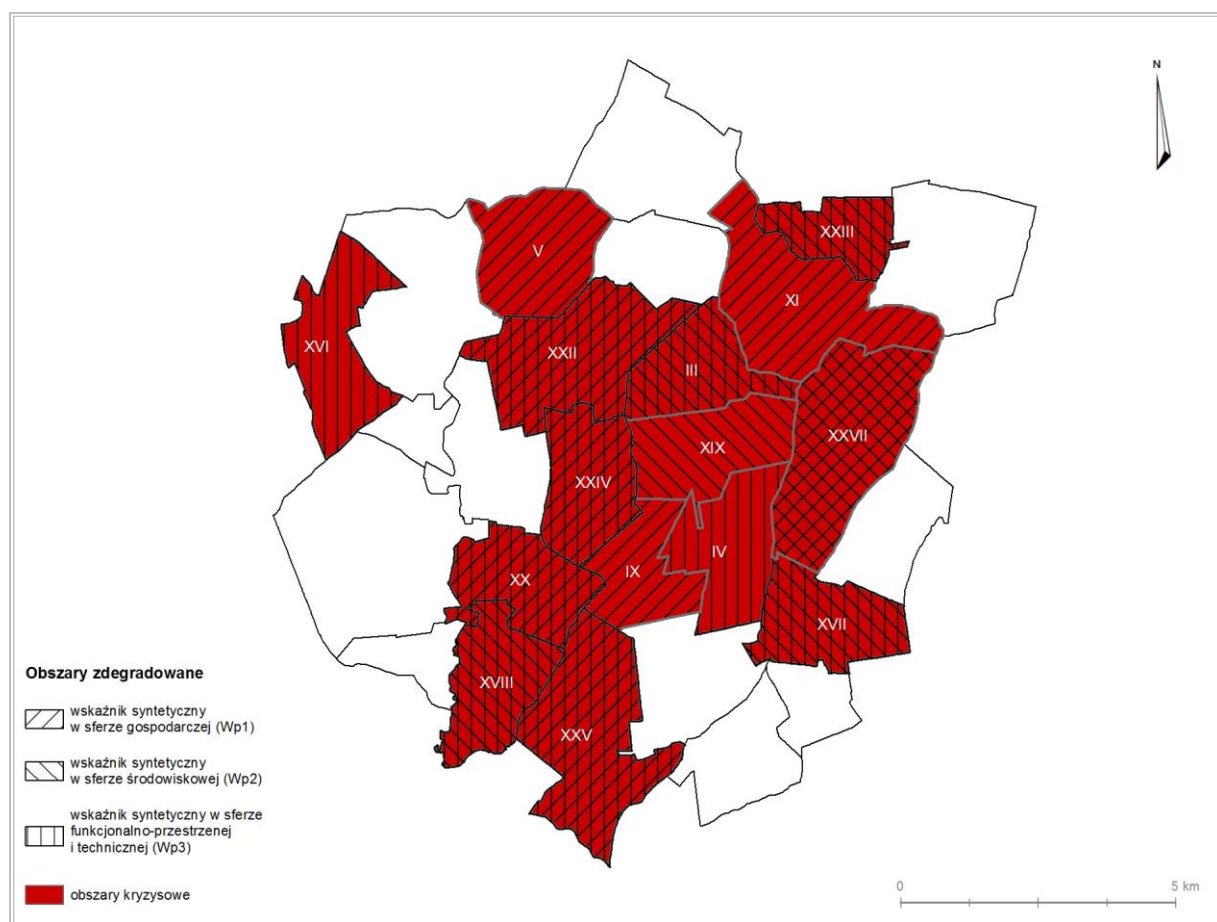
Tabela nr 10 Wartości wskaźników syntetycznych w sferze społecznej (Wp), gospodarczej (Wp1), środowiskowej (Wp2), funkcjonalno-przestrzennej i technicznej (Wp3) dla jednostek urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym

Lp.	Nazwa jednostki urbanistycznej	Symbol	Wp	Wp1	Wp2	Wp3	Obszar zdegradowany
3	Bronisławie	III	-0,20	0,30	-0,35	-0,18	TAK
4	Dąbrowa	IV	-0,28	0,69	1,13	-0,06	TAK
5	Gostomin	V	-0,53	-0,13	0,57	0,11	TAK
9	Kicin	IX	-0,42	-0,72	0,18	0,09	TAK
11	Kraszewo	XI	-0,37	-0,12	1,09	1,38	TAK
16	Młock-Kopacze	XVI	-0,02	0,31	1,04	-0,31	TAK
17	Nowa Wieś	XVII	-0,23	0,39	-0,27	-0,27	TAK
18	Obrąb	XVIII	-0,25	0,02	-1,36	-0,30	TAK
19	Ojrzeń	XIX	-0,23	0,80	-1,62	0,83	TAK
20	Przyrowa	XX	-0,19	-0,74	0,21	-0,15	TAK

22	Rzeszotko	XXII	-0,69	-0,94	0,88	-0,67	TAK
23	Skarżynek	XXIII	-0,09	1,42	-1,88	-0,06	TAK
24	Wojtkowa Wieś	XXIV	-0,14	-0,23	0,29	-0,28	TAK
25	Wola Wodzyńska	XXV	-0,06	-0,83	0,26	-0,28	TAK
27	Żochy	XXVII	-0,21	-0,23	-0,17	0,14	TAK

Rozmieszczenie przestrzenne obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Ojrzeń zostało przedstawione na mapie nr 12.

Mapa nr 12 Obszar zdegradowany na terenie Gminy Ojrzeń

Diagnoza stanu posłużyła do wyznaczenia obszaru zdegradowanego w Gminie Ojrzeń, który powinien zostać objęty **Programem rewitalizacji Gminy Ojrzeń**. Łączna liczba mieszkańców i powierzchnia obszarów zdegradowanych została zestawiona w tabeli nr 11.

Tabela nr 11 Liczba mieszkańców i powierzchnia wyznaczonych obszarów zdegradowanych

Lp.	Symbol	Nazwa jednostki urbanistycznej	Liczba mieszkańców [os.]	Powierzchnia [ha]
3	III	Bronisławie	142	359

Lp.	Symbol	Nazwa jednostki urbanistycznej	Liczba mieszkańców [os.]	Powierzchnia [ha]
4	IV	Dąbrowa	176	412
5	V	Gostomin	170	456
9	IX	Kicin	122	311
11	XI	Kraszewo	389	674
16	XVI	Młock-Kopacze	74	440
17	XVII	Nowa Wieś	179	394
18	XVIII	Obręb	152	386
19	XIX	Ojrzeń	710	421
20	XX	Przyrowa	114	376
22	XXII	Rzeszotko	141	620
23	XXIII	Skarżynek	126	248
24	XXIV	Wojtkowa Wieś	144	392
25	XXV	Wola Wodzyńska	187	680
27	XXVII	Żochy	247	704
Razem			3 073	6 873

4.5. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako **obszar rewitalizacji** (art. 10 ustawy). Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Na wyznaczonych obszarach zdegradowanych Gminy Ojrzeń mieszka 70% ludności, a ich powierzchnia tych obszarów stanowi 57% łącznej powierzchni gminy. Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy stanu oraz badań ilościowych i jakościowych sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej w Gminie Ojrzeń, a także oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności wyrażone w ramach partycypacji społecznej oraz zamierzenia strategiczne rozwoju gminy, wyrażone w „Strategii Rozwoju Gminy Ojrzeń na lata 2007-2015”, pozwoliły na wyodrębnienie obszaru rewitalizacji na terenie gminy, który cechuje się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów. Zgodnie z *Instrukcją* w celu określenia obszaru, mającego istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy, a który powinien zostać objęty procesem rewitalizacji wykorzystano dodatkowe analizy, ankiety i wywiady pogłębione z interesariuszami *Programu*, czyli wszystkimi, którzy

są bezpośrednio zainteresowani wynikami jego wdrożenia.

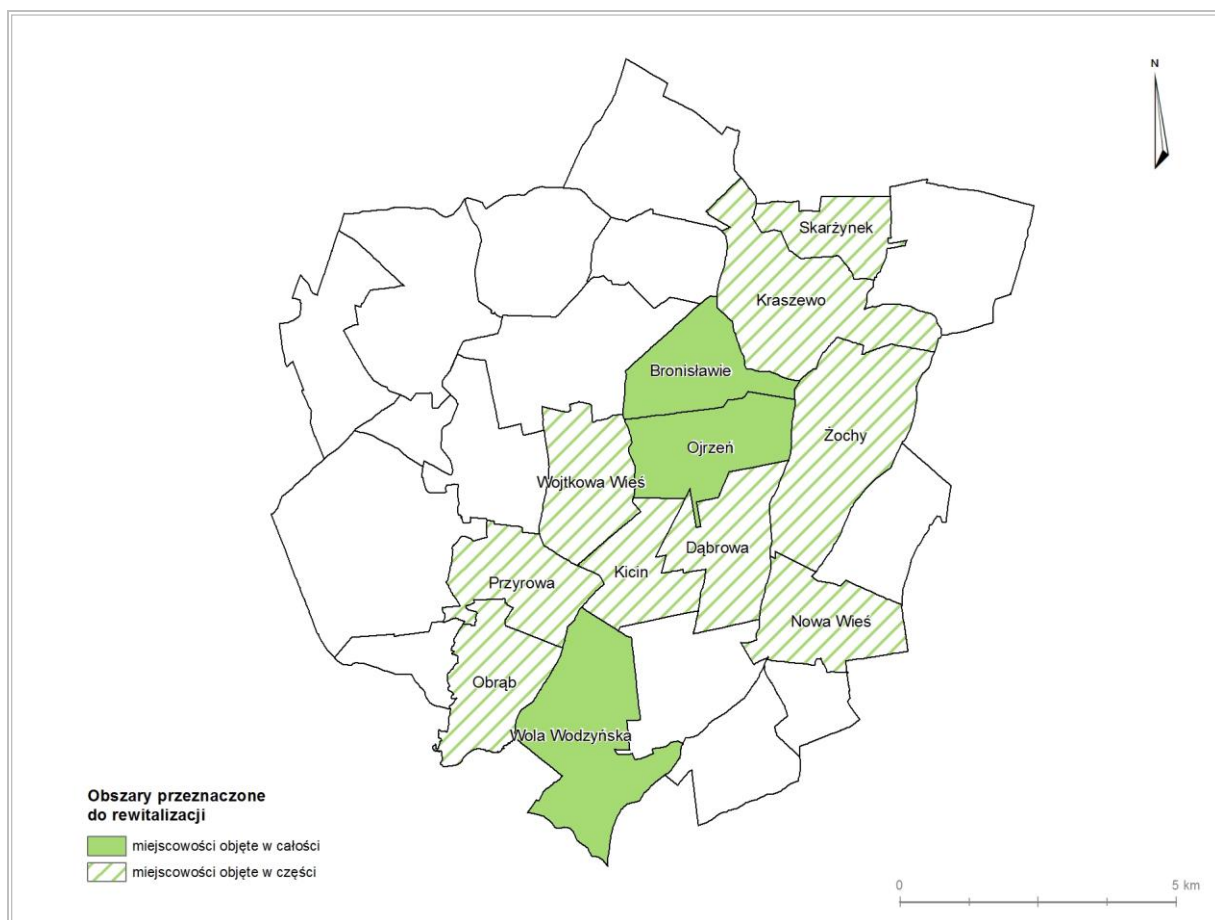
Tabela nr 12 Liczba mieszkańców i powierzchnia wyznaczonych obszarów rewitalizacji

Lp.	Symbol	Nazwa jednostki urbanistycznej	Liczba mieszkańców [os.]	Powierzchnia [ha]
3	III	Bronisławie	43	359,1
4	IV	Dąbrowa	53	1,7
9	IX	Kicin	37	0,4
11	XI	Kraszewo	117	8,9
17	XVII	Nowa Wieś	54	0,8
18	XVIII	Obrąb	46	1,0
19	XIX	Ojrzeń	497	420,9
20	XX	Przyrowa	34	1,2
23	XXIII	Skarżynek	38	0,1
24	XXIV	Wojtkowa Wieś	43	0,6
25	XXV	Wola Wodzyńska	56	680,3
27	XXVII	Żochy	74	0,3
Razem			1 092	1 475,3

Wyznaczony obszar rewitalizacji zgodnie z wymogami ustawy stanowi nie więcej niż 20% powierzchni gminy oraz jest zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy, tj. odpowiednio jest to 12,3% powierzchni gminy, zamieszkiwane przez 25% ludności (mapa nr 13).

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje sołectwa Bronisławie, Ojrzeń i Wola Wodzyńska, a także części sołectw Dąbrowa, Kicin, Kraszewo, Nowa Wieś, Obrąb, Przyrowa, Skarżynek, Wojtkowa Wieś i Żochy.

Mapa nr 13 Obszary rewitalizacji Gminy Ojrzeń

Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się kumulacją problemów społecznych. Stosunkowo wysoki jest udział osób bezrobotnych w populacji mieszkańców (zwłaszcza w sołectwie Kicin). Wśród bezrobotnych przeważają osoby młode do 34 roku życia, a 34% zarejestrowanych bezrobotnych to osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Odływ młodych ludzi poza gminę oraz starzejące się społeczeństwo są uznawane przez mieszkańców jako jedne z największych zagrożeń społecznych w gminie. Zwiększenie udziału osób starszych w liczbie mieszkańców znalazło swoje odzwierciedlenie również w postulatach mieszkańców dotyczących budowy dziennego domu seniora „Wigor” w Ojrzeniu. Ich zdaniem pozwoli to na zapewnienie miejsca pobytu osobom starszym oraz ich lepszą integrację, zarówno pomiędzy sobą jak też w społeczeństwie. Na wyznaczonym obszarze średnio 6% spośród wszystkich mieszkańców jednostek korzysta z pomocy świadczonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeniu, co stanowi 54% łącznej liczby osób w gminie korzystających z pomocy społecznej. Na obszarze występuje także podwyższony poziom przestępczości w porównaniu z obszarami nie znajdującymi się w stanie kryzysowym. Jednocześnie obserwowana jest niższa aktywność społeczna mieszkańców.

W wybranym obszarze wystąpiły także niekorzystne zjawiska w sferze gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej. Charakterystyka zjawisk różni się w zależności od jednostki urbanistycznej. Niska przedsiębiorczość mieszkańców widoczna jest

w szczególności w jednostkach Obręb i Przyrowa, w których udział osób prowadzących własną działalność gospodarczą w ogólnej liczbie ludności nie przekroczył 2%, przy średniej dla całej gminy wynoszącej 4%. Dlatego też bardzo ważne jest podjęcie działań w kierunku wsparcia mieszkańców w zakładaniu własnej działalności gospodarczej, m.in. poprzez promocję form samozatrudnienia i odpowiednie szkolenia. W sołectwach Obręb i Skarżynek, należących do obszaru rewitalizacji, wyjątkowo niekorzystnie wygląda sytuacja w sferze środowiskowej. Obszary te charakteryzują się niższym niż pozostałe jednostki udziałem powierzchni zielonych w powierzchni jednostki urbanistycznej, problemem jest również znaczna ilość wyrobów zawierających azbest w przeliczeniu na powierzchnię jednostki. Sumarycznie w jednostkach stanowiących obszar rewitalizacji znajduje się 52% łącznej masy wszystkich wyrobów zawierających azbest w gminie. Negatywnie wpływa to na zdrowie mieszkańców, a przez to na jakość życia. Dodatkowo w jednostkach obszaru rewitalizacji obserwowane są problemy o charakterze przestrzenno-funkcyjnym. Dotyczą one braku uporządkowanych przestrzeni publicznych oraz braku dostępu do dobrej jakości infrastruktury. Mieszkańcy w ramach partycypacji społecznej zwracali uwagę na konieczność podjęcia działań zmierzających do zagospodarowania centrów miejscowości, poprzez wybudowanie boisk (Bronisławie, Nowa Wieś, Ojrzeń, Wola Wodzyńska), placów zabaw (Dąbrowa, Skarżynek), siłowni zewnętrznych (Ojrzeń), a także budowę lub modernizację świetlic (Przyrowa, Wola Wodzyńska, Żochy). Mieszkańcy widzą również potrzebę wybudowania hali sportowej w Ojrzeniu, która stanowiłaby zaplecze do organizacji zajęć sportowych oraz wydarzeń o zasięgu lokalnym i regionalnym.

Konieczność poprawy stanu środowiska a także sytuacji gospodarczej oraz przestrzenno-funkcyjnej we wskazanych jednostkach obszaru rewitalizacji są najważniejszymi problemami wymagającymi rozwiązania. Są one postrzegane przez lokalne społeczeństwo jako bardzo ważny czynnik określający standard życia.

Wyznaczony obszar rewitalizacji ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, budowania tożsamości regionalnej i historycznej oraz miejsc integracji społecznej, a także znajdują się w nim potencjalne miejsca pracy. Na obszarze znajdują się:

- Urząd Gminy,
- Urząd Pocztowy,
- Gminne Przedszkole w Ojrzeniu,
- Szkoła Podstawowa w Ojrzeniu,
- Szkoła Podstawowa w Kraszewie,
- Publiczne Gimnazjum w Kraszewie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Sanalex w Ojrzeniu,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Ojrzeniu ,
- świetlice,
- place zabaw oraz siłownie zewnętrzne,
- oddziały OSP.

Ponadto na wyznaczonym obszarze organizowane są wydarzenia o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym i integracyjnym o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym. Mając na

uwadze powyższe, stwierdzono, iż obszar jednostek Bronisławie, Ojrzeń i Wola Wodzyńska, a także części obszarów Dąbrowa, Kicin, Kraszewo, Nowa Wieś, Obręb, Przyrowa, Skarzynek, Wojtkowa Wieś i Żochy charakteryzuje się nagromadzeniem problemów społecznych. Na jego terenie dostępne są również: konieczna przestrzeń oraz infrastruktura do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W związku z tym powinien stanowić obszar rewitalizacji. Wnioski płynące z partycypacji społecznej pokrywają się z opracowaną diagnozą stanu. Jako mocne strony rozwoju gminy mieszkańcy uznawali najczęściej atrakcyjne położenie gminy, rozwinięte rolnictwo, wysokie walory środowiskowe terenów gminy, aktywne podmioty gospodarcze oraz aktywność Ochotniczych Straży Pożarnej. Mieszkańcy w ramach partycypacji społecznej wnioskowali o zagospodarowanie wspólnych przestrzeni w celu utworzenia miejsc przeznaczonych do wspólnych spotkań i wspólnego, aktywnego spędzania wolnego czasu. W zakres tych wniosków weszły również potrzeby tworzenia boisk, placów zabaw i siłowni zewnętrznych, a także działania związane z adaptacją terenu parku w Ojrzeniu do celów rekreacyjnych i wypoczynkowych. Z kolei słabe strony gminy to we wskazaniach ankietowanych to przede wszystkim wysokie bezrobocie, migracja ludzi młodych do miast, mała aktywność mieszkańców gmin, mała liczba zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży, słaba jakość dróg gminnych, słaba opieka zdrowotna oraz niewielka oferta kulturalna. Mieszkańcy wskazali w ramach partycypacji społecznej na konieczność podjęcia budowy system kanalizacji, poprawy połączeń komunikacyjnych z najbliższymi miastami, stworzenia polityki zachęt dla potencjalnych inwestorów, rozwoju turystyki i agroturystyki, rozbudowy infrastruktury sportowej oraz promocji gminy.

Ważnym wnioskiem z partycypacji społecznej jest wskazanie na konieczność zwiększenia liczby wydarzeń o charakterze sportowym, a także zapewnienie infrastruktury z tym związanej, m.in. poprzez budowę boisk oraz hali sportowej, instalację siłowni zewnętrznych itp. Również rozbudowa lub modernizacja infrastruktury technicznej: dróg, chodników, ścieżek rowerowych, powinna być uwzględniona w planach rewitalizacyjnych jako element podnoszenia jakości życia i zwiększenia bezpieczeństwa.

Zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy, przedsięwzięcia rewitalizacyjne zamieszczone w gminnym programie rewitalizacji mogą być realizowane również poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynika to z ich specyfiki.

5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji jest spójna z wizją rozwoju Gminy zdefiniowaną w „Strategii Rozwoju Gminy Ojrzeń na lata 2007-2015”, która brzmi następująco: *„Gmina Ojrzeń rozwijać się będzie jako nowoczesna gmina o charakterze rolniczo-osadniczym. Gmina będzie wykazywała dużą dbałość o rozwój przedsiębiorczości. Mieszkańcom gminy zostaną zapewnione warunki życia zgodne ze standardami europejskimi w zakresie: ochrony zdrowia, oświaty, kultury oraz bezpieczeństwa. Gmina wykaże dbałość o lokalne tradycje oraz zabytki dziedzictwa kulturowego. Gmina Ojrzeń w roku 2015 stanie się miejscem, gdzie warto mieszkać, pracować i inwestować, a także wypoczywać”.*

Obszar rewitalizacji to miejsce przyjazne mieszkańcom, zapewniające wysoką jakość życia w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej, gwarantujące bezpieczeństwo oraz poszanowanie wspólnych wartości.

Wizja sformułowana powyżej będzie realizowana będzie poprzez cele strategiczne i powiązane z nimi kierunki działań oraz zadania, będące odpowiedzią na wyniki diagnozy stanu, wyniki partycypacji społecznej i potrzeby rewitalizacyjne zgłoszone przez mieszkańców gminy.

Działania rewitalizacyjne dla Gminy Ojrzeń, obejmujące obszar następujących miejscowości: Bronisławie, Ojrzeń, Wola Wodzyńska, Dąbrowa, Kicin, Kraszewo, Nowa Wieś, Obręb, Przyrowa, Skarżynek, Wojtkowa Wieś i Żochy, przebiegały będą we wszystkich sferach życia społeczno-gospodarczego gminy.

Sfera społeczna

Działania rewitalizacyjne ukierunkowane będą na wspieranie integracji społecznej oraz włączenie społeczne, pozwalające zmniejszać problem poziomu bezrobocia i ubóstwa. Obszar rewitalizacji stanie się obszarem zapewniającym mieszkańcom atrakcyjne warunki do życia, aktywności społecznej i zawodowej oraz integracji. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji pozytywnie wpłynie na całą społeczność gminy. Zakładana organizacja przestrzeni publicznych powinna zachęcić wszystkie grupy społeczne, tj. rodziny, dzieci i młodzież, seniorów, osoby niepełnosprawne do integracji społecznej poprzez udział w formach aktywności proponowanych na terenie gminy, tj. imprezy kulturalne, sportowe i rekreacyjne.

W sferze środowiskowej gmina będzie dążyła do jakościowej poprawy terenów zielonych i rekreacyjnych, przechodzenia w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, pozwalającej na zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy dwutlenkiem węgla, a także usuwania wyrobów zawierających azbest z budynków na terenie Gminy.

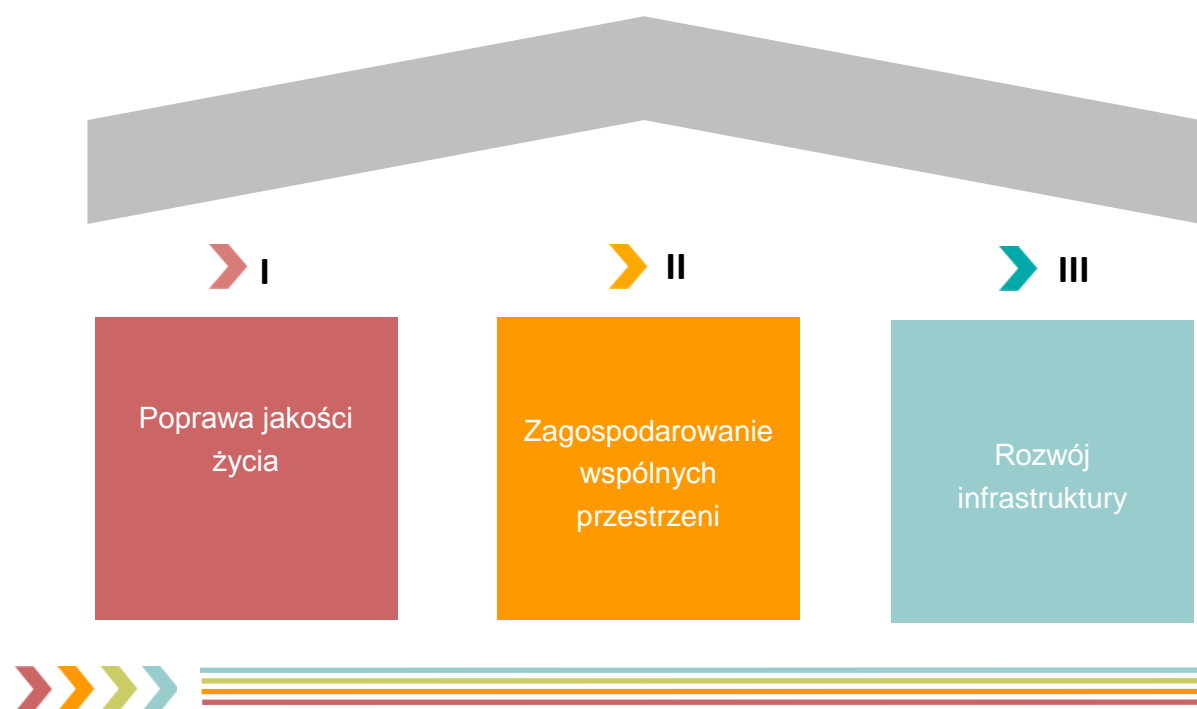
W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej obszar rewitalizacji będzie cechował się wysokiej jakości strukturą przestrzenną, nastąpi poprawa stanu obiektów mieszkalnych

i zabytkowych, estetyki przestrzeni, infrastruktury drogowej oraz zagospodarowania przestrzeni publicznej. Zrewitalizowane obszary będą atrakcyjne dla mieszkańców i podmiotów gospodarczych, a odnowiona przestrzeń i infrastruktura będzie stanowiła przyczynek do podejmowania działań, zmierzających do poprawy estetyki pozostałych obszarów gminy.

6. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Głównym celem prowadzenia procesu rewitalizacji jest społeczne i gospodarcze ożywienie zdegradowanych obszarów Gminy. W oparciu o przeprowadzoną diagnozę stanu w zakresie sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej w Gminie Ojrzeń, z wykorzystaniem wniosków i postulatów zebranych w ramach partycypacji społecznej w formie ankietyzacji, warsztatów oraz spacerów studyjnych w celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji oraz ustalenia hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych i uwzględnieniu celów i kierunków wyznaczonych w dokumentach programowych Gminy, wyznaczone zostały cele rewitalizacji gminy.

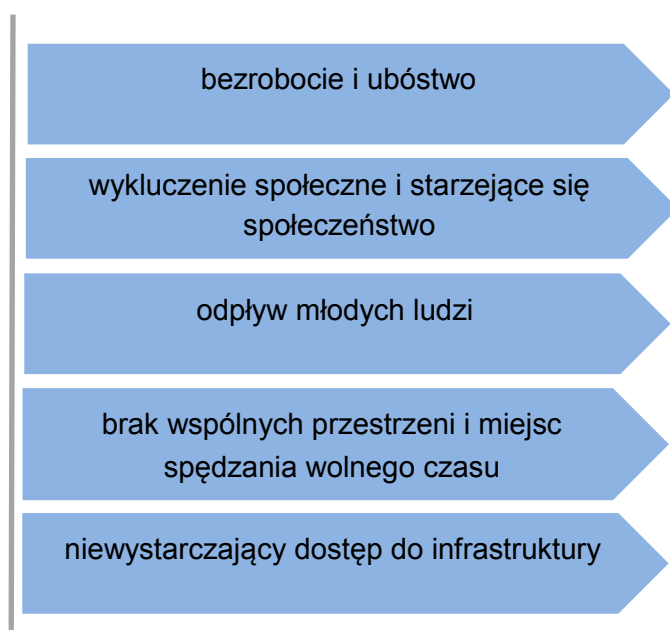
Cele rewitalizacji, stanowiące odpowiedź na problemy zidentyfikowane przy opracowaniu diagnozy i będące przełożeniem wizji stanu obszaru po rewitalizacji oraz wynikiem konsultacji społecznych, zostały zdefiniowane w niniejszym *Programie* jako:

Uwzględniając postulat spójności działań, programowanie rewitalizacji jest komplementarne z planowaniem przestrzennym i gminną polityką społeczną, a także z zadaniami z zakresu edukacji, sportu oraz z polityką kulturalną gminy.

Postawione cele stanowią przełożenie wizji we wszystkich kluczowych obszarach tematycznych związanych z rewitalizacją Gminy Ojrzeń i obejmujących rozwój społeczny, przestrzenny i gospodarczy na obszarze rewitalizacji, a także wspierającym dążenie do polepszenia warunków w pozostałych obszarach Gminy.

Kierunki działań skierowane są na eliminację bądź ograniczenie natężenia niekorzystnych zjawisk społecznych, gospodarczych oraz przestrzenno-funkcjonalnych, występujących na obszarze rewitalizacji:

Każdemu z celów rewitalizacji przyporządkowano kierunki działań, umożliwiające osiągnięcie pożądaných efektów w zakresie rozwiązywania problemów w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Poprawa jakości życia

- Aktywne przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego, w tym bezrobociu i ubóstwu.
- Motywowanie i wspieranie mieszkańców do podejmowania działań na rzecz lokalnej społeczności.
- Tworzenie przestrzeni wspólnych, miejsc do spotkań, umożliwiających integrację mieszkańców i wzmacnianie spójności społecznej.
- Zapewnienie dostępu i wysokiego poziomu edukacji mieszkańcom wszystkich grup wiekowych.
- Budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację.

- Aktywizacja zawodowa mieszkańców.
- Wsparcie rozwoju działalności gospodarczej.

Zagospodarowanie wspólnych przestrzeni

- Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej.
- Poprawa stanu technicznego budynków oraz wykorzystanie rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną.
- Zwiększenie wykorzystania zasobów kulturowych i krajobrazowych.
- Zagospodarowanie terenów zielonych na potrzeby rekreacyjne mieszkańców.
- Promowanie porządku w przestrzeniach publicznych
- Dbłość o estetykę obiektów budowlanych i małej architektury.

Rozwój infrastruktury

- Poprawa stanu technicznego i jakości wyposażenia obiektów użyteczności publicznej.
- Poprawa jakości infrastruktury i wyposażenia obiektów kulturalnych, sakralnych i sportowych.
- Poprawa jakości systemu komunikacyjnego.
- Modernizacja infrastruktury technicznej i zwiększenie dostępności mieszkańców do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

7. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Rewitalizacja to narzędzie społecznego i gospodarczego ożywiania obszarów zdegradowanych, a wynikiem działań, mających na celu wyprowadzenie obszarów ze stanu kryzysowego, powinien być rozwój kapitału społecznego na rewitalizowanym obszarze. Istotne jest więc podejmowanie działań aktywizujących i sprzyjających budowaniu tożsamości lokalnej i tworzeniu więzi międzyludzkich. Silne poczucie tożsamości i więzi daje pozytywne efekty zarówno w kontaktach międzyludzkich, prowadzących do działań na rzecz lokalnej społeczności, ale także w sferze przestrzeni publicznej, wyrażające się podejmowaniem inicjatyw na rzecz poprawy jakości otoczenia, zwiększenia poczucia bezpieczeństwa i zmniejszenia poziomu wykluczenia społecznego.

W niniejszym *Programie* zaplanowane zostały projekty zintegrowane, rozumiane jako sekwencje powiązanych ze sobą działań, mających na celu wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanów kryzysowych, łączące aspekty społeczne z przedsięwzięciami infrastrukturalnymi jako zapewniającymi całościowe podejście do procesu rewitalizacji Gminy. Kompleksowość ujęcia projektów zapewni osiągnięcie trwałych efektów rewitalizacji, przyczyniających się do odnowy i rozwoju obszaru, a w konsekwencji także jego otoczenia. Każdy z interesariuszy posiadał możliwość zgłaszania projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych do ujęcia w *Programie*.

Założenia niniejszego *Programu* będą realizowane poprzez konkretne projekty rewitalizacyjne. Lista podstawowych projektów rewitalizacyjnych nie stanowi zamkniętego katalogu działań, ale będzie podlegała corocznemu monitoringowi i aktualizacji, w tym także w szczególności w odniesieniu do harmonogramu realizacji projektów i możliwości pozyskania finansowania z różnych źródeł. Cele rewitalizacji nie powinny być rozpatrywane rozłącznie, gdyż mają charakter komplementarny, a ich realizacja w ramach projektów zintegrowanych umożliwi zrealizowanie wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. W zamierzeniach zaplanowane działania wspierają dążenie do spójności społecznej obszaru rewitalizacji, ale także całego obszaru gminy.

Wśród podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wymienić należy:

1. Poprawa zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
2. Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie,
3. Zagospodarowanie centrum miejscowości Bronisławie (boisko),
4. Zagospodarowanie centrum miejscowości Dąbrowa (plac zabaw),
5. Zagospodarowanie centrum miejscowości w Nowej Wsi (boisko),
6. Zagospodarowanie centrum miejscowości Ojrzeń (siłownia plenerowa, boisko),
7. Budowa hali sportowej w Ojrzeniu,
8. Budowa dziennego domu seniora "Wigor" w Ojrzeniu,
9. Budowa i modernizacja dróg gminnych (Bronisławie, Kicin, Ojrzeń, Wojtkowa Wieś),

10. Budowa ciągów pieszo-rowerowych w Kraszewie,
11. Adaptacja terenów parku w Ojrzeniu,
12. Zagospodarowanie centrum miejscowości Przyrowa (modernizacja świetlicy),
13. Zagospodarowanie centrum miejscowości Skarżynek (plac zabaw),
14. Zagospodarowanie centrum miejscowości Wola Wodzyńska (boisko, świetlica),
15. Zagospodarowanie centrum miejscowości Żochy (świetlica).
16. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej.

Dla każdego projektu wskazano podmioty odpowiedzialne i miejsce realizacji projektów, zakres i planowany termin realizacji, szacowaną wartość i możliwe źródła finansowania projektu, prognozowane rezultaty oraz wskaźniki rezultatu.

1. POPRAWA ZDOLNOŚCI DO ZATRUDNIENIA OSÓB NIEAKTYWNYCH ZAWODOWO I OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Podmioty realizujące	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Miejsce realizacji	Ul. Ciechanowska 19, 06-456 Ojrzeń
Zakres projektu	<p>W ramach przedsięwzięcia zakłada się realizację m.in. następujących działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo, w tym osób młodych, osób po 50. roku życia i osób długotrwale bezrobotnych, ➤ ułatwianie powrotu do aktywności zawodowej osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3, ➤ organizacja staży dla osób bez doświadczenia zawodowego, umożliwiających im podjęcie pracy, ➤ aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. <p>Przy realizacji projektu Zakłada się współpracę Powiatowego Urzędu Pracy w Ciechanowie.</p>
Planowany termin realizacji	<p>Rozpoczęcie: 2017</p> <p>Zakończenie: 2020</p>
Szacowana wartość	250 000 zł
Proponowane źródła finansowania	RPO Województwa Mazowieckiego (działanie 8. 1. <i>Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przez PUP</i> , działanie 8.2 <i>Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo</i> , działanie 9.1 <i>Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</i>), Powiatowy Urząd Pracy (działanie 8. 1. <i>Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przez PUP</i>), Program Wiedza Edukacja Rozwój (działanie 1.2 <i>Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy</i>), środki własne Gminy
Prognozowane rezultaty	Efektami realizacji przedsięwzięcia będzie ograniczenie skali zjawiska bezrobocia na terenie obszaru rewitalizacji, gdyż projekt dedykowany jest osobom pozostającym bez zatrudnienia. Ograniczona w ten

	<p>sposób zostanie także skala ubóstwa, podniesione zostaną kwalifikacje zawodowe uczestników kursów, a także zmniejszy się liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Wszystkie te działania doprowadzą w dłuższej perspektywie do większej spójności społecznej i wzmocnienia więzi, a pośrednio do poprawy wizerunku obszaru rewitalizacji.</p> <p>Wsparcie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym realizowane będzie z wykorzystaniem usług aktywnej integracji i poszukiwania pracy o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym. Planowane kierunki działań obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ diagnozę indywidualnych potrzeb i potencjałów uczestników projektu, ➤ podnoszenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych oraz ich lepsze dopasowanie do potrzeb rynku pracy, ➤ pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego, ➤ wspieranie samozatrudnienia i powstawania nowych miejsc pracy, ➤ pracę socjalną, ➤ usługi asystenckie, w tym m.in. usługi asystenta osoby niepełnosprawnej, asystenta rodziny, ➤ inicjatywy przygotowujące do podjęcia zatrudnienia (m.in. staże, praktyki zawodowe), ➤ poradnictwo psychologiczne, prawne i obywatelskie, ➤ kursy i szkolenia, mające na celu nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji. <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celu rewitalizacji, jakim jest poprawa jakości życia.</p> <p>Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji.</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Liczba zorganizowanych szkoleń dla osób pozostających bez pracy – 4 szt.</p> <p>Liczba osób bezrobotnych, objętych wsparciem w programie aktywizacji społeczno-zawodowej – 30 os.</p> <p>Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu aktywizacji społeczno-zawodowej – 30 os.</p>
Komplementarność	<p>Projekt jest powiązany z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, promocja samozatrudnienia</p>

2. INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW PRZEZ WSPÓLNE DZIAŁANIE

Podmioty realizujące	Gminny Związek Rolników Kótek i Organizacji Rolniczych w Ojrzeniu, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Ojrzeń "Uparty Mazur", Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Młocku, Stowarzyszenie Rozwoju Obszarów Wiejskich Ojrzeń, Stowarzyszenie Sympatyków Halinina Stop Wykluczeniu Społecznemu "Pod Dębami", Klub Sportowy "Tęcza Ojrzeń", Ochotnicze Straże Pożarne, Gmina Ojrzeń
Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
Zakres projektu	<p>W ramach realizacji przedsięwzięcia zakłada się wykorzystanie zasobów Gminy Ojrzeń poprzez wspólne i aktywne spędzanie wolnego czasu całych rodzin z obszaru rewitalizacji, integracji międzypokoleniowej i społecznej. Do planowanych wydarzeń organizowanych w świetlicach wiejskich i remizach strażackich będą należały m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ gminne Dożynki, ➤ obchody Dnia Dziecka, Dnia Strażaka, Święta Niepodległości, ➤ kulinarne spotkania gospodyń, ➤ festyny rodzinne, ➤ jarmarki produktów lokalnych i rękodzieła, ➤ zawody strażackie.
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2020
Szacowana wartość	200 000 zł
Proponowane źródła finansowania	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (działanie M19 – <i>Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność)</i>), Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Edukacja Kulturalna”, środki własne Gminy
Prognozowane rezultaty	<p>Efektom realizacji przedsięwzięcia będzie poprawa wizerunku Gminy jako obszaru atrakcyjnego kulturowo. Mieszkańcy będą mieli możliwość integracji sąsiedzkiej, a także do prezentacji własnych zainteresowań i osiągnięć. Budowana będzie tożsamość regionalna, a społeczność lokalna będzie postrzegana jako środowisko otwarte. Działania o charakterze kulturalnym i integracyjnym aktywizują społeczność lokalną, wpływają na spójność społeczną i postawy obywatelskie. Zakłada się poprawę świadomości historycznej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i wzrost wiedzy na temat regionu. Działania będą jednocześnie służyły wsparciu środowiska lokalnego w aktywności społecznej jako realizację potrzeb inicjowania przedsięwzięć integrujących społeczność lokalną.</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celu rewitalizacji, jakim jest poprawa jakości życia.</p> <p>Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji.</p>

Wskaźniki rezultatu	Liczba zorganizowanych imprez o charakterze społeczno-kulturalnym: 2017 r. - 2, 2020 r. – 10 szt. Liczba uczestników imprez o charakterze społeczno-kulturalnym: 2017 r. - 150 os., 2020 r. – 200 os.
Komplementarność	Projekt jest powiązany z projektem podstawowym pn. Budowa hali sportowej w Ojrzeniu oraz z następującymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację, organizacje pozarządowe

3. ZAGOSPODAROWANIE CENTRUM MIEJSCOWOŚCI BRONISŁAWIE

Podmioty realizujące	Gmina Ojrzeń
Miejsce realizacji	Bronisławie, 06-456 Ojrzeń, dz. ew. 140206_2.0002.60/1 i 60/4
Zakres projektu	W ramach przedsięwzięcia planowane jest zagospodarowanie terenu na potrzeby mieszkańców miejscowości. Planowane działania obejmują m.in. budowę boiska do gry w piłkę nożną oraz zagospodarowanie terenu przyległego.
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2020
Szacowana wartość	200 000 zł
Proponowane źródła finansowania	RPO Województwa Mazowieckiego (działanie 6.2. <i>Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</i>), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - <i>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</i> , poddziałanie 3. <i>Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury</i>), środki własne Gminy, budżet obywatelski
Prognozowane rezultaty	Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na potrzebę ożywienia obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Celem projektu jest zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni wiejskich , pozwalających na integrację mieszkańców i podniesienie jakości życia. Planuje się, iż zmodernizowane centrum miejscowości będzie pełniło funkcję lokalnego centrum spotkań mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planowane działania przyczynią się do wsparcia rodzin poprzez ich integrację i zapewnienie form spędzania wolnego czasu. Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakimi są poprawa jakości życia oraz zagospodarowanie wspólnych przestrzeni i rozwój infrastruktury . Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji.
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających ze wspólnych miejsc spędzania wolnego czasu: 2017 r. - 0 os., 2020 r. – 15 os.
Komplementarność	Projekt jest powiązany z projektem podstawowym pn. Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie oraz z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, budowanie

tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację, organizacje pozarządowe, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych

4. ZAGOSPODAROWANIE CENTRUM MIEJSCOWOŚCI DĄBROWA

Podmioty realizujące	Gmina Ojrzeń
Miejsce realizacji	Dąbrowa, 06-456 Ojrzeń, dz. ew. 140206_2.0003.421/1
Zakres projektu	W ramach przedsięwzięcia planowane jest zagospodarowanie terenu na potrzeby mieszkańców miejscowości. Planowane działania obejmują m.in. budowę placu zabaw oraz zagospodarowanie terenu przyległego.
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2020
Szacowana wartość	200 000 zł
Proponowane źródła finansowania	RPO Województwa Mazowieckiego (działanie 6.2. <i>Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</i>), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - <i>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</i> , poddziałanie 3. <i>Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury</i>), środki własne Gminy, budżet obywatelski
Prognozowane rezultaty	Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na potrzebę ożywienia obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Celem projektu jest zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni wiejskich , pozwalających na integrację mieszkańców i podniesienie jakości życia. Planuje się, iż zmodernizowane centrum miejscowości będzie pełniło funkcję lokalnego centrum spotkań mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planowane działania przyczynią się do wsparcia rodzin poprzez ich integrację i zapewnienie form spędzania wolnego czasu. Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakimi są poprawa jakości życia oraz zagospodarowanie wspólnych przestrzeni i rozwój infrastruktury . Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji.
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających ze wspólnych miejsc spędzania wolnego czasu: 2017 r. - 0 os., 2020 r. – 15 os.
Komplementarność	Projekt jest powiązany z projektem podstawowym pn. Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie oraz z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację, organizacje pozarządowe, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych

5. ZAGOSPODAROWANIE CENTRUM MIEJSCOWOŚCI NOWA WIEŚ

Podmioty realizujące	Gmina Ojrzeń
Miejsce realizacji	Dąbrowa, 06-456 Ojrzeń, dz. ew. 140206_2.0017.37
Zakres projektu	W ramach przedsięwzięcia planowane jest zagospodarowanie terenu na potrzeby mieszkańców miejscowości. Planowane działania obejmują m.in. budowę boiska sportowego oraz zagospodarowanie terenu przyległego.
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2020
Szacowana wartość	200 000 zł
Proponowane źródła finansowania	RPO Województwa Mazowieckiego (działanie 6.2. <i>Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</i>), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - <i>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</i> , poddziałanie 3. <i>Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury</i>), środki własne Gminy, budżet obywatelski
Prognozowane rezultaty	Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na potrzebę ożywienia obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Celem projektu jest zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni wiejskich , pozwalających na integrację mieszkańców i podniesienie jakości życia. Planuje się, iż zmodernizowane centrum miejscowości będzie pełniło funkcję lokalnego centrum spotkań mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planowane działania przyczynią się do wsparcia rodzin poprzez ich integrację i zapewnienie form spędzania wolnego czasu. Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakimi są poprawa jakości życia oraz zagospodarowanie wspólnych przestrzeni i rozwój infrastruktury . Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji.
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających ze wspólnych miejsc spędzania wolnego czasu: 2017 r. 0 os., 2020 r. – 15 os.
Komplementarność	Projekt jest powiązany z projektem podstawowym pn. Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie oraz z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację, organizacje pozarządowe, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych

6. ZAGOSPODAROWANIE CENTRUM MIEJSCOWOŚCI OJRZEŃ

Podmioty realizujące	Gmina Ojrzeń
Miejsce realizacji	Ojrzeń, 06-456 Ojrzeń, dz. ew. 140206_2.0019.196/1, 281/1, 2/4/5, 285/8, 286/5, 288/7
Zakres projektu	<p>W ramach przedsięwzięcia planowane jest zagospodarowanie terenu na potrzeby mieszkańców miejscowości. Planowane działania obejmują m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ budowę boiska piłkarskiego, ➤ budowę siłowni plenerowej, ➤ zagospodarowanie terenu przyległego.
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2020
Szacowana wartość	500 000 zł
Proponowane źródła finansowania	RPO Województwa Mazowieckiego (działanie 6.2. <i>Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</i>), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - <i>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</i> , poddziałanie 3. <i>Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury</i>), środki własne Gminy, budżet obywatelski
Prognozowane rezultaty	<p>Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na potrzebę ożywienia obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Celem projektu jest zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni wiejskich, pozwalających na integrację mieszkańców i podniesienie jakości życia. Planuje się, iż zmodernizowane centrum miejscowości będzie pełniło funkcję lokalnego centrum spotkań mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planowane działania przyczynią się do wsparcia rodzin poprzez ich integrację i zapewnienie form spędzania wolnego czasu.</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakimi są poprawa jakości życia oraz zagospodarowanie wspólnych przestrzeni i rozwój infrastruktury.</p> <p>Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji.</p>
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających ze wspólnych miejsc spędzania wolnego czasu: 2017 r. - 0, 2020 r. – 60 os.
Komplementarność	Projekt jest powiązany z projektem podstawowym pn. Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie oraz z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację, organizacje pozarządowe, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych

7. BUDOWA HALI SPORTOWEJ W OJRZENIU

Podmioty realizujące	Gmina Ojrzeń
Miejsce realizacji	Ojrzeń, 06-456 Ojrzeń, dz. ew. 140206_2.0019.460, 410 i 461
Zakres projektu	W ramach przedsięwzięcia planowane jest zagospodarowanie terenu w centrum miejscowości Ojrzeń. Planowane działania obejmują budowę hali sportowej , a także zagospodarowanie terenu przyległego.
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2023
Szacowana wartość	3 000 000 zł
Proponowane źródła finansowania	RPO Województwa Mazowieckiego (działanie 6.2. <i>Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</i>), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - <i>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</i> , poddziałanie 3. <i>Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury</i>), środki własne Gminy, budżet obywatelski
Prognozowane rezultaty	Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na potrzebę ożywienia obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Celem projektu jest zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni wiejskich , pozwalających na integrację mieszkańców obszaru rewitalizacji i podniesienie jakości życia. Planuje się, iż zrewitalizowane tereny będą pełniły funkcję lokalnego centrum spędzania wolnego czasu . Planowane działania przyczynią się do wsparcia rodzin poprzez ich integrację i zapewnienie form spędzania wolnego czasu. Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakimi są poprawa jakości życia oraz zagospodarowanie wspólnych przestrzeni i rozwój infrastruktury . Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji.
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających ze wspólnych miejsc spędzania wolnego czasu: 2017 r. - 0 os., 2023 r. – 50 os.
Komplementarność	Projekt jest powiązany z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, organizacje pozarządowe, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych.

8. BUDOWA DZIENNEGO DOMU SENIORA "WIGOR" W OJRZENIU

Podmioty realizujące	Gmina Ojrzeń
Miejsce realizacji	Ojrzeń, 06-456 Ojrzeń, dz. ew. 140206_2.0019.73/3
Zakres projektu	<p>W ramach przedsięwzięcia planowana jest budowa Dziennego Domu Seniora "Wigor". Planowane działania obejmują m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ budowę Dziennego Domu Seniora, ➤ instalacja urządzeń towarzyszących (instalacje wodociągowe, kanalizacyjne, elektryczne, c.o. itp) ➤ uporządkowanie przestrzeni ➤ zagospodarowanie terenów zielonych w formie kompozycji zieleni uzupełniających, ➤ budowę pozostałych elementów wyposażenia, tj. oświetlenia, koszy na śmieci, miejsc parkingowych, itp..
Planowany termin realizacji	<p>Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2023</p>
Szacowana wartość	4 000 000 zł.
Proponowane źródła finansowania	RPO Województwa Mazowieckiego (działanie 6.2. <i>Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</i>), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - <i>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</i> , poddziałanie 3. <i>Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury</i>), środki własne Gminy, budżet obywatelski
Prognozowane rezultaty	<p>Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na potrzebę nadania obszarom zdegradowanym nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Celem projektu jest zapewnienie odpowiedniej opieki dla osób starszych lub niesamodzielnych, które nie mogą otrzymać niezbędnego wsparcia w miejscu zamieszkania.</p> <p>Planuje się, iż Dzienny Dom Seniora będzie pełnił funkcję wsparcia, aktywizacji i rehabilitacji osób w starszym wieku, zapobiegając jednocześnie ich wykluczeniu społecznemu i stanowiąc dla nich lokalne centrum spędzania wolnego czasu. Planowane działania przyczynią się do wsparcia osób starszych również poprzez ich integrację i zapewnienie form spędzania wolnego czasu.</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakimi są poprawa jakości życia oraz zagospodarowanie wspólnych przestrzeni.</p> <p>Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji.</p>
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających z Dziennego Domu Seniora: 2017 r. - 0 os., 2023 r. – 10 os.
Komplementarność	Projekt jest powiązany z projektem podstawowym pn. Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie oraz z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, organizacje pozarządowe, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych

9. BUDOWA I MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH

Podmioty realizujące	Gmina Ojrzeń
Miejsce realizacji	Bronisławie, Kicin, Ojrzeń, Wojtkowa Wieś, 06-456 Ojrzeń, dz. ew. 140206_2.0002.81/1, 79/2, 79/5, 79/6, 84/2, 84/6, 84/7, 85/3, 85/6, 85/7, 140206_2.0008.99, 140206_2.0019.204/2, 204/4, 408/2, 411, 409/2, 303/1, 140206_2.0027.34, 48.
Zakres projektu	W ramach przedsięwzięcia planowana jest modernizacja istniejących oraz budowa nowych ciągów drogowych oraz infrastruktury towarzyszącej. Planowane jest również uporządkowanie przestrzeni na terenach bezpośrednio przylegających.
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2023
Szacowana wartość	8 500 000 zł.
Proponowane źródła finansowania	RPO Województwa Mazowieckiego (działanie 6.2. <i>Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</i>), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - <i>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</i> , poddziałanie 7.2. <i>Budowa lub modernizacja dróg lokalnych</i>), środki własne Gminy, budżet obywatelski
Prognozowane rezultaty	Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na potrzebę ożywienia obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Celem projektu jest podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez przywrócenie jakości infrastruktury i zagospodarowanie przestrzeni publicznej . Planowana jest modernizacja istniejących lub budowa nowych dróg na obszarach objętych <i>Programem</i> . Planowane jest również przeprowadzenie procesu uporządkowania przestrzeni wzdłuż modernizowanych/budowanych ciągów oraz zapewnienie infrastruktury towarzyszącej. Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakimi są poprawa jakości życia oraz zagospodarowanie wspólnych przestrzeni i rozwój infrastruktury .
Wskaźniki rezultatu	Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Liczba osób korzystających z infrastruktury drogowej: 2017 r. - 20, 2023 r. – 100 os.
Komplementarność	Projekt jest powiązany z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: drogi i chodniki, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych.

10. BUDOWA CIĄGÓW PIESZO-ROWEROWYCH W KRASZEWIE

Podmioty realizujące	Gmina Ojrzeń
Miejsce realizacji	Kraszewo, 06-456 Ojrzeń, dz. ew. 140206_2.0010.132/1 i 39.
Zakres projektu	<p>W ramach przedsięwzięcia planowana jest budowa ścieżek pieszo-rowerowych wzdłuż stawów gminnych oraz budowa chodnika łączącego kościół z parkingiem cmentarza w miejscowości Kraszewo. Planowane działania obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ uporządkowanie przestrzeni, ➤ budowę ścieżek pieszo-rowerowych, ➤ budowę chodnika, ➤ budowę infrastruktury towarzyszącej, tj. kosze na śmieci itp.
Planowany termin realizacji	<p>Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2022</p>
Szacowana wartość	800 000 zł
Proponowane źródła finansowania	RPO Województwa Mazowieckiego (działanie 6.2. <i>Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</i>), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - <i>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</i> , poddziałanie 3. <i>Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury</i>), Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie (program priorytetowy „Wspieranie rozwoju terenowej infrastruktury edukacyjnej”), środki własne Gminy, budżet obywatelski
Prognozowane rezultaty	<p>Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na potrzebę ożywienia obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Celem projektu jest zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni wiejskich, pozwalających na integrację mieszkańców obszaru rewitalizacji i podniesienie jakości życia.</p> <p>Planowana jest budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż stawów gminnych w miejscowości Kraszewo. Celem projektu jest zachęcenie mieszkańców do aktywnego spędzania wolnego czasu, przy jednoczesnym kontakcie z przyrodą. Budowa chodnika łączącego kościół z parkingiem przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakimi są poprawa jakości życia oraz zagospodarowanie wspólnych przestrzeni i rozwój infrastruktury.</p> <p>Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji.</p>
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających ze ciągów pieszo-rowerowych: 2017 r. 0 os., 2022 r. – 40 os.
Komplementarność	Projekt jest powiązany z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: drogi i chodniki, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych.

11. ADAPTACJA TERENÓW PARKU W OJRZENIU

Podmioty realizujące	Gmina Ojrzeń
Miejsce realizacji	Ojrzeń, 06-456 Ojrzeń, dz. ew. 140206_2.0019.73/3
Zakres projektu	W ramach przedsięwzięcia planowane jest zagospodarowanie terenu parku w Ojrzeniu. Planowane działania obejmują: <ul style="list-style-type: none"> ➤ uporządkowanie przestrzeni, ➤ zagospodarowanie terenów zielonych w formie kompozycji zieleni uzupełniających, ➤ budowę pozostałych elementów wyposażenia, tj. oświetlenia, koszy na śmieci, ławek, itp.
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2020
Szacowana wartość	350 000 zł
Proponowane źródła finansowania	RPO Województwa Mazowieckiego (działanie 6.2. <i>Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</i>), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - <i>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</i> , poddziałanie 3. <i>Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury</i>), środki własne Gminy, budżet obywatelski
Prognozowane rezultaty	Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na potrzebę ożywienia obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Celem projektu jest zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni wiejskich , pozwalających na integrację mieszkańców obszaru rewitalizacji i podniesienie jakości życia. Planuje się, iż zrewitalizowane tereny zalewowe będą pełniły funkcję lokalnego centrum spędzania wolnego czasu . Planowane działania przyczynią się do wsparcia rodzin poprzez ich integrację i zapewnienie form spędzania wolnego czasu. Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakimi są poprawa jakości życia oraz zagospodarowanie wspólnych przestrzeni i rozwój infrastruktury . Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji.
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających ze wspólnych miejsc spędzania wolnego czasu: 2017 r. - 0 os., 2020 r. – 50 os.
Komplementarność	Projekt jest powiązany z projektem podstawowym pn. Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie oraz z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację, organizacje pozarządowe, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych

12. ZAGOSPODAROWANIE CENTRUM MIEJSCOWOŚCI PRZYROWA

Podmioty realizujące	Gmina Ojrzeń
Miejsce realizacji	Przyrowa, 06-456 Ojrzeń, dz. ew. 140206_2.0021.77
Zakres projektu	W ramach przedsięwzięcia planowane jest zagospodarowanie terenu na potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planowane działania obejmują m.in. modernizację świetlicy wiejskiej oraz zagospodarowanie terenu przyległego.
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie: 2018 Zakończenie: 2022
Szacowana wartość	250 000 zł.
Proponowane źródła finansowania	RPO Województwa Mazowieckiego (działanie 6.2. <i>Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</i>), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - <i>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</i> , poddziałanie 3. <i>Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury</i>), środki własne Gminy, budżet obywatelski.
Prognozowane rezultaty	Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na potrzebę ożywienia obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Celem projektu jest zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni wiejskich , pozwalających na integrację mieszkańców i podniesienie jakości życia. Planuje się, iż zmodernizowane centrum miejscowości będzie pełniło funkcję lokalnego centrum spotkań mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planowane działania przyczynią się do wsparcia rodzin poprzez ich integrację i zapewnienie form spędzania wolnego czasu. Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakimi są poprawa jakości życia oraz zagospodarowanie wspólnych przestrzeni i rozwój infrastruktury . Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji.
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających ze wspólnych miejsc spędzania wolnego czasu: 2017 r. - 0 os., 2022 r. – 10 os.
Komplementarność	Projekt jest powiązany z projektem podstawowym pn. Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie oraz z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację, organizacje pozarządowe, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych

13. ZAGOSPODAROWANIE CENTRUM MIEJSCOWOŚCI SKARŻYNEK

Podmioty realizujące	Gmina Ojrzeń
Miejsce realizacji	Skarżynek, 06-456 Ojrzeń, dz. ew. 140206_2.0024.64
Zakres projektu	W ramach przedsięwzięcia planowane jest zagospodarowanie terenu na potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planowane działania obejmują m.in. budowę placu zabaw oraz zagospodarowanie terenu przyległego.
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2019
Szacowana wartość	100 000 zł
Proponowane źródła finansowania	RPO Województwa Mazowieckiego (działanie 6.2. <i>Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</i>), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - <i>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</i> , poddziałanie 3. <i>Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury</i>), środki własne Gminy, budżet obywatelski
Prognozowane rezultaty	Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na potrzebę ożywienia obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Celem projektu jest zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni wiejskich , pozwalających na integrację mieszkańców i podniesienie jakości życia. Planuje się, iż zmodernizowane centrum miejscowości będzie pełniło funkcję lokalnego centrum spotkań mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planowane działania przyczynią się do wsparcia rodzin poprzez ich integrację i zapewnienie form spędzania wolnego czasu. Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakimi są poprawa jakości życia oraz zagospodarowanie wspólnych przestrzeni i rozwój infrastruktury . Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji.
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających ze wspólnych miejsc spędzania wolnego czasu: 2017 r. - 0 os., 2019 r. – 10 os.
Komplementarność	Projekt jest powiązany z projektem podstawowym pn. Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie oraz z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację, organizacje pozarządowe, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych

14. ZAGOSPODAROWANIE CENTRUM MIEJSCOWOŚCI WOLA WODZYŃSKA

Podmioty realizujące	Gmina Ojrzeń
Miejsce realizacji	Wola Wodzyńska, 06-456 Ojrzeń, dz. ew. 140206_2.0028.155 i 23/15
Zakres projektu	<p>W ramach przedsięwzięcia planowane jest zagospodarowanie terenu na potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planowane działania obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ budowę boiska sportowego, ➤ budowę świetlicy, ➤ zagospodarowanie terenu przyległego.
Planowany termin realizacji	<p>Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2020</p>
Szacowana wartość	800 000 zł.
Proponowane źródła finansowania	RPO Województwa Mazowieckiego (działanie 6.2. <i>Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</i>), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - <i>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</i> , poddziałanie 3. <i>Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury</i>), środki własne Gminy, budżet obywatelski
Prognozowane rezultaty	<p>Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na potrzebę ożywienia obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Celem projektu jest zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni wiejskich, pozwalających na integrację mieszkańców i podniesienie jakości życia. Planuje się, iż zmodernizowane centrum miejscowości będzie pełniło funkcję lokalnego centrum spotkań mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planowane działania przyczynią się do wsparcia rodzin poprzez ich integrację i zapewnienie form spędzania wolnego czasu.</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakimi są poprawa jakości życia oraz zagospodarowanie wspólnych przestrzeni i rozwój infrastruktury.</p> <p>Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji.</p>
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających ze wspólnych miejsc spędzania wolnego czasu: 2017 r. - 0 os., 2020 r. – 40 os.
Komplementarność	Projekt jest powiązany z projektem podstawowym pn. Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie oraz z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację, organizacje pozarządowe, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych

15. ZAGOSPODAROWANIE CENTRUM MIEJSCOWOŚCI ŻOCHY

Podmioty realizujące	Gmina Ojrzeń
Miejsce realizacji	Żochy, 06-456 Ojrzeń, dz. ew. 140206_2.0030.73/5 i 73/19
Zakres projektu	W ramach przedsięwzięcia planowane jest zagospodarowanie terenu na potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planowane działania obejmują m.in. modernizację świetlicy wiejskiej oraz zagospodarowanie terenu przyległego.
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2019
Szacowana wartość	300 000 zł
Proponowane źródła finansowania	RPO Województwa Mazowieckiego (działanie 6.2. <i>Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</i>), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - <i>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</i> , poddziałanie 3. <i>Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury</i>), środki własne Gminy, budżet obywatelski
Prognozowane rezultaty	Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na potrzebę ożywienia obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Celem projektu jest zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni wiejskich , pozwalających na integrację mieszkańców i podniesienie jakości życia. Planuje się, iż zmodernizowane centrum miejscowości będzie pełniło funkcję lokalnego centrum spotkań mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planowane działania przyczynią się do wsparcia rodzin poprzez ich integrację i zapewnienie form spędzania wolnego czasu. Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakimi są poprawa jakości życia oraz zagospodarowanie wspólnych przestrzeni i rozwój infrastruktury . Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji.
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających ze wspólnych miejsc spędzania wolnego czasu: 2017 r. - 0 os., 2019 r. – 20 os.
Komplementarność	Projekt jest powiązany z projektem podstawowym pn. Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie oraz z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację, organizacje pozarządowe, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych

16. ROZBUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ

Podmioty realizujące	Gmina Ojrzeń
Miejsce realizacji	Bronisławie, Kraszewo, Ojrzeń
Zakres projektu	W ramach przedsięwzięcia planowana jest rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej poprzez budowę nowych przyłączy i połączeń kanalizacji sanitarnej. Projekt może wykraczać poza obszar rewitalizacji, jeśli ze względu na techniczny aspekt budowy konieczne będzie włączenie obszarów innych miejscowości. Realizacja projektu wpisuje się w wizję rozwoju obszaru gminy określona w Strategii rozwoju.
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2023
Szacowana wartość	2 200 000 zł
Proponowane źródła finansowania	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - <i>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</i> , poddziałanie 1. <i>Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii</i>), Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie (program priorytetowy „Realizacja przedsięwzięć ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych”, środki własne Gminy
Prognozowane rezultaty	Głównym celem projektu jest przyłączenie do sieci kanalizacyjnej budynków z terenu miejscowości Bronisławie, Kraszewo i Ojrzeń, a tym samym do zwiększenia dostępu do usług komunalnych, poprawy stanu technicznego zabudowy, rozwoju infrastruktury technicznej, wpływając zarówno na jakość życia mieszkańców, jak i stan środowiska naturalnego. Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakimi są poprawa jakości życia oraz zagospodarowanie wspólnych przestrzeni i rozwój infrastruktury . Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji.
Wskaźniki rezultatu	Liczba nowych przyłączy kanalizacyjnych: 2017 r. - 0 szt., 2023 r – 60 szt.
Komplementarność	Projekt jest powiązany z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej, poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych.

Harmonogram realizacji podstawowych projektów rewitalizacyjnych

Tabela nr 13 Harmonogram realizacji podstawowych projektów rewitalizacyjnych

Projekt	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Poprawa zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym		▶						
Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie		▶						
Zagospodarowanie centrum miejscowości Bronisławie		▶						
Zagospodarowanie centrum miejscowości Dąbrowa		▶						
Zagospodarowanie centrum miejscowości Nowa Wieś		▶						
Zagospodarowanie centrum miejscowości Ojrzeń		▶						
Budowa hali sportowej w Ojrzeniu		▶						
Budowa Dziennego Domu Seniora "Wigor" w Ojrzeniu		▶						
Budowa i modernizacja dróg gminnych		▶						
Budowa ciągów pieszo-rowerowych w Kraszewie		▶						
Adaptacja terenów parku w Ojrzeniu		▶						
Zagospodarowanie centrum miejscowości Przyrowa		▶						
Zagospodarowanie centrum miejscowości Skarżynek		▶						
Zagospodarowanie centrum miejscowości Wola Wodzyńska		▶						
Zagospodarowanie centrum miejscowości Żochy		▶						
Rozbudowa kanalizacji sanitarnej		▶						

Zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy, przedsięwzięcia rewitalizacyjne zamieszczone w gminnym programie rewitalizacji mogą być realizowane również poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynika to z ich specyfiki.

8. Uzupełniające rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Uzupełniające rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych stanowią projekty, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno jest zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji. Włączenie projektów uzupełniających w ramach obszarów tematycznych pozwoli na wsparcie wyników uzyskanych w związku z realizacją projektów kluczowych i podstawowych. Polegają one na szeroko rozumianej aktywizacji społeczności lokalnej i stanowią istotny element realizacji *Programu*.

Cel 1: Poprawa jakości życia

- Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach działań wspierane będą projekty ukierunkowane na: aktywizację społeczno-zawodową, wsparcie rodzin wielodzietnych, rozwój dziennych form wsparcia, tworzenie i rozwijanie miejsc opieki nad dziećmi, usług środowiskowych, usług społecznych, pomoc dla dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją, wsparcie osób niepełnosprawnych.
- Edukacja przedszkolna. W ramach działań wspierane będzie tworzenie miejsc wychowania przedszkolnego, wydłużanie godzin pracy placówek wychowania przedszkolnego, doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli wychowania przedszkolnego.
- Organizacje pozarządowe. W ramach działań wspierana będzie działalność organizacji pozarządowych, akcje informacyjne i edukacyjne wśród mieszkańców do podejmowania działań na rzecz lokalnej społeczności.
- Poprawa efektywności kształcenia. W ramach działań wspierane będą projekty, których celem będzie poprawa wyników nauczania uzyskanych przez uczniów, zajęcia dodatkowe, różne formy rozwijające uzdolnienia, nowe formy i programy nauczania, zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci, kółka zainteresowań, np. fotograficzne, filmowe, plastyczne, sportowe, muzyczne, teatralne, itp. Działania te służyć będą m.in. kształtowaniu już w młodym wieku umiejętności i postaw przydatnych i ułatwiających funkcjonowanie na rynku pracy, a także stanowiących podstawę i kształtujących nawyk uczenia się przez całe życie. W zakresie kształcenia kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy wspierane będą projekty w zakresie porozumiewania się w językach obcych, kompetencji matematyczno-przyrodniczych, kompetencji informatycznych oraz właściwych postaw i umiejętności, tj. kreatywności, innowacyjności, umiejętności pracy zespołowej czy postaw przedsiębiorczych.
- Realizacja programów stypendialnych. Stypendia będą skierowane do uczniów z wysokimi wynikami w nauce przedmiotów ogólnych oraz za wybitne osiągnięcia w dziedzinie sztuki i kultury.
- Upowszechnianie kompetencji kluczowych wśród osób dorosłych. W ramach działania wspierane będą projekty i kursy dla osób dorosłych w zakresie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji cyfrowych i językowych.

- Budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację. W ramach działania podejmowane będą inicjatywy, mające na celu zainteresowanie historią, kulturą i lokalnymi tradycjami. Zakłada się organizację wydarzeń kulturalnych, artystycznych i edukacyjnych, w tym o charakterze cyklicznym, tj., Gminne Dożynki, Dzień Strażaka, itp. Planuje się także realizację zajęć sportowo-rekreacyjnych. Działania będą realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Promocja samozatrudnienia. Celem działania w tym obszarze będzie wsparcie zaangażowania na rzecz osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej. Planowane formy wsparcia są następujące: doradztwa, szkoleń lub poprawy w dostępie do finansowania mikroprzedsiębiorstw. Przy realizacji zadań przewidziana jest współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Ciechanowie.
- Rozwój ekonomii społecznej poprzez wsparcie dla projektów i inicjatyw w obszarze działalności gospodarczej, które łączą cele społeczne i ekonomiczne. Realizacja projektów będzie służyła budowaniu potencjału społecznego na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów społecznych. Istotną kwestią jest współpraca z władzami samorządowymi, tworzenie partnerstwa dla realizacji określonych przedsięwzięć dla rozwoju lokalnego.

Cel 2: Zagospodarowanie wspólnych przestrzeni

- Podnoszenie jakości przestrzeni publicznych. Nadanie terenom funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych i miejsc spotkań i rekreacji dla mieszkańców, w tym modernizacja istniejącej infrastruktury, drzewostanu, małej architektury, budowa miejsc odpoczynku (ławki, grille, altany).
- Zagospodarowanie terenów zielonych, stanowiących własność Gminy, na tereny rekreacyjne dla mieszkańców.
- Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych. W ramach planowanych przedsięwzięć zakłada się poprawę stanu budynków mieszkalnych, remonty, naprawy, modernizacje, wyposażenie w infrastrukturę techniczną, w tym termomodernizację obiektów (ocieplenie ścian zewnętrznych, wymiana stolarki okiennej i drzwi zewnętrznych, wymiana/modernizacja instalacji wewnętrznej).
- Poprawa stanu technicznego budynków gospodarczych. W ramach działań zakłada się remonty, naprawy, modernizacje budynków gospodarczych i uporządkowanie otoczenia.
- Poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej. W ramach działań zakłada się remonty, naprawy, modernizacje budynków użyteczności publicznej, w tym świetlic wiejskich i uporządkowanie otoczenia. Systematyczne usuwanie wyrobów zawierających azbest.
- Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego. W ramach działań wykonana zostanie modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne, rozbudowa oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem energooszczędnych lamp oświetleniowych, wykorzystanie OZE do oświetlania.

Cel 3: Rozwój infrastruktury

- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz podłączenie nowych odbiorców.
- Drogi i chodniki. W ramach działań budowane będą nowe odcinki dróg, wymianie będzie podlegała nawierzchnia dróg i chodników.
- Ograniczanie niskiej emisji poprzez wymianę pieców węglowych na ekologiczne źródła ciepła w gospodarstwach domowych zlokalizowanych na terenie Gminy.
- Wymiana źródeł ciepła i sprzętów gospodarstwa domowego na energooszczędne i niskoemisyjne.

9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach:

- przestrzennej, oznaczającej konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji *Programu* wzajemnych powiązań pomiędzy projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi na obszarze rewitalizacji i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji,
- problemowej, oznaczającej konieczność realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wzajemnie dopełniających się tematycznie, sprawiając, że *Program* będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich aspektach, tj. społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym,
- proceduralno-instytucjonalnej, tj. konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania *Programem*, który umożliwi efektywne współdziałanie różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur,
- międzyokresowej, czyli konieczności dokonania rozeznania, analizy i oceny oraz sformułowania wniosków odnośnie dotychczasowego sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania *Programu*,
- źródeł finansowania zakłada, iż projekty rewitalizacyjne, wynikające z *Programu* zakładają konieczność uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.

Komplementarność przestrzenna

Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest efektywne oddziaływanie *Programu* na cały obszar, dotknięty stanem kryzysowym, tak aby poszczególne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii. Prowadzone działania nie powinny skutkować przenoszeniem problemów na inne obszary, ani wystąpieniem negatywnych efektów społecznych.

Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się natężeniem problemów społecznych, a także niezadowolającym stanem obiektów mieszkalnych i zabytkowych, estetyki przestrzeni, infrastruktury drogowej oraz zagospodarowania przestrzeni publicznej. W ramach partycypacji społecznej na obszarze tym wskazano występowanie negatywnych zjawisk społecznych oraz przestrzenno-funkcjonalnych. Wskazano również na potrzebę podjęcia na tych obszarach działań, które przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców. W *Programie* zaplanowano do realizacji projekty, które są ukierunkowane na rozwiązywanie

problemów w sferze społecznej oraz funkcjonalno-przestrzennej. Zakłada się, że ich realizacja w obszarze rewitalizacji pozytywnie wpłynie na jego otoczenie i docelowo pozytywne efekty realizacji obejmą swym zasięgiem obszar Gminy. Należy również zauważyć, iż prawidłowe funkcjonowanie sfery społecznej nie jest możliwe bez odpowiedniego urządzenia i zagospodarowania sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Realizacja przedsięwzięć w granicach obszaru rewitalizacji, zarówno w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, w tym obiekty budowlane, tereny gminnej przestrzeni publicznej, obiekty zabytkowe, jak i społecznej, prowadzącej do zwiększenia aktywności społecznej oraz adresowanie działań do grup społecznych zagrożonych wykluczeniem powoduje, że oczekiwane jest kompleksowe oddziaływanie na obszar rewitalizacji. Zakłada się, iż wyprowadzenie obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego doprowadzi w dłuższej perspektywie czasowej do przenoszenia pozytywnych wzorców na inne obszary Gminy.

Zaplanowane w ramach projektów zintegrowanych działania obejmują projekty nastawione na poprawę zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, integrację społeczną mieszkańców przez wspólne działanie, zagospodarowanie centrum miejscowości Bronisławie, Dąbrowa, Nowa Wieś, Ojrzeń, Przyrowa, Skarżynek, Wola Wodzyńska, Żochy, budowę hali sportowej, budowę Dziennego Domu Seniora, budowę i modernizację dróg, budowę ciągów pieszo-rowerowych, adaptację terenów parku w Ojrzeniu i rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej.

Ponadto zaplanowano do realizacji szereg komplementarnych projektów, których celem jest dopełnienie osiągnięcia zamierzonej wizji rewitalizacji. Zasięg oddziaływania projektów dotyczących szeroko pojętej integracji społecznej oraz aktywizacji zawodowej mieszkańców może wykraczać poza obszar rewitalizacji, obejmując swym zakresem także osoby wykluczone, zamieszkujące poza wyznaczonym obszarem.

Komplementarność problemowa

Celem zapewnienia komplementarności problemowej jest przeciwdziałanie fragmentaryzacji działań, przy jednoczesnej koncentracji na całościowym spojrzeniu na przyczyny występowania kryzysu na danym obszarze. Konieczne jest więc określenie pożądanego stanu realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ich parametryzacja, ułatwiająca dobór mierników osiągnięcia celów *Programu*. Skuteczna komplementarność problemowa prowadzi do powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach działania, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań jednostki samorządu terytorialnego.

Wszystkie zaplanowane działania w ramach *Programu* zostały zaprojektowane w taki sposób, aby się wzajemnie dopełniały tematycznie. Projekty rewitalizacyjne stanowią odpowiedź na problemy zdiagnozowane w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, które przyczyniły się do powstania obszarów

zdegradowanych na terenie Gminy. Całościowe spojrzenie na przyczyny wystąpienia sytuacji kryzysowej prowadzi do kompleksowej realizacji projektów przewidzianych w ramach *Programu*, zarówno projektów zintegrowanych, jak i projektów komplementarnych, w tym również wskazywanych przez mieszkańców.

W zintegrowanych projektach rewitalizacyjnych połączono działania skierowane na aktywizację mieszkańców oraz zapobieganie powstawaniu zjawiska wykluczenia społecznego, a także zagospodarowanie przestrzeni publicznej Gminy i ochronę środowiska naturalnego. Wśród podstawowych projektów rewitalizacyjnych wymieniono następujące:

- poprawa zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, która przyczyni się do realizacji celu rewitalizacji, jakim jest poprawa jakości życia,
- integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie w ramach celu rewitalizacji pn. poprawa jakości życia,
- zagospodarowanie centrum miejscowości Bronisławie w ramach celu rewitalizacji poprawa jakości życia, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury,
- zagospodarowanie centrum miejscowości Dąbrowa w ramach celu rewitalizacji poprawa jakości życia, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury,
- zagospodarowanie centrum miejscowości Nowa Wieś w ramach celu rewitalizacji poprawa jakości życia, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury,
- zagospodarowanie centrum miejscowości Ojrzeń w ramach celu rewitalizacji poprawa jakości życia, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury,
- budowa hali sportowej w Ojrzeniu w ramach celu rewitalizacji pn. poprawa jakości życia, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury,
- budowa Dziennego Domu Seniora "Wigor" w ramach celu rewitalizacji pn. poprawa jakości życia oraz zagospodarowanie wspólnych przestrzeni ,
- budowa i modernizacja dróg gminnych w ramach celu rewitalizacji pn. poprawa jakości życia, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury,
- budowa ciągów pieszo-rowerowych w Kraszewie w ramach celu rewitalizacji pn. poprawa jakości życia, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury,
- adaptacja terenów parku w Ojrzeniu w ramach celu rewitalizacji pn. poprawa jakości życia, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury,
- zagospodarowanie centrum miejscowości Przyrowa w ramach celu rewitalizacji poprawa jakości życia, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury,
- zagospodarowanie centrum miejscowości Skarżynek w ramach celu rewitalizacji poprawa jakości życia, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury,
- zagospodarowanie centrum miejscowości Wola Wodzyńska w ramach celu rewitalizacji poprawa jakości życia, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury,

- zagospodarowanie centrum miejscowości Żochy w ramach celu rewitalizacji poprawa jakości życia, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury,
- rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w ramach realizacji następujących celów rewitalizacji: poprawa jakości życia, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, ujęte w *Programie*, charakteryzują się komplementarnością problemową. Zgłoszone projekty stanowią połączenie działań ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej z działaniami społecznymi, co zostało szczegółowo wykazane w charakterystyce planowanych przedsięwzięć. Warte jest podkreślenia komplementarności problemowa pomiędzy realizowanymi projektami, tj. poprawa jakości życia,, zagospodarowanie wspólnych przestrzeni oraz rozwój infrastruktury. Wymienione projekty wykazują ścisły związek z przedsięwzięciami w zakresie aktywizacji społeczno- zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W celu zapewnienia komplementarności proceduralno-instytucjonalnej konieczne jest umiejscowienie systemu zarządzania *Programem* rewitalizacji w przyjętym w Gminie systemie zarządzania procesami.

W zakresie komplementarności proceduralno-instytucjonalnej należy podkreślić ważną rolę wszystkich interesariuszy rewitalizacji na etapie opracowania i wdrażania *Programu*. Procedury wdrażania *Programu*, zaprojektowane w rozdziale 12, wymagają współdziałania w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji, którego trzon stanowią będą pracownicy Urzędu Gminy.

Komplementarność międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej, polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013, ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Istotnym jest, aby przedsięwzięcia zrealizowane w latach poprzednich dopełnić projektami komplementarnymi, realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020.

Projekty zaplanowane do realizacji w ramach *Programu* są komplementarne z dotychczas zrealizowanymi. Poniżej zestawiono najważniejsze działania o charakterze rewitalizacyjnym zrealizowane w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2007-2013 w Gminie Ojrzeń.

Tabela nr 14 Zestawienie projektów zrealizowanych przez Gminę Ojrzeń w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2007-2013

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Wartość całkowita [zł]	Kwota dofinansowania [zł]	Wkład własny [zł]
1	"Pomagając sobie pomagasz innym"	2008-2010	288 638,89	258 181,04	30 457,85
2	"Nowy zawód - nowa przyszłość"	2011-2014	346 632,13	309 940,71	36 691,42
3	"Zagrajmy o sukces"	2010-2011	24 482,10	24 482,10	0,00
4	Przebudowa drogi gminnej Kraszewo-Grabówiec	2010-2012	2 446 390,30	2 054 967,85	391 422,45
5	"Wiem umiem potrafię"	2011	660 777,30	561 661,30	20 425,00
6	"Indywidualizacja to szansa na rozwój"	2012-2013	119 688,00	119 688,00	0,00
7	Modernizacja świetlicy wiejskiej w Ojrzeniu	2012	209 167,76	109 370,00	99 797,76
8	Zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej w Młocku	2012	16 194,00	11 335,00	4 859,00
9	Zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej w Nowej Wsi	2012	16 194,00	11 335,00	4 859,00
10	Dożynki Gminno Parafialne	2012	6 500,00	4 550,00	1 950,00
11	Budowa boiska sportowego w Kraszewie w ramach pr. Orlik 2012	2012	1 215 790,64	150 000,00	232 790,64
12	"Dobry start w przyszłość"	2013-2014	90 000,00	90 000,00	0,00
13	Modernizacja świetlicy wiejskiej w Kraszewie	2013	664 000,00	350 000,00	314 000,00
14	Przedszkole przy szkole	2014	253 598,20	253 598,20	0,00
15	Wyposażenie świetlicy w Kraszewie	2015	30 971,76	24 778,00	6 193,76
16	Wyposażenie świetlicy w Żochach	2015	30 514,11	24 411,00	6 103,11
17	Wyposażenie świetlicy w Ojrzeniu	2015	31 238,26	24 990,00	6 248,26
18	Wyposażenie świetlicy w Młocku	2015	30 843,96	24 675,00	6 168,96
19	Wyposażenie świetlicy w Nowej Wsi	2015	24 516,69	19 613,00	4 903,69
20	Wyposażenie siłowni w Ojrzeniu	2015	15 619,45	12 495,00	3 124,45
21	Wyposażenie siłowni w Kraszewie	2015	7 699,17	6 159,00	1 540,17

Komplementarność źródeł finansowania

Istotna jest zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania. Koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych w szczególności w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji.

W związku z powyższym na liście projektów podstawowych i komplementarnych ujętych w *Programie*, znajdują się przedsięwzięcia dotyczące sfery społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej, zapewniając tym samym koncentrację celów, ich wzajemne powiązanie i synergię. Należy podkreślić, że ujęte w *Programie* przedsięwzięcia zakładają spełnienie wymogu komplementarności źródeł finansowania, tj. wykorzystanie zewnętrznych, wspólnotowych mechanizmów finansowania, tj. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny i Fundusz Spójności, funduszy publicznych krajowych, np. Bank Gospodarstwa Krajowego S.A., ale również zaangażowanie środków własnych Gminy i funduszy prywatnych zarówno osób fizycznych, prawnych, jak i organizacji pozarządowych, w tym formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

10. Indykatywne ramy finansowe

Zestawienie projektów stanowi tzw. indykatywną listę projektów kluczowych. Indykatywny charakter list oznacza, iż podane w nich informacje dotyczące poszczególnych projektów mają charakter orientacyjny, są odzwierciedleniem najlepszej wiedzy w momencie tworzenia listy. Dopuszczalne są więc modyfikacje zakresu projektów, wartości i harmonogramu, a realizacja poszczególnych zadań będzie uzależniona od możliwości finansowych podmiotów i instytucji odpowiedzialnych za ich wdrażanie. Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do podstawowych przedsięwzięć i projektów i rewitalizacyjnych zostały przedstawione w tabeli nr 15.

Wybór możliwości finansowania przedsięwzięć dokonany zostanie z zachowaniem zasady dodatkowości. Niezbędna jest więc koordynacja możliwości wykorzystania środków pomocowych funduszy europejskich ze środkami przewidzianymi w ramach polityk sektorowych i instrumentów krajowych. Zaangażowane więc powinny zostać środki publiczne pochodzące z budżetu państwa, budżetu gminy, ale także środki pozostałych interesariuszy *Programu* i realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Tabela nr 15 Indykatywne ramy finansowe

Lp.	Nazwa projektu i podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu	Potencjalne źródła finansowania i poziom dofinansowania
1	Poprawa zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	250.000 zł	RPO WM działanie 8. 1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przez PUP, dofinansowanie 100% Fundusz Pracy RPO WM Działanie 8.2 Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo, dofinansowanie 95%, z tego 80% EFS, 15% Budżet państwa, pozostałe 5% wkład własny RPO WM Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, dofinansowanie 95%, z tego 80% EFS, 15% Budżet państwa, pozostałe 5% wkład własny RPO WM Działanie 9.3 Rozwój ekonomii społecznej, dofinansowanie 95%, z tego 80% EFS, 15% Budżet państwa, pozostałe 5% wkład własny Program Wiedza Edukacja Rozwój Działanie 1.2 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy, dofinansowanie 95%, z tego 80% EFS, 15% Budżet państwa, pozostałe 5% wkład własny

Lp.	Nazwa projektu i podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu	Potencjalne źródła finansowania i poziom dofinansowania
	Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie		
2	Gminny Związek Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych w Ojrzeniu, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Ojrzeń "Uparty Mazur", Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Młocku, Stowarzyszenie Rozwoju Obszarów Wiejskich Ojrzeń, Stowarzyszenie Sympatyków Halinina Stop Wykluczeniu Społecznemu "Pod Dębami", Klub Sportowy "Tęcza Ojrzeń", Ochotnicze Straże Pożarne, Gmina Ojrzeń	200 000 zł	<p>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (działanie M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność), intensywność pomocy wynosi do 100% kosztów kwalifikowalnych operacji, w zależności od kategorii beneficjenta, rodzaju operacji oraz zapisów LSR</p> <p>Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Edukacja kulturalna”, maksymalny % poziom dotacji w budżecie zadania wynosi 50% lub 80%</p>
3	Zagospodarowanie centrum miejscowości Bronisławie Gmina Ojrzeń	200 000 zł	<p>RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne</p> <p>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny</p>
4	Zagospodarowanie centrum miejscowości Dąbrowa Gmina Ojrzeń	200 000 zł	<p>RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne</p> <p>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny</p>

Lp.	Nazwa projektu i podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu	Potencjalne źródła finansowania i poziom dofinansowania
5	Zagospodarowanie centrum miejscowości Nowa Wieś Gmina Ojrzeń	200 000 zł	RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny
6	Zagospodarowanie centrum miejscowości Ojrzeń Gmina Ojrzeń	500 000 zł	RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny
7	Budowa hali sportowej w Ojrzeniu Gmina Ojrzeń	3 000 000 zł	RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny
8	Budowa Dziennego Domu Seniora "Wigor" w Ojrzeniu Gmina Ojrzeń	4 000 000 zł	RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny

Lp.	Nazwa projektu i podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu	Potencjalne źródła finansowania i poziom dofinansowania
9	Budowa i modernizacja dróg gminnych Gmina Ojrzeń	8 500 000 zł	RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny
10	Budowa ciągów pieszo-rowerowych w Kraszewie Gmina Ojrzeń	800 000 zł	RPO Województwa Mazowieckiego Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Program priorytetowy „Wspieranie rozwoju terenowej infrastruktury edukacyjnej”, dofinansowanie do 50% kosztów kwalifikowanych
11	Adaptacja terenów parku w Ojrzeniu Gmina Ojrzeń	350 000 zł	RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny
12	Zagospodarowanie centrum miejscowości Przyrowa Gmina Ojrzeń	250 000 zł	RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny

Lp.	Nazwa projektu i podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu	Potencjalne źródła finansowania i poziom dofinansowania
13	Zagospodarowanie centrum miejscowości Skarżynek Gmina Ojrzeń	100 000 zł	RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny
14	Zagospodarowanie centrum miejscowości Wola Wodzyńska Gmina Ojrzeń	800 000 zł	RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny
15	Zagospodarowanie centrum miejscowości Żochy Gmina Ojrzeń	300 000 zł	RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny
16	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej Gmina Ojrzeń	2 200 000 zł	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 1. Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie (program priorytetowy „Realizacja przedsięwzięć ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych”, dofinansowanie w formie pożyczki wynosi do 100% kosztów kwalifikowanych

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów w proces rewitalizacji

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wskazują na potrzebę określenia stopnia realizacji zasady partnerstwa i partycypacji w odniesieniu do programu rewitalizacji, zarówno na etapie jego przygotowania, jak również na etapach wdrażania i oceny jego efektów.⁴⁴

Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z zaangażowaniem lokalnej społeczności do działania na różnych poziomach: wytyczania kierunków, współpracy partnerskiej, realizacji przedsięwzięć i utrzymanie efektów wprowadzanych zmian. Organizowanie społeczności lokalnej to proces wspierania ludzi w podejmowaniu wspólnych działań na rzecz ulepszenia własnego środowiska, a także metoda działania, którego celem jest mobilizowanie społeczności do podejmowania niezbędnych wysiłków zmierzających do poprawy jej sytuacji.

Istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający udział interesariuszy. W ustawie w katalogu interesariuszy wymieniono m.in.⁴⁵

- mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdujące się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej i inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział wszystkich interesariuszy. Zgodnie z ustawą przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji polegają w szczególności na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami,
- prowadzeniu działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji oraz o przebiegu tego procesu,
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących

⁴⁴ Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, op. cit.

⁴⁵ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, op. cit.

rewitalizacji,

- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji programu rewitalizacji,
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.⁴⁶

Niniejszy *Program* został wypracowany przez samorząd gminny i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę stanu w zakresie sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Zakładana jest współpraca wszystkich interesariuszy w trakcie realizacji i aktualizacji *Programu* z uwzględnieniem różnych poziomów ich zaangażowania – od informowania poprzez konsultacje aż do pełnej partycypacji oznaczającej aktywne uczestnictwo.

Interesariuszami *Programu* są w szczególności: Gmina Ojrzeń i jej jednostki organizacyjne, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Biblioteka Publiczna, mieszkańcy Gminy Ojrzeń, a przede wszystkim mieszkańcy jednostek Bronisławie, Ojrzeń, Wola Wodzyńska, Dąbrowa, Kicin, Kraszewo, Nowa Wieś, Obręb, Przyrowa, Skarżynek, Wojtkowa Wieś i Żochy, czyli obszaru rewitalizacji, przedsiębiorcy, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty zainteresowane procesem rewitalizacji

Interesariusze zostali zaangażowani we wszystkich etapach opracowania *Programu*. Zostali poinformowani o przystąpieniu do projektu. Ogłoszenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Gminy (ojrzen.pl) oraz w sposób zwyczajowy przyjęty, tj. na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy.

---

⁴⁶ Tamże

Rys. nr 1 Informacja o przystąpieniu do projektu

Opracowanie Programu

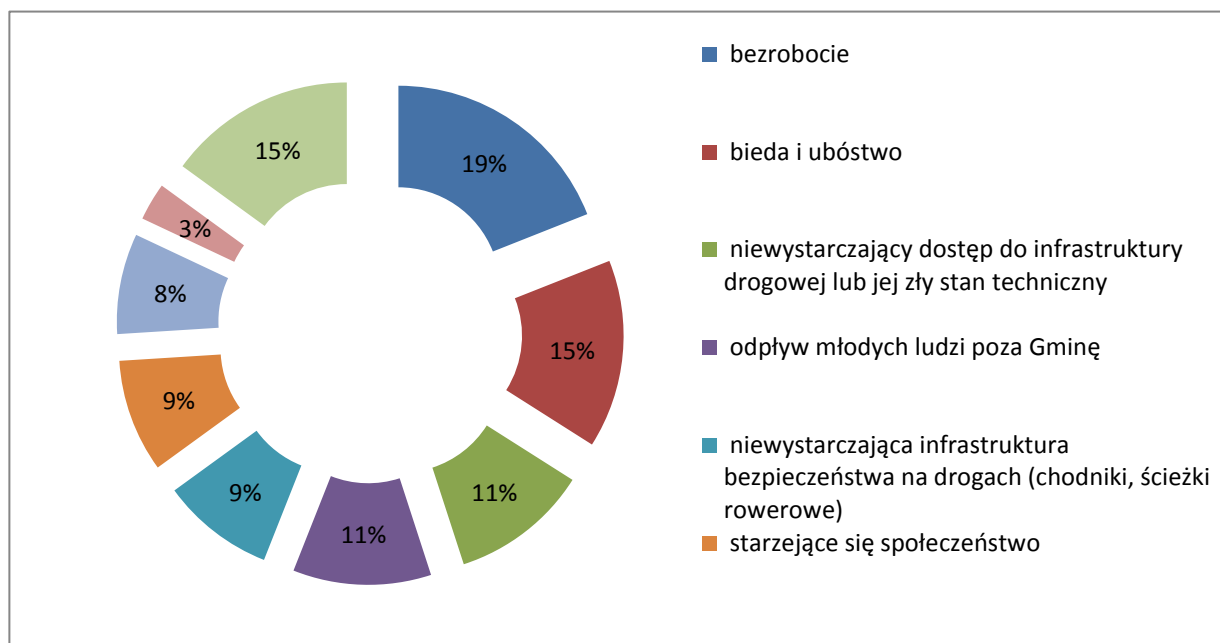
Punktem wyjściowym jest zaangażowanie interesariuszy w ramach procesu wspierania zmiany zachowań, który jest niezbędnym uzupełnieniem działań przyjętych w „Programie rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń”, a także gwarantem powodzenia jego realizacji, zarządzania i monitorowania. Interesariuszami są wszystkie strony, które są zainteresowane wdrażaniem *Programu*, mają wpływ na jego realizację, a także odnoszą korzyści z jego wdrażania.

Pierwszym etapem prac było przeprowadzenie diagnozy problemów i potrzeb mieszkańców gminy. Następnym etapem było opracowanie diagnozy stanu Gminy Ojrzeń, która została poddana procesowi konsultacji społecznych. Interesariusze zostali włączeni w proces wyboru obszaru rewitalizacji, mieli możliwość wskazania problemów, które występują w Gminie, a także wskazania pożądanego kierunku działań w celu wyprowadzenia zdiagnozowanych obszarów z sytuacji kryzysowej. Przygotowano ankiety, które zostały rozdyskrebowane wśród interesariuszy. Ankiety były dostępne w formie papierowej i elektronicznej (załącznik nr 3). Wskazanie atutów i słabych stron Gminy umożliwiło wybór obszaru rewitalizacji.

W ramach partycypacji społecznej wpłynęło 46 wypełnionych ankiet. Dla 19% ankietowanych najbardziej istotnym problemem jest bezrobocie, a kolejne 15% wskazało na biedę i ubóstwo. Problemy te są szczególnie widoczne w obrębie obszaru rewitalizacji, na którym występuje nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych. W ramach partycypacji społecznej mieszkańcy wskazywali na konieczność podjęcia działań naprawczych zmierzających do ograniczenia bezrobocia i wzrostu przedsiębiorczości. Zdaniem mieszkańców należy promować różne formy samozatrudnienia oraz organizować szkolenia i warsztaty dla osób w trudnej sytuacji na rynku pracy. Niebagatelne znaczenie ma również podnoszenie poziomu kształcenia oraz zwiększenie liczby zajęć dodatkowych w szkole. Działania te przyczynią się do podnoszenia kwalifikacji osób znajdujących się w trudnej sytuacji i zwiększą ich szanse na znalezienie zatrudnienia. Ograniczeniu ulegnie w ten sposób również ubóstwo i przestępczość, które są związane z poziomem bezrobocia. i Odpływ młodych ludzi poza gminę został wskazany jako problem przez 11% interesariuszy. Ich zdaniem wynika to w głównej mierze z bezrobocia, ale wpływ na chęć pozostania w gminie ma również dostęp do infrastruktury, estetyka przestrzeni publicznych i możliwości spędzania wolnego czasu. Starzejące się społeczeństwo, które zostało wskazane jako problem gminy przez 9% mieszkańców, wynika przede wszystkim z ujemnego salda migracji. Zatem podjęcie działań w celu zatrzymania odpływu mieszkańców pozwoli również na ograniczenie procesu starzenia się społeczeństwa. W ramach partycypacji społecznej mieszkańcy zgłaszali również potrzebę tworzenia miejsc dla wspólnych spotkań, rozwoju zainteresowań i spędzania wolnego czasu, a także miejsc do aktywnego wypoczynku. Wskazywali na brak placów zabaw, boisk i siłowni zewnętrznych, ale także brak świetlic wiejskich, w których dodatkowo mogłyby być organizowane wydarzenia o charakterze lokalnym.

Dla 11% ankietowanych negatywnym zjawiskiem jest niewystarczających dostęp do infrastruktury drogowej oraz jej zły stan techniczny. 9% interesariuszy uważa ponadto, że brak jest infrastruktury bezpieczeństwa na drogach - chodników, ścieżek rowerowych. Negatywnie wpływa to na jakość życia mieszkańców. Mieszkańcy w ramach partycypacji społecznej wskazywali również na problem braku kanalizacji sanitarnej i związane z tym negatywne skutki dla mieszkańców i środowiska przyrodniczego. (wykres nr 3).

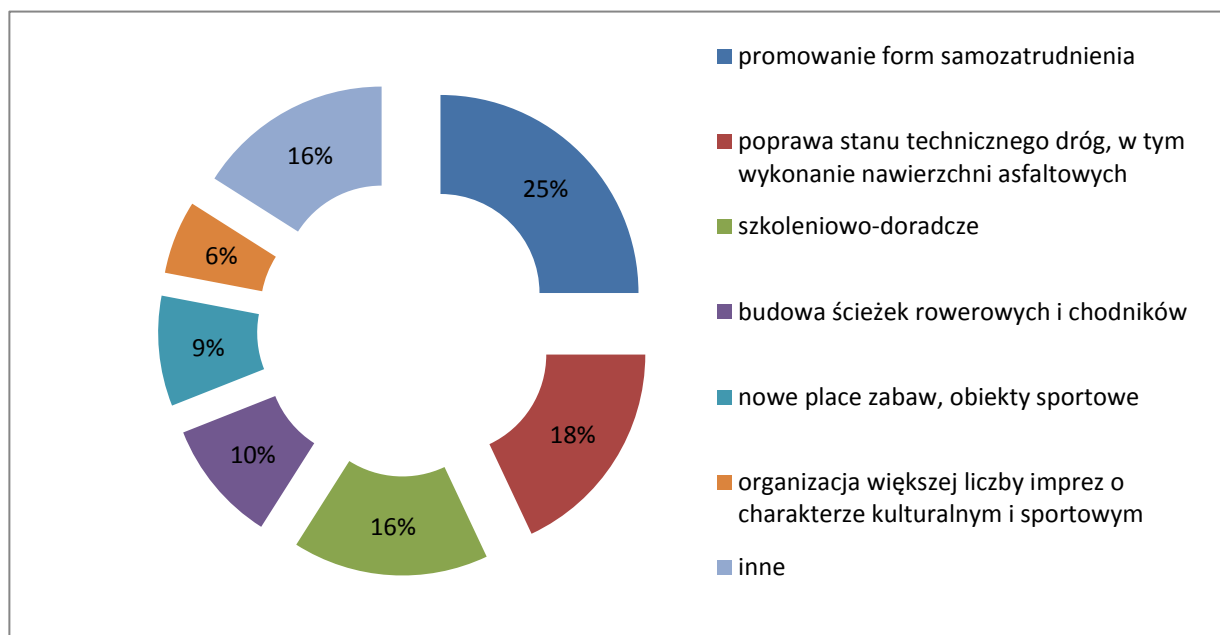
Wykres nr 7 Problemy zdiagnozowane przez mieszkańców Gminy

Wśród pożądaných kierunków działań rewitalizacyjnych 25% mieszkańców wymieniło promowanie form samozatrudnienia jako element przyczyniający się do wzrostu przedsiębiorczości, ograniczenia bezrobocia, a także pośrednio do ograniczenia ubóstwa i przestępczości, w tym przemocy w rodzinie. Konieczność podjęcia działań w tym zakresie była wskazywana przez interesariuszy na wszystkich etapach partycypacji społecznej. Dodatkowo 16% mieszkańców wskazało na potrzebę prowadzenia dodatkowych zajęć szkoleniowo-doradczych, które pozytywnie wpłyną na poziom kwalifikacji osób poszukujących pracy.

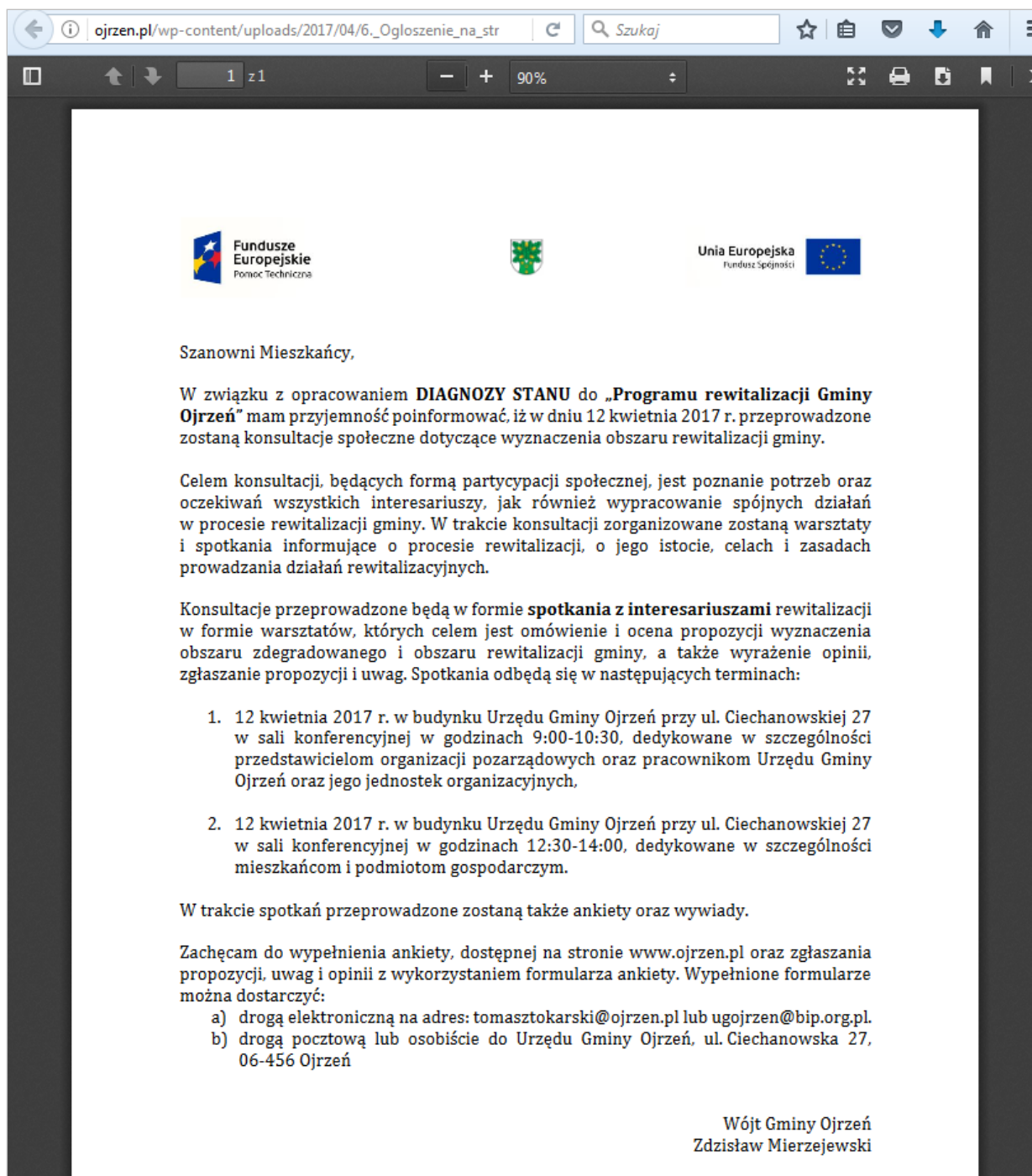
W trakcie partycypacji społecznej 18% mieszkańców wskazało potrzebę działań w zakresie infrastruktury, w tym na konieczność poprawy stanu technicznego dróg oraz zwiększenia bezpieczeństwa w tym obszarze poprzez budowę ścieżek rowerowych i chodników (wykres nr 4). Mieszkańcy wskazywali także na potrzebę budowy sieci kanalizacyjnej, której brak jest postrzegany jako negatywny czynnik i słaba strona gminy. Bardzo często poruszonym w trakcie ankiet i spotkań z mieszkańcami tematem była potrzeba zagospodarowania wspólnych przestrzeni w poszczególnych miejscowościach. Mieszkańcy wnioskowali o budowę placów zabaw, siłowni, boisk, świetlic wiejskich oraz innych miejsc, w których mogliby aktywnie spędzać czas i integrować się z innymi. Wiąże się z tym również zgłaszane oczekiwanie organizacji większej liczby imprez sportowych i kulturalnych, które wspierałyby procesy integracji. Działania te, zdaniem interesariuszy, przyczynią się również do zwiększenia atrakcyjności gminy i ograniczą odpływ ludzi poza jej obszar.

Wykres nr 8 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wskazane przez mieszkańców Gminy

Dla większości ankietowanych **atutem Gminy** jest wykorzystanie przez Gminę środków unijnych, dbałość o rozwój gminy, a także dbałość o stan środowiska naturalnego. Wśród aspektów, które wymagają poprawy bądź zmiany mieszkańcy wskazywali na brak miejsc do rekreacji i spędzania wolnego czasu. Konieczne ich zdaniem jest uporządkowanie centrów miejscowości poprzez zagospodarowanie wspólnych przestrzeni, budowę lub modernizację świetlic, boisk, placów zabaw, siłowni zewnętrznych, ale także ścieżek rowerowych i chodników. Mieszkańcy podnosili też problem braku sieci kanalizacyjnej we wszystkich miejscowościach Gminy. Wskazywali również na istniejące bezrobocie i ubóstwo, powodujące odpływ ludzi poza gminę oraz konieczność przeciwdziałania temu procesowi poprzez kursy, szkolenia i promocję samozatrudnienia.

Opracowana diagnoza stanu Gminy Ojrzeń w zakresie sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, poddana została konsultacjom społecznym. Celem konsultacji było poznanie potrzeb oraz oczekiwań wszystkich interesariuszy, jak również wypracowanie spójnych działań w procesie rewitalizacji gminy. Konsultacje odbywały się w okresie 8 marca-12 kwietnia 2017 r.

Rys. nr 2 Ogłoszenie konsultacji społecznych

W trakcie konsultacji zorganizowane zostały warsztaty i spotkania informacyjne dla mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych i innych interesariuszy. Istotny element działań komunikacyjnych w ramach prac nad *Programem* stanowiły działania edukacyjne, dotyczące istoty procesu rewitalizacji, kierunków jej prowadzenia, a także możliwych do podjęcia działań rewitalizacyjnych i zasad ich prowadzenia. Wykorzystane zostały materiały tekstowe, prezentacje multimedialne oraz infografiki. Celem przeprowadzenia warsztatów dla interesariuszy było omówienie i ocena propozycji wyznaczenia obszaru rewitalizacji gminy, a także wyrażenie opinii, zgłaszanie propozycji i uwag, a także zgłaszanie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W trakcie warsztatów przeprowadzono także wywiady pogłębione. Spotkania odbyły się w następujących terminach:

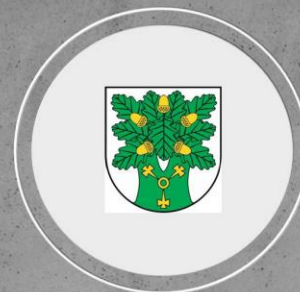
- 12 kwietnia 2017 r. w budynku Urzędu Gminy Ojrzeń, ul. Ciechanowska 27, w sali konferencyjnej w godzinach 9:00-10:30, dedykowane w szczególności przedstawicielom organizacji pozarządowych oraz pracownikom Urzędu Gminy oraz jego jednostek organizacyjnych. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Ochotniczych Straży Pożarnych, Gminnej Biblioteki Publicznej, dyrektorzy szkół i sołtysi.
- 12 kwietnia 2017 r. w budynku Urzędu Gminy Ojrzeń, ul. Ciechanowska 27, w sali konferencyjnej w godzinach 12:30-14:00, dedykowane w szczególności mieszkańcom i podmiotom gospodarczym.

Kluczowym elementem programu rewitalizacji jest lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. Wszyscy zainteresowani zapisami *Programu* zostali zaproszeni do składania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych do ujęcia w „Programie rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń”. Wskazano, iż zgłaszane pomysły powinny się przyczyniać do ożywienia społeczno-gospodarczego i poprawy warunków i jakości życia w naszym mieście, a projekty mogą dotyczyć kwestii społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych oraz odpowiadać na potrzeby lokalnej społeczności. Propozycje projektów rewitalizacyjnych do ujęcia w *Programie*, zgłaszane na opracowanym formularzu (załącznik nr 4), można było zgłaszać:

- drogą elektroniczną na adres: tomasztokarski@ojrzen.pl lub srodowisko@wgs84.pl
- drogą pocztową lub osobiście do Urzędu Gminy Ojrzeń, ul. Ciechanowska 27.

Informację o możliwości zgłaszania projektów rewitalizacyjnych, uwag i wniosków rozpowszechniono również za pośrednictwem plakatów (rys. nr 5), które zostały rozwieszone na tablicach informacyjnych Urzędu Gminy w Ojrzeniu oraz miejscach zwyczajowo przyjętych w Gminie.

REWITALIZACJA

Program rewitalizacji Gminy Ojrzeń
Współfinansowany z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata
2014-2020 w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

TERMIN ZGŁASZANIA
PROJEKTÓW **12 IV 2017**

CHCESZ ŻYĆ W LEPSZEJ GMINIE?

ROZMAWIAJMY O REWITALIZACJI

12 kwietnia 2017 r. w budynku Urzędu Gminy, ul. Ciechanowska 27,
Sala Konferencyjna, godzina 12:30-14:00

WYPEŁNIJ ANKIETĘ

dostępną na stronie <http://ojrzen.pl>

ZGŁOŚ PROJEKT

karta projektu dostępna na stronie <http://ojrzen.pl>

Urząd Gminy Ojrzeń
ul. Ciechanowskiej 27
06-456 Ojrzeń
Tel. 23 671 83 20
e-mail: sekretariat@ojrzen.pl

Informacje dodatkowe
<http://ojrzen.pl>

Rys. nr 3 Plakat dotyczący programu rewitalizacji Gminy Ojrzeń

W ramach partycypacji społecznej w sprawie wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Ojrzeń, w dniu 12 kwietnia 2017 r. zorganizowany został spacer badawczy po obszarze zdegradowanym przewidzianym do rewitalizacji w gminie. W trakcie spaceru można było zapoznać się z obszarem wybranym do rewitalizacji oraz wyrazić opinie, co do miejsc wymagających podjęcia działań interwencyjnych. Zbierane były także wnioski i uwagi, a także propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wszystkie zebrane opinie i postulaty zostały uwzględnione przy opracowaniu „Programu rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń” oraz przeanalizowane w ramach partycypacji społecznej. Propozycje, które wpisywały się w charakter planowanych do osiągnięcia efektów, zostały włączone do niniejszego Programu.

W trakcie opracowywania *Programu* wykorzystano następujące formy prowadzenia konsultacji społecznych:

- zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej,
- spotkania i warsztaty,
- spacer badawczy na terenie Gminy,
- ankiety,
- wywiady,
- wykorzystanie grup przedstawicielskich,
- zbieranie uwag ustnych.

Wszelkie informacje odnośnie *Programu* zostały udostępnione na stronie internetowej gminy <http://ojrzen.pl> w zakładce Aktualności. W połączeniu z akcją informacyjną zrealizowaną w trakcie opracowywania niniejszego dokumentu można przyjąć, iż kolejne działania podejmowane przez władze Gminy Ojrzeń spotykać się będą ze zrozumieniem interesariuszy. Na tym etapie udało się zbudować podstawę dla społecznego poparcia w procesie podejmowania strategicznych decyzji dotyczących wdrażania *Programu*.

Wdrażanie i okresowa ocena *Programu*

Istotnym elementem powodzenia realizacji procesu wyprowadzania obszarów ze stanów kryzysowych jest włączenie mieszkańców Gminy na każdym etapie wdrażania i oceny okresowej postępów prac rewitalizacyjnych. Niezbędne jest zatem rozpoznanie realnych potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążenie do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami.

Interesariusze rewitalizacji zostaną zaangażowani w proces zarządzania *Programem*, a także w proces monitorowania realizacji jego zapisów, zgodnie z zasadami zarządzania i oceny opisanymi w rozdziale 12. Szeroko rozumiana partycypacja społeczna stanowi kluczowy element w ramach aktualizacji działań i projektowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Proponowany katalog działań obejmuje m.in. :

- powołanie Zespołu ds. rewitalizacji,

- cykliczne spotkania Zespołu ds. rewitalizacji otwarte dla potencjalnych zainteresowanych postępowaniem prac,
- konsultacje społeczne dotyczące wyboru projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- opracowanie zakładki informacyjnej na stronie internetowej Gminy,
- podnoszenie tematyki rewitalizacji w trakcie spotkań z mieszkańcami, także w ramach zebrań sołeckich,
- udostępnianie wniosków z posiedzeń Zespołu ds. rewitalizacji na stronie internetowej gminy, a co za tym idzie umożliwienie zapoznania się z postępowaniem prac wszystkim zainteresowanym,
- udział w realizacji projektów zgłoszonych przez podmioty sektora prywatnego,
- działalność organizacji pozarządowych i ich wsparcie dla podejmowanego procesu rewitalizacji w Gminie, w tym w szczególności w ramach Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- podejmowanie zadań rewitalizacyjnych w trakcie imprez kulturalnych i sportowych organizowanych w Gminie,
- organizację konkursów, wystaw, spotkań edukacyjnych,
- umieszczanie informacji o ogłaszanych przez odpowiednie jednostki naborach wniosków na realizację projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych na stronie internetowej Gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej,
- umieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń w miejscach publicznie dostępnych.

Zaproponowane formy partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji obejmują zarówno działania informacyjne czy konsultacji planowanych i podejmowanych działań władz lokalnych, a także dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska, w szczególności w odniesieniu do zgłaszanych i realizowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

12. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Zarządzanie procesem rewitalizacji ma na celu wdrażanie działań, aby możliwe było wyprowadzenie obszaru ze stanu degradacji, a tym samym poprawa jakości życia mieszkańców, przy zaangażowaniu interesariuszy i środków finansowych, pochodzących z różnych źródeł. Niniejszy *Program* będzie realizowany w strukturach organizacyjnych Urzędu Gminy Ojrzeń. Odpowiedzialnym za realizację „Programu rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń” w zakresie obszaru administracyjnego gminy jest Wójt Gminy.

We wdrażanie „Programu rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń” zaangażowane zostaną następujące podmioty:

- Urząd Gminy Ojrzeń,
- Jednostki organizacyjne Gminy Ojrzeń, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Biblioteka Publiczna
- mieszkańcy Gminy i sołtysi,
- przedsiębiorcy, prowadzący działalność gospodarczą na terenie Gminy,
- Ochotnicze Straże Pożarne i inne organizacje pozarządowe i społeczne, działające na terenie Gminy,
- inne podmioty zainteresowane procesem rewitalizacji.

Zaangażowanie różnych podmiotów we wdrażanie *Programu* prowadzi do wzajemnego uzupełniania się działań różnych instytucji zarówno na etapie opracowywania programu, jak i jego wdrażania i monitorowania postępów prac.

W ramach zarządzania działaniami, zaprojektowanymi w *Programie*, zostanie powołany przez Wójta Gminy zespół programowo-doradczy, tj. **Zespół ds. Rewitalizacji** ze wskazanym zakresem odpowiedzialności, co do przygotowania i przeprowadzenia naboru propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, opiniowanie zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, weryfikacji kierunków działań, konsultacji zapisów dokumentów strategicznych, zamówień publicznych i finansowania realizacji *Programu*, a także jego promocji. Funkcjonowanie Zespołu jest oparte na partycypacyjnym modelu współpracy pomiędzy przedstawicielami samorządu gminnego oraz interesariuszami procesu rewitalizacji. Decyzje w ramach prac Zespołu będą podejmowane większością głosów. Uprawnieni do głosowania są wszyscy członkowie zespołu rewitalizacji.

W skład Zespołu ds. Rewitalizacji wejdą delegowani przedstawiciele Urzędu Gminy, zajmujący się problematyką gospodarki komunalnej, edukacji, kultury, planowania przestrzennego, ochrony środowiska, zamówień publicznych oraz finansów, a także przedstawiciele jednostek organizacyjnych, które mają wpływ na realizację zadań własnych Gminy, tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Gminna Biblioteka Publiczna oraz przedstawiciele zainteresowanych organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców. Zadaniem sołtysów w realizacji *Programu* będzie współpraca z Zespołem oraz lokalną społecznością. Do obowiązków sołtysa należy m.in. wpływanie na wykorzystanie

aktywności mieszkańców służącej poprawie gospodarki i warunków życia w sołectwie, reprezentowanie mieszkańców sołectwa wobec Rady Gminy i Wójta Gminy, uczestniczenie w naradach Sołtysów, zwoływanych okresowo przez Wójta Gminy oraz pełnienie roli męża zaufania w miejscowym środowisku.⁴⁷

Wyniki prac Zespołu ds. Rewitalizacji będą przedmiotem analizy w ramach cyklicznych spotkań, odbywających się raz na kwartał w siedzibie Urzędu Gminy. W ramach zespołu wybrany zostanie koordynator. Główne zadania **Koordynatora Zespołu ds. Rewitalizacji** z ramienia Urzędu Gminy będą obejmowały:

- organizowanie spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji,
- przygotowanie sprawozdań i raportów kontrolnych dla Wójta Gminy,
- współpraca z wszystkimi interesariuszami *Programu*,
- proponowanie aktualizacji zapisów dokumentu,
- koordynacja zarządzanie zgłaszaniem projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- działania informacyjne,
- działania edukacyjne.

Wyznaczenie Koordynatora Zespołu ds. Rewitalizacji w ramach struktur Urzędu Gminy wynika z faktu, iż samorząd gminny koordynuje proces rewitalizacji jako zadanie własne gminy i będzie zaangażowany w realizację projektów rewitalizacyjnych. Istotną kwestią w realizacji wyznaczonych kierunków działań jest ich implementacja do uchwalanego prawa miejscowego oraz uwzględnienie w dokumentach strategicznych.

Działania podejmowane w związku z realizacją zapisów niniejszego *Programu* powinny być upublicznione z wykorzystaniem Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Ojrzeń (<http://www.ugojrzen.bip.org.pl/>).

Komunikacja będzie się odbywała z wykorzystaniem dotychczas funkcjonujących kanałów informacyjnych, tj. w formie wymiany stanowisk, w tym w formie elektronicznej na uprzednio uzgodnione między interesariuszami adresy poczty elektronicznej, poprzez zamieszczenie odpowiednich informacji na tablicach informacyjnych w Urzędzie Gminy, na stronie internetowej gminy (Program rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń, skład Zespołu ds. Rewitalizacji, formularz do zgłaszanie wniosków i uwag, informacje na temat wdrażania procesu rewitalizacji oraz zaproszenia na wydarzenia dotyczące rewitalizacji), elektroniczną skrzynkę pocztową zespołu, a także w trakcie spotkań i wydarzeń, organizowanych przez Urząd Gminy oraz organizacje pozarządowe.

⁴⁷ Uchwała nr III/17/2002 Rady Gminy Ojrzeń z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie Statutu Gminy Ojrzeń

13. System monitoringu skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu *Programu*

„Program rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń” będzie podlegał ocenie aktualności i stopnia realizacji. W pierwszej kolejności sprawdzeniu będzie podlegało, czy zapisy *Programu* są aktualne, tj. czy odpowiadają stanowi faktycznemu w zakresie ustaleń, mających znaczenie dla realizacji *Programu*. Następnie zbadane zostanie, w jakim stopniu działania zaplanowane w *Programie* zostały zrealizowane zgodnie z przyjętym harmonogramem.⁴⁸

Kontrolne wyniki oceny realizacji *Programu* powinny być opracowywane co rok przez Zespół ds. Rewitalizacji jako **raport z podjętych działań**, który przedkładany będzie Wójtowi Gminy Ojrzeń. Raport z podjętych działań będzie zawierał podsumowanie roczne oraz propozycje ewentualnych zmian do wprowadzenia. Uzyskane wyniki umożliwią ocenę skuteczności zaplanowanych działań rewitalizacyjnych w celu porównania aktualnych wartości wskaźników z wartościami bazowymi, opracowanymi przy diagnozowaniu stanu. Ocena realizacji *Programu* będzie zawierała odniesienie do danych porównawczych z obszaru gminy, pozwalających na ocenę procesu wychodzenia obszaru ze stanu kryzysowego. Proponowane wskaźniki monitorowania realizacji celów założonych w *Programie* zostały zestawione w tabeli nr 16.

Tabela nr 16 Wskaźniki monitorowania realizacji Programu

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych
1	Udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców	5,82%	5,14%	Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie
2	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie mieszkańców	6%	5%	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3	Udział osób bez kwalifikacji zawodowych w ogólnej liczbie bezrobotnych	34%	30%	Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie
4	Ilość wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest na 1 budynek [Mg]	1,11 Mg	0,59 Mg	Urząd Gminy
5	Liczba przyłączy kanalizacyjnych [szt.]	0	200	Urząd Gminy
6	Liczba zagospodarowanych przestrzeni publicznych [szt.]	0	9	Urząd Gminy

⁴⁸ Ustawa o rewitalizacji. Praktyczny komentarz. Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa Departament Polityki Przestrzennej Warszawa, 2016. Dostępny: https://mib.gov.pl/files/0/1796888/Ustawaorewitalizacji_praktycznykomentarz.pdf

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych
7	Liczba organizacji pozarządowych, organizujących zajęcia sportowe, edukacyjne i integracyjne dla mieszkańców [szt.]	1	3	Urząd Gminy
8	Liczba udostępnionych obiektów sportowych i kulturalnych	2	3	Urząd Gminy

Monitorowanie osiągniętych wskaźników będzie się odbywało na podstawie danych, udostępnionych przez:

- wydziały Urzędu Gminy,
- jednostki organizacyjne Gminy Ojrzeń, w tym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie,
- Komendę Powiatową Policji w Ciechanowie,
- Innych interesariuszy, którzy byli zaangażowani w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Procedura sporządzania oceny i została określona tak, aby zapewnić partycypacyjny charakter tego procesu. Po akceptacji raportu z podjętych działań i jego akceptacji przez Wójta Gminy, zostanie on upubliczniony poprzez jego publikację na stronie internetowej Gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Zasadniczym celem polityki promocji, jest rozwój zaangażowania społeczności lokalnej w proces rewitalizacji, jej udziału w decyzjach oraz odpowiedzialności za powodzenie realizacji *Programu*. W założeniach polityka promocji *Programu* powinna przybliżyć mieszkańcom korzyści, jakie mogą być osiągnięte dzięki procesowi rewitalizacji, udostępniać wszystkim zainteresowanym stronom rewitalizacji i partnerom informacje o celach i problemach rewitalizacji, pobudzać partnerów programu do wyrażania własnych opinii, zachęcać do przedstawiania własnych projektów.

Nowe przedsięwzięcia zgłaszane przez interesariuszy będą uwzględniane w *Programie*. Włączenie nowych inicjatyw do *Programu* jest uwarunkowane możliwościami finansowania, uwarunkowaniami formalnymi i faktycznymi, a także stopniem realizacji założenia celów rewitalizacji.

Aktualizacja zapisów niniejszego dokumentu w przypadku zmiany warunków wewnętrznych bądź zewnętrznych, mających wpływ na realizację zaplanowanych działań i wyników podejmowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wymaga zgłoszenia w formie raportu zmian do Wójta Gminy Ojrzeń przez Koordynatora Zespołu ds. Rewitalizacji. Opracowany projekt aktualizacji będzie poddany procesowi partycypacji społecznej wraz z uwzględnieniem wymogów przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na

środowisko. Wszelkie zmiany w dokumencie, zgłoszone Wójtowi Gminy, zostaną wprowadzone stosowną uchwałą Rady Gminy, po wypełnieniu odpowiednich procedur i uzyskaniu opinii właściwych Organów.

14. Ocena oddziaływana na środowisko

Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko programów rewitalizacji wynika z art. 46 oraz 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą ocenową.

W ramach prowadzenia prac nad przygotowaniem projektu *Programu* Wójt Gminy Ojrzeń pismem o znaku OŚO.041.1.2017 z 10.04.2017 r. wystąpił do właściwych organów z wnioskiem o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W odpowiedzi:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie pismem z dnia 13 maja 2017 r. znak WOOŚ-III.410.211.2017.ARM odstąpił od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie pismem z dnia 28 kwietnia 2017 r. znak ZS.9022.621.2017 MK odstąpił od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

15. Wykorzystane źródła danych

Akty prawne

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz.U. z 2016 r., poz. 446.
2. Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Dz.U. 2015, poz. 1777, z późn. zm.
3. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz.U. 2012 r., poz. 647 z późn. zm.
4. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz.U. 2004 r., Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.
5. Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów, Dz.U. 2008, nr 223, poz. 1549 z późn. zm.
6. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, Dz.U 2011, nr 209, poz. 1245.
8. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów, Dz. U. z 2014 r., poz. 1923.

Pozostałe źródła

1. Dane Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, dostępne: <http://www.mwzkz.pl/rejestr-i-ewidencja-zabytkow>.
2. Dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie, http://bip.oke.waw.pl/bip/bip_534GIMNAZJUM_Wstepne%20informacje%20o%20wynikach_OKE.pdf.pdf.
3. Dane Państwowej Komisji Wyborczej dostępne: <http://parlament2015.pkw.gov.pl>.
4. Demograficzne i społeczne uwarunkowania rewitalizacji miast w Polsce, praca pod red. Andrzeja Zborowskiego, Instytut Rozwoju Miast, tom 5, Kraków, 2009.
5. Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, <http://geoserwis.gdos.gov.pl>.
6. Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ład przestrzennego, dostępna: https://funduszedlamazowska.eu/g2/oryginal/2015_12/b985dd226839bc6ef704699740c34dbf.pdf.
7. Parysek J. J., Wojtasiewicz L., 1979. Metody analizy regionalnej i metody planowania regionalnego, Studia KPZK PAN, t. 69, Państwowe Wydawn. Nauk.
8. Pluta W., 1986. Wielowymiarowa analiza porównawcza w modelowaniu ekonometrycznym, PWN, Warszawa.
9. Program współpracy gminy Ojrzeń z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2017, przyjęty Uchwałą Nr

- XXIII/136/2016 Rady Gminy Ojrzeń z dnia 29 grudnia 2016 r
10. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ojrzeń, przyjęte uchwałą nr XXIX/14/2001 Rady Gminy Ojrzeń z dnia 15 listopada 2001 r
  11. Szymła Z., 2000. Determinanty rozwoju regionalnego. Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, Wrocław.
  12. Ubóstwo w Polsce w latach 2013 i 2014, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2015 [dostępne: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/ubostwo-pomoc-spoeczna/ubostwo-w-polsce-w-latach-2013-i-2014,1,6.html>]
  13. Uchwała nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku.
  - 14.
  15. Uchwała Nr XIII/66/2015 Rady Gminy Ojrzeń z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ojrzeń na lata 2016-2020”,
  16. Uchwała nr III/17/2002 Rady Gminy Ojrzeń z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie Statutu Gminy Ojrzeń,
  17. Uchwała nr XIII/59/2007 Rady Gminy Ojrzeń z dnia 2 października 2008 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Ojrzeń na lata 2007-2015
  18. Uchwała nr XXIX/14/2001 Rady Gminy Ojrzeń z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie przyjęcia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ojrzeń,
  19. Ustawa o rewitalizacji. Praktyczny komentarz. Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa Departament Polityki Przestrzennej Warszawa, 2016. Dostępny: <https://mib.gov.pl/files/0/1796888/Ustawaorewitalizacijpraktycznykomentarz.pdf>
  20. Wpływ potencjału demograficznego i gospodarczego miast wojewódzkich na kondycję województw, 2013, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych, Warszawa.
  21. Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, dostępne: https://www.mr.gov.pl/media/23916/Wytyczne_dot_rewitalizacji_po_aktualizacji-zatwierdzone02082016clear.pdf
  22. Zasady metodyczne statystyki rynku pracy i wynagrodzeń, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2008 [dostępne: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/zasady-metodyczne-rocznik-pracy/zasady-metodyczne-statystyki-rynku-pracy-i-wynagrodzen,1,1.html>]

16. Załączniki**Załącznik nr 1** Wyliczenie wartości wskaźników charakteryzujących sferę społeczną

Tabela nr 17 Wartości wybranych wskaźników charakteryzujących sferę społeczną

Lp.	Symbol	WS1	WS2	WS3	WS5	WS6	WS7	WS8	WS9	WS10
1	I	3,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	59,50	34,38	28,93
2	II	5,05	40,00	1,01	0,00	0,00	0,00	176,09	26,16	0,97
3	III	8,45	66,67	0,70	0,00	0,00	0,00	88,04	17,75	0,77
4	IV	5,68	40,00	4,55	0,00	1,14	0,00	53,14	15,00	0,64
5	V	5,88	50,00	8,82	0,00	2,35	0,00	78,10	14,41	1,52
6	VI	4,44	25,00	7,78	0,00	0,00	0,00	133,98	60,67	1,06
7	VII	1,96	0,00	0,00	0,00	0,00	1,96	158,16	56,47	2,35
8	VIII	5,48	25,00	6,85	0,00	0,00	0,00	122,73	36,44	5,79
9	IX	13,11	56,25	4,92	0,00	0,00	0,00	82,38	20,49	0,66
10	X	4,92	33,33	6,56	0,00	0,55	0,00	193,39	6,45	2,23
11	XI	7,71	33,33	5,40	0,00	0,00	0,26	3,83	3,80	0,21
12	XII	5,15	30,00	4,12	0,00	0,00	0,52	133,88	71,75	1,61
13	XIII	7,14	0,00	16,67	0,00	0,00	0,00	200,83	180,00	28,93
14	XIV	4,81	0,00	7,69	0,00	0,00	0,00	111,01	16,44	2,43
15	XV	4,27	7,14	3,35	0,00	0,00	0,61	3,72	5,30	1,38
16	XVI	5,41	50,00	16,22	0,00	0,00	0,00	44,63	165,41	3,62
17	XVII	6,70	25,00	5,59	0,01	0,00	0,00	118,62	34,19	0,57
18	XVIII	3,29	60,00	11,84	0,01	0,00	0,00	187,82	52,50	1,23
19	XIX	6,48	23,91	3,52	0,00	0,85	0,56	4,83	2,55	0,18
20	XX	7,02	25,00	7,89	0,00	1,75	0,00	148,28	43,42	0,76
21	XXI	2,63	100,00	5,26	0,00	0,00	0,00	158,16	63,16	2,01
22	XXII	9,93	42,86	17,73	0,00	1,42	0,00	78,10	26,95	1,14
23	XXIII	0,79	0,00	1,59	0,01	0,00	0,00	45,94	15,56	0,88
24	XXIV	4,86	28,57	9,72	0,00	0,00	0,00	62,80	16,25	0,69
25	XXV	5,35	50,00	8,56	0,00	0,00	0,00	138,39	29,20	0,40
26	XXVI	0,00	0,00	11,11	0,00	1,85	0,00	161,46	54,44	0,74
27	XXVII	4,86	41,67	2,83	0,00	2,02	0,00	118,67	22,67	0,25

Lp.	Symbol	WS1	WS2	WS3	WS5	WS6	WS7	WS8	WS9	WS10
	$\bar{x}$	5,35	31,62	6,68	0,00	0,44	0,14	106,17	40,44	3,40
	σ	2,63	24,00	4,78	0,00	0,75	0,40	57,59	42,04	7,31

Tabela nr 18 Znormalizowane wartości wybranych wskaźników charakteryzujących sferę społeczną

Lp.	Symbol	WS1	WS2	WS3	WS5	WS6	WS7	WS8	WS9	WS10
1	I	0,85	1,32	1,40	0,42	0,59	-0,36	-0,81	-0,14	3,49
2	II	0,11	-0,35	1,18	0,42	0,59	-0,36	1,21	-0,34	-0,33
3	III	-1,18	-1,46	1,25	0,42	0,59	-0,36	-0,31	-0,54	-0,36
4	IV	-0,13	-0,35	0,45	0,42	-0,93	-0,36	-0,92	-0,61	-0,38
5	V	-0,20	-0,77	-0,45	0,42	-2,55	-0,36	-0,49	-0,62	-0,26
6	VI	0,35	0,28	-0,23	0,42	0,59	-0,36	0,48	0,48	-0,32
7	VII	1,29	1,32	1,40	0,42	0,59	4,55	0,90	0,38	-0,14
8	VIII	-0,05	0,28	-0,04	0,42	0,59	-0,36	0,29	-0,10	0,33
9	IX	-2,95	-1,03	0,37	0,42	0,59	-0,36	-0,41	-0,47	-0,38
10	X	0,17	-0,07	0,03	0,42	-0,14	-0,36	1,51	-0,81	-0,16
11	XI	-0,90	-0,07	0,27	-0,78	0,59	0,28	-1,78	-0,87	-0,44
12	XII	0,08	0,07	0,53	0,42	0,59	0,93	0,48	0,74	-0,25
13	XIII	-0,68	1,32	-2,09	0,42	0,59	-0,36	1,64	3,32	3,49
14	XIV	0,21	1,32	-0,21	0,42	0,59	-0,36	0,08	-0,57	-0,13
15	XV	0,41	1,02	0,69	0,42	0,59	1,17	-1,78	-0,84	-0,28
16	XVI	-0,02	-0,77	-1,99	0,42	0,59	-0,36	-1,07	2,97	0,03
17	XVII	-0,51	0,28	0,23	-2,19	0,59	-0,36	0,22	-0,15	-0,39
18	XVIII	0,78	-1,18	-1,08	-2,65	0,59	-0,36	1,42	0,29	-0,30
19	XIX	-0,43	0,32	0,66	-0,24	-0,54	1,05	-1,76	-0,90	-0,44
20	XX	-0,63	0,28	-0,25	0,42	-1,75	-0,36	0,73	0,07	-0,36
21	XXI	1,04	-2,85	0,30	0,42	0,59	-0,36	0,90	0,54	-0,19
22	XXII	-1,74	-0,47	-2,31	0,42	-1,30	-0,36	-0,49	-0,32	-0,31
23	XXIII	1,73	1,32	1,06	-3,28	0,59	-0,36	-1,05	-0,59	-0,34
24	XXIV	0,19	0,13	-0,64	0,42	0,59	-0,36	-0,75	-0,58	-0,37
25	XXV	0,00	-0,77	-0,39	0,42	0,59	-0,36	0,56	-0,27	-0,41

Lp.	Symbol	WS1	WS2	WS3	WS5	WS6	WS7	WS8	WS9	WS10
26	XXVI	2,04	1,32	-0,93	0,42	-1,88	-0,36	0,96	0,33	-0,36
27	XXVII	0,19	-0,42	0,80	0,42	-2,11	-0,36	0,22	-0,42	-0,43

Załącznik nr 2 Wyliczenie wartości wybranych wskaźników charakteryzujących sferę gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną dla jednostek urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym

Tabela nr 19 Wartości wybranych wskaźników charakteryzujących sferę gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną dla jednostek urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym

Lp.	Symbol	WG1	WG2	WG3	WŚ1	WŚ2	WF1	WF2	WF3	WF4	WF5
3	III	0,03	15,49	0,17	0,33	20,30	0,97	0,00	0,00	0,00	0,00
4	IV	0,03	19,32	0,20	0,27	58,47	1,06	0,00	0,00	0,00	0,00
5	V	0,02	12,94	0,20	0,26	41,25	1,02	0,00	0,59	0,00	0,00
9	IX	0,02	13,11	0,56	0,28	31,59	1,18	0,00	0,00	0,00	0,00
11	XI	0,04	12,60	0,37	0,27	57,46	1,11	0,00	1,80	0,00	2,00
16	XVI	0,01	18,92	0,25	0,17	46,03	0,87	0,00	0,00	0,00	0,00
17	XVII	0,05	16,76	0,42	0,45	34,69	0,90	0,00	0,00	0,00	0,00
18	XVIII	0,02	17,76	0,40	0,54	10,92	0,88	0,00	0,00	0,00	0,00
19	XIX	0,09	11,69	0,24	0,65	13,78	1,15	0,00	1,13	0,00	1,00
20	XX	0,02	16,67	0,75	0,28	32,04	0,74	0,00	0,88	0,00	0,00
22	XXII	0,01	10,64	0,36	0,25	49,08	0,59	0,00	0,00	0,00	0,00
23	XXIII	0,05	19,84	0,00	0,70	11,64	1,06	0,00	0,00	0,00	0,00
24	XXIV	0,03	13,89	0,43	0,31	38,11	0,89	0,00	0,00	0,00	0,00
25	XXV	0,04	12,30	0,70	0,28	33,86	0,89	0,00	0,00	0,00	0,00
27	XXVII	0,02	14,57	0,33	0,30	22,35	0,83	0,00	0,40	0,00	1,00
	$\bar{x}$	0,03	15,10	0,36	0,36	33,44	0,94	0,00	0,32	0,00	0,27
	σ	0,02	2,87	0,19	0,15	14,97	0,16	0,00	0,53	0,00	0,57

Tabela nr 20 Znormalizowane wartości wybranych wskaźników charakteryzujących sferę gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną dla jednostek urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym

Lp.	Symbol	WG1	WG2	WG3	WŚ1	WŚ2	WF1	WF2	WF3	WF4	WF5
3	III	-0,22	0,14	0,99	0,19	-0,88	0,19	0,00	-0,60	0,00	-0,46
4	IV	-0,21	1,47	0,82	0,58	1,67	0,76	0,00	-0,60	0,00	-0,46
5	V	-0,45	-0,75	0,82	0,62	0,52	0,52	0,00	0,50	0,00	-0,46
9	IX	-0,40	-0,69	-1,05	0,48	-0,12	1,53	0,00	-0,60	0,00	-0,46
11	XI	0,56	-0,87	-0,04	0,57	1,60	1,09	0,00	2,78	0,00	3,02
16	XVI	-0,96	1,33	0,56	1,24	0,84	-0,48	0,00	-0,60	0,00	-0,46

Lp.	Symbol	WG1	WG2	WG3	WŚ1	WŚ2	WF1	WF2	WF3	WF4	WF5
17	XVII	0,89	0,58	-0,30	-0,63	0,08	-0,27	0,00	-0,60	0,00	-0,46
18	XVIII	-0,65	0,93	-0,22	-1,22	-1,50	-0,42	0,00	-0,60	0,00	-0,46
19	XIX	2,97	-1,19	0,61	-1,94	-1,31	1,36	0,00	1,52	0,00	1,28
20	XX	-0,76	0,55	-2,02	0,52	-0,09	-1,31	0,00	1,05	0,00	-0,46
22	XXII	-1,28	-1,56	0,00	0,71	1,04	-2,27	0,00	-0,60	0,00	-0,46
23	XXIII	0,76	1,65	1,85	-2,30	-1,46	0,75	0,00	-0,60	0,00	-0,46
24	XXIV	0,11	-0,42	-0,36	0,28	0,31	-0,33	0,00	-0,60	0,00	-0,46
25	XXV	0,25	-0,98	-1,76	0,50	0,03	-0,35	0,00	-0,60	0,00	-0,46
27	XXVII	-0,62	-0,18	0,13	0,40	-0,74	-0,76	0,00	0,16	0,00	1,28

Załącznik nr 3 Ankieta

Ankieta

Szanowni Mieszkańcy,

Nasza Gmina przystąpiła do opracowania „Programu rewitalizacji Gminy Ojrzeń”. Tylko gminy, które będą posiadały programy rewitalizacji, będą mogły skorzystać ze środków unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020. Chcemy poznać Państwa opinie co do problemów, które powinny zostać podjęte w dokumencie. Zwracam się więc z uprzejmą prośbą o wypełnienie niniejszej ankiety. Państwa opinie są dla mnie ważne, dlatego z góry dziękuję za poświęcony czas na wypełnienie niniejszej ankiety.

Z poważaniem,

Wójt Gminy Ojrzeń
Zdzisław Mierzejewski

1. Proszę wskazać obszar naszej Gminy (miejscowość), który Pani/Pana zdaniem wymaga rewitalizacji ze względu na występowanie wielu problemów społecznych (tj. bezrobocie, ubóstwo, przemoc, niska jakość edukacji, słaba aktywność społeczna, itp.), gospodarczych, infrastrukturalnej (wodociągi, kanalizacja, drogi, itp.) i jakości środowiska (zanieczyszczenie środowiska i emisje z opalania domostw węglem):

.....
 .....
 .....

2. Wskazany powyżej obszar jest dla Pani/Pana:

- miejscem zamieszkania
 miejscem prowadzenia działalności gospodarczej
 miejscem pracy
 miejscem uznawanym jako lokalne centrum
 miejsce spędzania wolnego czasu
 inne, proszę uzupełnić .....

3. Które z wymienionych poniżej problemów najlepiej Pani/Pana zdaniem opisują sytuację naszej Gminy (można wybrać maksymalnie 5 cech):

- bezrobocie
 bieda i ubóstwo
 odpływ młodych ludzi poza Gminę
 przestępczość
 starzejące się społeczeństwo
 niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców
 zanieczyszczenie środowiska naturalnego
 niewystarczający dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej

- niewystarczający dostęp do infrastruktury drogowej lub jej zły stan techniczny
- niewystarczający dostęp do infrastruktury w zakresie edukacji i ochrony zdrowia
- zły stan techniczny budynków mieszkalnych
- słaby dostęp do obiektów usługowych i handlowych na terenie Gminy
- niewystarczająca infrastruktura bezpieczeństwa na drogach (chodniki, ścieżki rowerowe)
- niska estetyka przestrzeni publicznych
- niewystarczający dostęp do urządzonych terenów zieleni miejskiej
- bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej
- słabo rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna
- niewystarczające oświetlenie publiczne na terenie Gminy
- niewystarczające zagospodarowanie terenów publicznych (fawki, mała architektura i in.)
- brak dostępu do nowoczesnych technologii (komputer, internet)
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców
- inne, proszę uzupełnić .....

4. Proszę wskazać najbardziej potrzebne Pani/Pana zdaniem projekty, które powinny zostać podjęte w ramach rewitalizacji (można wybrać maksymalnie 5 projektów):

- szkoleniowo-doradcze
- promowanie form samozatrudnienia
- zajęcia dodatkowe dla uczniów w szkołach
- włączenie osób starszych w realizowane projekty
- organizacja większej liczby imprez o charakterze kulturalnym i sportowym
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
- rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej
- poprawa stanu technicznego dróg, w tym wykonanie nawierzchni asfaltowych
- poprawa stanu technicznego budynków komunalnych i socjalnych
- budowa ścieżek rowerowych i chodników, wzdłuż ulicy .....
- nowe place zabaw, obiekty sportowe
- inne, proszę uzupełnić .....

5. Co w Pani / Pana opinii jest atutem Gminy?

.....
 .....

6. Czego Pani /Pana zdaniem brakuje w Gminie? Co można zmienić?

.....
 .....

7. Metryczka

- Płeć** kobieta mężczyzna
- Wykształcenie** wyższe średnie i policealne zawodowe podstawowe brak
- Wiek** poniżej 18 lat 19-30 lat 31-59 lat powyżej 60 lat
- Status zawodowy** uczeń/student pracujący prowadzący działalność gospodarczą
- bezrobotny emeryt/rencista

Załącznik nr 4 Karta zgłoszenia propozycji projektu rewitalizacyjnego

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Propozycja projektu rewitalizacyjnego do ujęcia w Programie rewitalizacji Gminy Ojrzeń

Nazwa projektu	
Wnioskodawca	Imię i nazwisko lub nazwa podmiotu:
	Adres:
	Tel.: e-mail:
Miejsce realizacji projektu	Adres: Numer działki ewidencyjnej i obrębu:
Zakres projektu	Krótki opis planowanych działań
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie: Zakończenie:
Szacowana wartość	..... zł
Proponowane źródła finansowania	Środki własne (w zł): Dotacja z UE (w zł): Inne, np. kredyt bankowy (w zł): Inne ..... (w zł)
Prognozowane rezultaty	Cel, który zostanie osiągnięty w wyniku realizacji projektu: Beneficjenci projektu:

Propozycja projektu rewitalizacyjnego
do ujęcia w Programie rewitalizacji Gminy Ojrzeń

Wskaźniki rezultatu	Krótki opis materialnych i niematerialnych efektów realizacji projektu wraz z propozycją ich zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
---------------------	--

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych dla potrzeb związanych z opracowaniem Programu rewitalizacji Gminy Ojrzeń zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.)

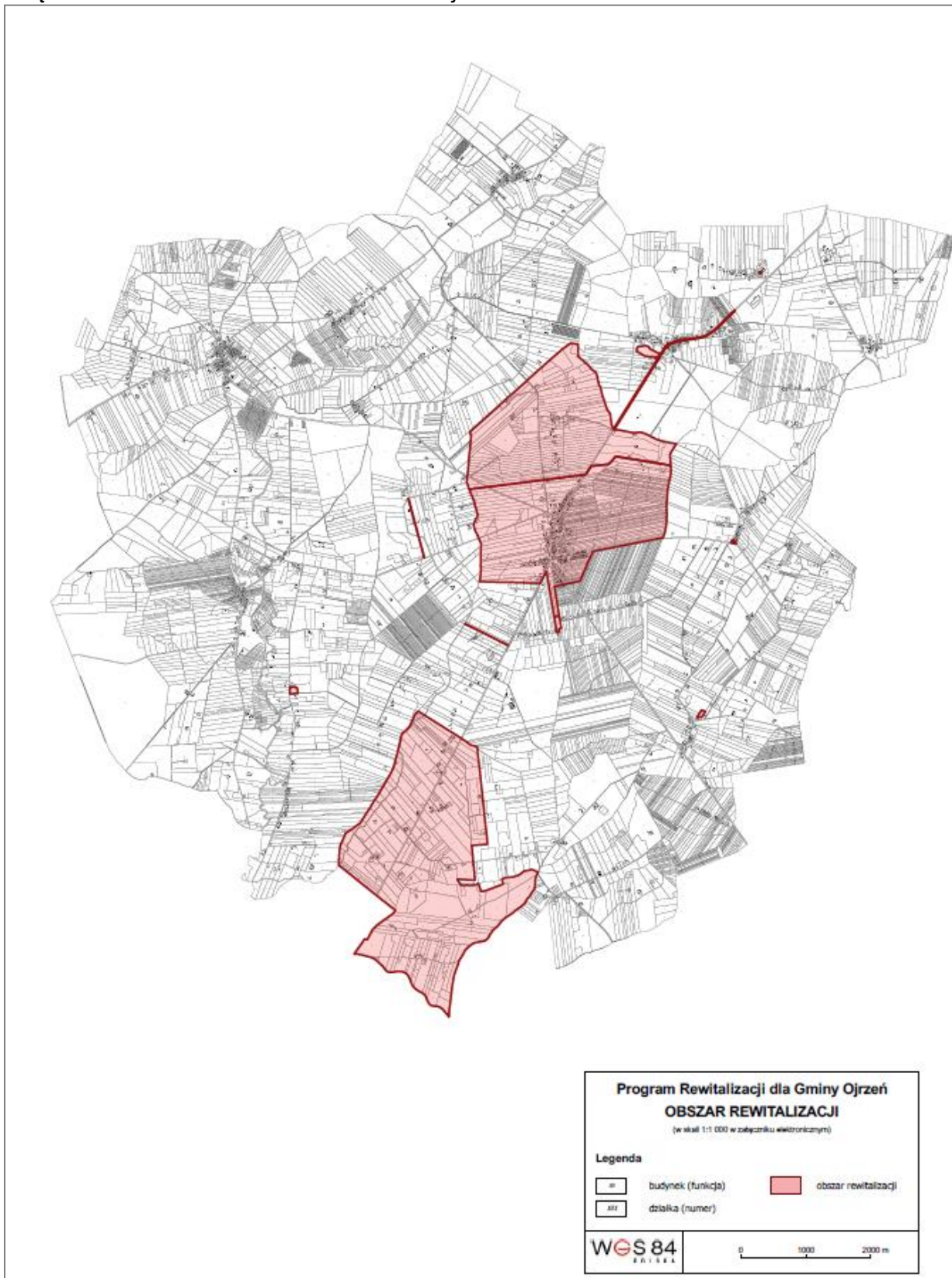
.....
Podpis

Niniejszą propozycję projektu rewitalizacyjnego do ujęcia w Programie rewitalizacji Gminy Ojrzeń można dostarczyć **do dnia 7 kwietnia 2017 r.:**

- a) drogą elektroniczną na adres: tomasztokarski@ojrzen.pl lub ugojrzen@bip.org.pl.
- b) drogą pocztową lub osobiście do Urzędu Gminy Ojrzeń, ul. Ciechanowska 27, 06-456 Ojrzeń

Propozycja projektu rewitalizacyjnego
do ujęcia w Programie rewitalizacji Gminy Ojrzeń

Załącznik nr 5 Granice obszarów rewitalizacji

Załącznik nr 6 Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie dotyczące odstąpienia od wymogu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Warszawa, dnia 13 maja 2017 r.

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W WARSZAWIE**

WOOS-III.410.211.2017.ARM

Wójt Gminy Ojrzeń
ul. Ciecchanowska 27
06-456 Ojrzeń

W odpowiedzi na pismo z dnia 10.04.2017 r., znak: OŚO.041.1.2017, w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń, po zapoznaniu się z przedłożoną dokumentacją, stwierdzam co następuje.

Przedmiotowy projekt nie jest dokumentem, dla którego, zgodnie z art. 46 i art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353, ze zm.), wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, gdyż z analizy uwarunkowań, o których mowa w art. 49 ww. ustawy wynika, iż:

- realizacja ustaleń przedmiotowego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko,
- realizacja ustaleń przedmiotowego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na obszar Natura 2000,
- przedmiotowy dokument nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Przedmiotowy dokument zawiera m.in. charakterystykę gminy, diagnozę obejmującą analizę negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy Ojrzeń, a także sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Działania rewitalizacyjne będą prowadzone w oparciu o wyznaczone cele rewitalizacji wynikające z przeprowadzonej diagnozy, ukierunkowane przede wszystkim na eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk.

Głównym celem programu rewitalizacji jest społeczne i gospodarcze ożywienie zdegradowanych obszarów gminy oraz poprawa jakości życia i kapitału społecznego gminy, rozwój gospodarczy, a także poprawa infrastruktury i zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz wykorzystanie potencjału środowiska naturalnego.

W ramach analizowanego programu planuje się realizację zadań i projektów, takich jak:

- Poprawa zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie;
- Zagospodarowanie centrum miejscowości Bronisławie (boisko);
- Zagospodarowanie centrum miejscowości Dąbrowa (plac zabaw);
- Zagospodarowanie centrum miejscowości w Nowej Wsi (boisko);
- Zagospodarowanie centrum miejscowości Ojrzeń (siłownia plenerowa, boisko);
- Budowa hali sportowej w Ojrzeniu;
- Budowa dziennego domu seniora "Wigor" w Ojrzeniu;
- Budowa i modernizacja dróg gminnych (Bronisławie, Kicin, Ojrzeń, Wojtkowa Wieś);

1

- Budowa ciągów pieszo-rowerowych w Kraszewie;
- Adaptacja terenów parku w Ojrzeniu;
- Zagospodarowanie centrum miejscowości Przyrowa (modernizacja świetlicy);
- Zagospodarowanie centrum miejscowości Skarżynek (plac zabaw);
- Zagospodarowanie centrum miejscowości Wola Wodzyńska (boisko, świetlica);
- Zagospodarowanie centrum miejscowości Żochy (świetlica);
- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej;
- Przedsięwzięcia uzupełniające.

Wśród ww. inwestycji mogą znajdować się przedsięwzięcia mogące potencjalnie oddziaływać na środowisko. Powyższa lista podstawowych projektów rewitalizacyjnych nie stanowi zamkniętego katalogu działań, ale będzie podlegała corocznemu monitoringowi i aktualizacji. Powyższe inwestycje zostały opisane w sposób ogólny, bez wskazania szczegółowych parametrów technicznych. Z przedłożonej dokumentacji wynika, iż informacje dotyczące poszczególnych projektów, zawarte w analizowanym dokumencie, mają charakter orientacyjny i są odzwierciedleniem najlepszej wiedzy w momencie tworzenia ww. listy inwestycji. W związku z powyższym w przedmiotowym dokumencie wskazano na możliwość modyfikacji zakresu projektów, harmonogramu ich realizacji oraz źródeł finansowania.

Zadania ujęte w Programie Rewitalizacji Gminy Ojrzeń przyczynią się do poprawy warunków życia mieszkańców, eliminowania zjawisk związanych z degradacją w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej, a także do poprawy stanu estetycznego otoczenia oraz wykorzystania walorów przyrodniczych i turystycznych.

Na terenie gminy Ojrzeń, występują niżej wymienione formy ochrony przyrody, chronione na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134, ze zm.):

- Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu, dla którego obowiązują zapisy Rozporządzenia Nr 24 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005 r. w sprawie Nadwkrzańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 91 poz. 2456, ze zm.);
- użytek ekologiczny o powierzchni 4,02 ha, położony na terenie wsi Luberadź;
- 18 pomników przyrody położonych na terenie całej gminy (*według wyciągu z rejestru pomników przyrody prowadzony przez RDOŚ w Warszawie*).

Z załączonych dokumentów wynika, iż planowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia nie kolidują z ww. formami ochrony przyrody, na których obowiązują zasady gospodarowania wynikające z przepisów odrębnych.

Działania zaplanowane w Programie Rewitalizacji Gminy Ojrzeń mają charakter lokalny i będą realizowane na terenie obszaru mieszczącego się w granicach administracyjnych gminy Ojrzeń. Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje cztery podobszary: Bronisławie, Ojrzeń i Wola Wodzyńska, a także części obszarów: Dąbrowa, Kicin, Kraszewo, Nowa Wieś, Obrąb, Przyrowa, Skarżynek Wojtkowa Wieś i Żochy.

Przedsięwzięcia inwestycyjne planowane w ramach programu rewitalizacji będą koncentrowały się przede wszystkim na modernizacji infrastruktury niezbędnej do rozwoju gminy, a także poprawy jego estetyki.

Część zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach programu rewitalizacji może wymagać przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych. W ramach omawianej procedury, przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym.

Należy jednak pamiętać, że wszelkie planowane inwestycje powinny uwzględniać oddziaływanie na obszary cenne przyrodniczo i bioróżnorodność, tak aby nie został zachwiany ich stan oraz nie zostało zniszczone bogactwo przyrodnicze.

Prace dotyczące termomodernizacji mogą spowodować zniszczenie siedlisk zwierząt, w tym podlegających ochronie gatunkowej. Wobec tego budynki przewidziane do modernizacji (m.in. poprzez docieplenie ścian zewnętrznych i stropodachów) powinny być poddawane inwentaryzacji ornitologicznej i chiropterologicznej, gdyż nie tylko strychy, stropodachy czy otwory wentylacyjne, ale także niewielkie, kilkucentymetrowej średnicy otwory czy szczeliny w budynkach mogą świadczyć o obecności kryjówek wykorzystywanych przez ptaki i nietoperze jako miejsca lęgowe czy schronienia.

W związku z powyższym realizacja postanowień zawartych w analizowanym dokumencie, nie spowoduje negatywnego oddziaływania na ochronę przyrody ww. obszarów chronionych oraz nie naruszy ograniczeń wynikających z art. 24, art. 45 i art. 51 ust. 1 ww. ustawy o ochronie przyrody.

Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Warszawie
L. Juchner
p.o. Naczelnik Wydziału
Oceny Oddziaływania na Środowisko

Otrzymują:

- 1) Adresat
- 2) aa.

Załącznik nr 7 Pismo Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie dotyczące odstąpienia od wymogu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY W WARSZAWIE
WOJEWODZKA STACJA SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNA W WARSZAWIE

ul. Żelazna 79, 00-875 Warszawa, NIP: 527-020-98-30, REGON 000291799
 Centrala: (022) 620 90 01/06; 654 79 21/24; Dyrektor: tel. (022) 620 37 19
 www.wsse.waw.pl; e-mail: sekretariat@wsse.waw.pl

Warszawa, dn. 28 kwietnia 2017 r.

ZS.9022.621.2017
MK

Wójt Gminy Ojrzeń
 ul. Ciecchanowska 27
 06-456 Ojrzeń

Odpowiadając na wniosek znak: OŚO.041.1.2017, z dnia 10 kwietnia 2017 r. (uzupełniony drogą elektroniczną w dniu 18 kwietnia 2017 r.), Wójta Gminy Ojrzeń, dot. uzgodnienia możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn.: „Program Rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń”, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie wyjaśnia, co następuje.

Zgodnie z art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353, z późn. zm.) przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- 1) koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego;
- 2) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- 3) polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt. 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów innych niż wymienione w art. 46 ww. ustawy, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57, organ opracowujący projekt dokumentu, stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na

środowisko lub że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Program Rewitalizacji dla Gminy Ojrzeń określa działania społeczno-gospodarcze, których wdrożenie wpłynie na wyeliminowanie lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. Realizacja przewidzianych w ww. dokumencie działań przyczyni się do wzrostu poziomu życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego gminy oraz poprawy stanu środowiska naturalnego.

Rozpatrywany dokument nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zatem nie wymaga - zdaniem Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie - przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o której mowa w dziale IV ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353, z późn. zm.).

(dokumentację pozostawiono w aktach WSSE)

Otrzymuje:

Adresat

Państwowy Wojewódzki
INSPEKTOR SANITARNY
w Warszawie
Maria Pawlak
Maria Pawlak

17. Spis załączników, tabel, wykresów i map**Spis załączników**

Załącznik nr 1 Wyliczenie wartości wskaźników charakteryzujących sferę społeczną	116
Załącznik nr 2 Wyliczenie wartości wybranych wskaźników charakteryzujących sferę gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną dla jednostek urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym	119
Załącznik nr 3 Ankieta	121
Załącznik nr 4 Karta zgłoszenia propozycji projektu rewitalizacyjnego.....	123
Załącznik nr 5 Granice obszarów rewitalizacji	125
Załącznik nr 6 Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie dotyczące odstąpienia od wymogu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.....	126
Załącznik nr 7 Pismo Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie dotyczące odstąpienia od wymogu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.....	129

Spis tabel

Tabela nr 1 Zestawienie wykorzystanych wskaźników.....	14
Tabela nr 2 Jednostki urbanistyczne Gminy Ojrzeń.....	20
Tabela nr 3 Wartości wskaźników syntetycznych Wp dla poszczególnych jednostek urbanistycznych	38
Tabela nr 4 Udział podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w jednostkach urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym	42
Tabela nr 5 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców oraz udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych w jednostkach urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym	43
Tabela nr 6 Ilość wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest w jednostkach urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym [Mg]	44
Tabela nr 7 Udział powierzchni zielonych w powierzchni jednostek urbanistycznych, będących w stanie kryzysowym	46
Tabela nr 8 Liczba przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych w jednostkach urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym	48
Tabela nr 9 Wartości wskaźników syntetycznych w sferze gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej dla jednostek urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym	52

Tabela nr 10 Wartości wskaźników syntetycznych w sferze społecznej (Wp), gospodarczej (Wp1), środowiskowej (Wp2), funkcjonalno-przestrzennej i technicznej (Wp3) dla jednostek urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym	53
Tabela nr 11 Liczba mieszkańców i powierzchnia wyznaczonych obszarów zdegradowanych	54
Tabela nr 12 Liczba mieszkańców i powierzchnia wyznaczonych obszarów rewitalizacji	56
Tabela nr 13 Harmonogram realizacji podstawowych projektów rewitalizacyjnych	82
Tabela nr 14 Zestawienie projektów zrealizowanych przez Gminę Ojrzeń w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2007-2013	89
Tabela nr 15 Indykatywne ramy finansowe	92
Tabela nr 16 Wskaźniki monitorowania realizacji Programu	110
Tabela nr 17 Wartości wybranych wskaźników charakteryzujących sferę społeczną	116
Tabela nr 18 Znormalizowane wartości wybranych wskaźników charakteryzujących sferę społeczną	117
Tabela nr 19 Wartości wybranych wskaźników charakteryzujących sferę gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną dla jednostek urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym	119
Tabela nr 20 Znormalizowane wartości wybranych wskaźników charakteryzujących sferę gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną dla jednostek urbanistycznych, znajdujących się w stanie kryzysowym	119

Spis wykresów

Wykres nr 1 Liczba ludności Gminy Ojrzeń w latach 1995-2015.....	18
Wykres nr 2 Struktura wiekowa mieszkańców gminy	19
Wykres nr 3 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Ojrzeń (wg stanu na 31.12.2016 r.)	20
Wykres nr 4 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w latach 2010-2016.....	23
Wykres nr 5 Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015.....	24
Wykres nr 6 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium w latach 2010-2015	28
Wykres nr 7 Problemy zdiagnozowane przez mieszkańców Gminy	101
Wykres nr 8 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wskazane przez mieszkańców Gminy	102

Spis map

Mapa nr 1 Gęstość zaludnienia w jednostkach urbanistycznych Gminy Ojrzeń	21
Mapa nr 2 Udział osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców jednostek urbanistycznych.....	23
Mapa nr 3 Struktura wiekowa osób bezrobotnych	26
Mapa nr 4 Poziom wykształcenia osób bezrobotnych.....	27
Mapa nr 6 Liczba popełnionych przestępstw w jednostkach urbanistycznych gminy	31
Mapa nr 8 Działalność organizacji pozarządowych.....	35
Mapa nr 9 Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych w 2015 r.....	36
Mapa nr 10 Liczba osób zapisanych do biblioteki gminnej.....	37
Mapa nr 11 Obszary w stanie kryzysowym na terenie Gminy Ojrzeń.....	40
Mapa nr 12 Obszar zdegradowany na terenie Gminy Ojrzeń.....	54
Mapa nr 13 Obszary rewitalizacji Gminy Ojrzeń	57